

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΑ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1993

ΑΡΙΘ. 2

ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ*

Στὸ προηγούμενο ἄρθρο μας, ἀφοῦ ἐπισημάναμε γενικῶς τὴ διπλὴ καὶ ἀντιφατικὴ ρωμαιοκαθολικὴ θεώρησι τοῦ Οὐνιτισμοῦ, καταλήξαμε στὸ νὰ σημειώσωμε ὅτι ἡ ἐπισήμανσις αὐτὴ ἔγινε προσφάτως καὶ ἀπὸ τὸν διεθνῶς γνωστὸ π. Emmanuel Lanne. Ἄλλὰ τί ἀκριβῶς εἶπεν ὁ διαπρεπὴς αὐτὸς θεολόγος στὸ Δεύτερο Οἰκουμενικὸ Colloquium τῆς Chevetogne (Σεπτ. 1992);

14) Στὴν ἀρχὴ ὁ πατὴρ Lanne τόνισε, ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦ Οὐνιτισμοῦ – ἀπὸ ἐκκλησιολογι-

Τοῦ κ. **Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μιου Ἀθηνῶν

κὴ σκοπιᾶ – συνδέεται στενῶς πρὸς τὴν ἐπίσημη ρωμαιοκαθολικὴ ἄποψι περὶ παπικοῦ πρωτείου, ἡ ὁποία μέχρι τώρα δὲν ἀντιμετωπίσθηκε στὸν ἐπίσημο θεολογικὸ διάλογο μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας¹²⁵.

Στὴ συνέχεια ὁ αὐτὸς θεολόγος ἱερεὺς μετὰ παρηρσίας ἐφιστᾶ τὴν προσοχὴ ἐπὶ τοῦ γεγονότος, ὅτι στίς ἐπαναστατικὰς ἐκκλησιολογικὰς ἀπόψεις περὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τίς ὁποῖες προβάλλει τὸ περὶ Οἰκουμενισμοῦ Διάταγμα τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ (Decretum de Oecumenismo), ἀντιπαρατίθεται μία «διαφο-

ρετικὴ», γιὰ νὰ μὴ ποῦμε ἀντιφατικὴ, ἐκκλησιολογία (une ecclésiologie différente, pour ne pas dire contradictoire)¹²⁶ τοῦ Διατάγματος τῆς αὐτῆς Συνόδου περὶ τῶν Καθολικῶν Ἀνατολικῶν (= Οὐνιτικῶν) Ἐκκλησιῶν» (Decretum de Ecclesiis Orientalibus Catholicis). Ἡ διαφορὰ ἢ ἀντίφασις αὐτὴ ὑπάρχει «τουλάχιστον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν ἀναζήτησι πρὸς ἐπανεύρεσι τῆς πλήρους κοινωνίας (τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας) μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν»¹²⁷. Ἡ κοινωνία αὐτὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ, ἐφόσον τὸ Decretum αὐτό, ὡς ἐπισημαίνει ὁ πατὴρ Lanne, νομιμοποιεῖ «μίαν πολιτικὴν τῆς ἀνανεώσεως καὶ τῆς ἱεραποστολικῆς ἐξαπλώσεως τῶν Ἀνατολικῶν Καθολικῶν (= Οὐνιτικῶν) Ἐκκλησιῶν»¹²⁸.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος διακεκριμένος ρωμαιοκαθολικὸς θεολόγος θεωρεῖ τόσον ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ συνειδητὴ ἡ διαφορὰ καὶ ἡ ἀντίφασις τῶν δύο ρωμαιοκαθολικῶν ἐκκλησιολογικῶν τάσεων, ὥστε παραθέτει τίς σχετικὰς διατάξεις τῶν δύο Διαταγμάτων. Ἔτσι μνημονεῦει ἐν πρώτοις τὸ ὑπ' ἀρ. 15 ἄρθρον τοῦ Διατάγματος περὶ Οἰκουμενισμοῦ, στὸ ὁποῖο υἱοθετεῖται ἡ Εὐχαριστιακὴ Ἐκκλησιολογία τῆς κοινωνίας τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία Ἐκκλησιολογία κατ' ἐξοχὴν προεβλήθη ἀπὸ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς λ.χ. στὰ κείμενα τοῦ Freising ἢ τῆς Ariccia. Τὸ ἄρθρο αὐτὸ ἔχει ὡς ἐξῆς: «Εἶναι γενικῶς γνωστὸ σὲ ὅλους, μὲ πόσῃ ἀγάπῃ οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς συμμετέχουν στίς λειτουργικὰς ἱε-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 7 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

125. «Le fait est que le dialogue théologique entre l'Église catholique et l'Église orthodoxe n' a toujours pas pu aborder le point le plus litigieux de leur divergence séculaire, la primauté romaine. Or, le problème de l' uniatisme, du point de vue ecclésiologique, est étroitement lié à celui d' une certaine conception de la primauté»: Emmanuel Lanne, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 307.

126. Αὐτόθι, σ. 310.

127. Ἐνθ' ἄνωτ.

128. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 309-310.

ροτελεστίες, ιδίως στην τελεσιουργία τῆς Θείας Εὐχαριστίας, πηγῆς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐγγεγύου τῆς μελλοντικῆς δόξας. Μὲ τὴν Θεία Εὐχαριστία οἱ πιστοὶ ἐνωμένοι μὲ τὸν Ἐπίσκοπο ἔχουν προσέλευσι στὸν Θεὸ Πατέρα διὰ τοῦ Υἱοῦ, τοῦ ἐνσαρκωθέντος Λόγου, ποὺ ἔπαθε καὶ δοξάσθηκε, μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ἐκχύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἔτσι ἐπιτυγχάνουν κοινωνία μὲ τὴν Ἁγιωτάτη Τριάδα, ἐφ' ὅσον γίνονται «κοινωνοὶ θείας φύσεως» (Β' Πέτρο. α' 4). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο μὲ τὴν τελεσιουργία τῆς Θείας Εὐχαριστίας τοῦ Κυρίου σὲ καθεμία ἀπὸ τὶς τοπικὲς τοῦ Ἐκκλησίας οἰκοδομεῖται καὶ αὐξάνεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὸ Συλλεΐτουργο φανερώνεται ἡ κοινωνία τους»¹²⁹.

Τὸ ἄρθρον αὐτό, ποὺ καθιστᾶ φανερὸ γιὰ τὸ Οὐνιτισμὸς δὲν ἔμπορεῖ πλέον νὰ προβάλλεται ὡς «μοντέλο» ἐνώσεως, ἀποκαλύπτει τὴν τεραστία μεταβολή, ποὺ ἔχει συντελεσθῆ στὸν τόμῳ τῆς ἀξιολογήσεως τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως ἀπὸ τοὺς δυτικούς. Ὅπως τονίζει σὲ σχόλιό του στὸ ἄρθρο αὐτὸ ὁ ρωμαιοκαθολικὸς καθηγητῆς Δρ. Johannes Feiner (Ζυρίχη), «διὰ τῆς Λειτουργίας οἱ Ἀνατολικοὶ Χριστιανοὶ δείχνουν τὴ σύνδεσί τους μὲ τὴν Ἁγία Γραφή ὁ πλούσιος θησαυρὸς προσευχῶν τῆς Λειτουργίας, ποὺ εἶναι διαμορφωμένες τριαδικῶς, χριστολογικῶς καὶ πνευματολογικῶς, κρατεῖ μέσα σ' αὐτὲς ζωντανὴ τὴν πίστι σὶς θεμελιώδεις χριστιανικὲς ἀλήθειες καὶ παρέχει στὸν πιστεύοντα στοχασμὸ τους οὐσιώδη κατεύθυνσι. Ἡ Λειτουργία εἶναι γι' αὐτοὺς διαρκῆς ζωντανὴ Κατήχησις. Στὴν ὠραιότητα καὶ λαμπρῇ ἀνάπτυξι τῆς λατρείας βιώνουν μὲ προαίσησι τὴ μέλλουσα δόξα. Ἡ λειτουργικὴ ζωὴ ἐπιτρέπει σ' αὐτοὺς νὰ βιώνουν τί εἶναι Ἐκκλησία καὶ ἐνισχύει σταθερῶς τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνία... Ἡ σημερινὴ διδασκαλία καὶ πράξις τῆς (Ρωμαιο)Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἔχει μάλιστα ἀκριβῶς δεχθῆ ἀπὸ τὴν ἀνατολικοεκκλησιαστικὴν θεώρησι (τῆς ἐκκλησιαστι-

κῆς ζωῆς) ἰσχυρὲς ὠθήσεις. Ἔτσι ἡ ἀνανεωμένη (Ρωμαιο)Καθολικὴ Λειτουργία μπορεῖ νὰ ἰσχυροποιῆ τὴ συνείδησι τοῦ συνδέσμου μὲ τὶς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας... Ἄς ὑποδείξωμε ἐδῶ ἐπιγραμματικῶς τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς ἀνατολικοεκκλησιαστικῆς λατρείας, ιδίως τῆς Εὐχαριστιακῆς Λειτουργίας, ποὺ μνημονεύονται ἀπὸ τὸ Decretum: Ἐσχατολογικὸς χαρακτήρ - Ἐνότης μὲ τὸν τοπικὸ Ἐπίσκοπο - Τριαδολογικὴ, Χριστολογικὴ, Πνευματολογικὴ κατεύθυνσις - Θεώσις τοῦ ἀνθρώπου (θεμελιώδης στὴν ἀνατολικοεκκλησιαστικὴ Θεολογία)¹³⁰ - Ἐκκλησιολογικὸς χαρακτήρ - Κοινωνία μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρος τοπικῶν Ἐκκλησιῶν μὲ τὸ Συλλεΐτουργο τῶν ἐπισκόπων καὶ ἱερέων»¹³¹.

Οἱ διαπιστώσεις αὐτὲς συμπληρώνουν τὴν ἄποψι τοῦ π. Lanne, ὁ ὁποῖος ὑπονοεῖ ὅτι ἡ «ἐνωτικὴ» στρατηγικὴ τοῦ Οὐνιτισμοῦ εἶναι ἀδικαιολόγητη, ἐφ' ὅσον, ὅπως τονίζει, οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες «μὲ τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴ καὶ μὲ τὴν τέλεσι τῆς Θείας Εὐχαριστίας παρέχουν εἰς τοὺς πιστοὺς των εἴσοδο στὴν σωτηρία καὶ συντελοῦν στὸ νὰ αὐξάνεται ἡ μία Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ»³².

Γι' αὐτὸ ὁ ρωμαιοκαθολικὸς π. Lanne ξενίζεται ἀπὸ τὴ διαφορετικὴ καὶ ἀντιφατικὴ ἐκκλησιολογικὴ προοπτικὴ, ποὺ τὴν ἰδίαν ἡμέρα (21 Νοεμβρίου 1964) ἐκδηλώθηκε στὸ Βατικανὸ μὲ τὴ δημοσίευσι τοῦ Διατάγματος περὶ τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν, τὸ ὁποῖο ἤδη στὸν Πρόλογό του (ἄρθρο 1) εὐχεται, οἱ Ἐκκλησίες αὐτὲς «νὰ ἀνθούν καὶ μὲ ἀνανεωμένη ἀποστολικὴ δύναμι νὰ πραγματοποιοῦν τὸ ἔργο, ποὺ τοὺς ἔχει ἀνατεθῆ»¹³³.

Ἐπίσης ὁ π. Lanne ἐπισημαίνει, ὅτι τὸ ἄρθρον 3 τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος τονίζει, ὅτι καὶ

130. Πρβλ. Y. Gongar, La déification dans la tradition spirituelle de l' Orient: Chrétiens en dialogue. Contributions catholiques à l' Oecuménisme, Paris 1964, σσ. 257-272.

131. Johannes Feiner, Dekret über den Ökumenismus - Kommentar, ἐν: Das zweite Vatikanische Konzil - Dokumente und Kommentare, ἐκδ. τοῦ Lexikon für Theologie und Kirche, Teil II, Freiburg - Basel - Wien 1967, σσ. 99-100.

132. Emmanuel Lanne, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 310.

133. Αὐτόθι, σ. 11. Στὸ πρωτότυπο λατινικὸ κείμενο ἡ Β' Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ εὐχεται «ut eadem (οἱ Οὐνιτικὲς Ἐκκλησίαι) floreat et novo robore apostolico concreditum sibi munus absolvant...» (Das zweite Vatikanische Konzil - Dokumente und Kommentare..., Teil I, σ. 364).

129. Αὐτόθι, σ. 310. Πρβλ. Karl Rahner - Herbert Vorgrimler, Kleines Konzilskompendium - Alle Konstitutionen, Dekrete und Erklärungen des Zweiten Vaticanums in der bischöflich beauftragten Übersetzung, Freiburg - Basel - Wien 1966, σ. 15.

οί Ούνιτικὲς Ἐκκλησίαις, ὅπως καὶ οἱ λατινικὲς, «κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο βρίσκονται ὑπὸ τὴν ποιμαντικὴ φροντίδα τοῦ ρωμαίου Ποντίφηκος, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὸ θεῖο θέλημα καὶ δίκαιο, εἶναι διάδοχος τοῦ ἁγίου Πέτρου στὸ Πρωτεῖο πάνω σὲ ὁλόκληρη τὴν Ἐκκλησία»¹³⁴. Ὅπισθεν τοῦ κειμένου αὐτοῦ, κατὰ τὸν π. Lanne, διαφαίνεται «ἡ θεολογικὴ προοπτικὴ τῆς λατινικῆς ἐκκλησιολογίας, ὅπου... πιστοποιεῖται ἡ ὑψίστη ἐξουσία τοῦ Ρωμαίου Ποντίφηκος, ταυτόσημη γιὰ ὅλες τὶς Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως. Ἐξ ἄλλου τὸ Διάταγμα “σαφῶς ἐνθαρρύνει τὴν ἀνάπτυξι” τῶν Οὔνιτικῶν Ἐκκλησιῶν, χωρὶς νὰ θέτῃ κανένα ὄριο (sans poser aucune limite)»¹³⁵.

Ἡ ἐκκλησιολογικὴ αὐτὴ προοπτικὴ εἶναι, κατὰ τὸν ἴδιο ρωμαιοκαθολικὸ θεολόγο, διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκείνη τοῦ Διατάγματος περὶ Οἰκουμενισμοῦ, τὸ ὁποῖο, στὸ ἄρθρο 14, τονίζει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Κατὰ τὴ διάρκειά πολλῶν αἰῶνων, οἱ Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἀκολουθοῦν — ἢ καθεμία χωριστὰ — τὸν ἰδικὸ τους δρόμο, ἐνωμένες ἐν τούτοις μὲ τὴν ἀδελφικὴ κοινωνία τῆς πίστεως καὶ τῆς μυστηριακῆς ζωῆς, ἐνῶ ἡ ρωμαϊκὴ ἔδρα μὲ κοινὴ συμφωνία εἶχε παρεμβατικὸ ρόλο, ὅταν προέκυπταν ἕριδες γιὰ ζητήματα πίστεως καὶ τάξεως (πειθαρχίας) ἀνάμεσα σ’ αὐτές¹³⁶... Γι’ αὐτὸ ἡ Ἁγία Σύνοδος παροτρύνει (ὅλους τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς), ἰδίως ἐκείνους, ποὺ θέλουν νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῆς ἐπιθυμητῆς πλήρους κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἀνατολικῶν (Ὁρθοδόξων) Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς (Ρωμαιο)Καθολικῆς Ἐκκλησίας, νὰ λάβουν προσηκόντως ὑπ’ ὄψιν τὶς ἰδιαιτέρες συνθήκες τῆς ιδρύσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὅπως καὶ τὴ φύσι τῶν σχέσεων, ποὺ ὑφίσταντο

πρὸ τοῦ σχίσματος μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς ρωμαϊκῆς ἔδρας, καὶ ἔτσι νὰ μορφώσουν μία δικαία κρίσι πάνω σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ σημεῖα. Τὸ νὰ καταβληθῆ προσοχὴ πάνω σ’ αὐτὸ τὸ ζήτημα θὰ εἶναι στὸν ὑψιστο βαθμὸ ὠφέλιμο γιὰ τὸν διάλογο, τὸν ὁποῖο ἐπιδιώκομε»¹³⁷.

Τὸ ἐξῶχος ἐνδιαφέρον καὶ ἀποκαλυπτικὸν συμπέρασμα τοῦ π. Lanne ἔχει ὡς ἑξῆς: «Τὸ κείμενο (τοῦ Διατάγματος περὶ Οἰκουμενισμοῦ) ...καλεῖ νὰ γνωρίσωμε μὲ ἀκρίβεια ποῖα ὑπῆρξε στὸ (πρὸ τοῦ σχίσματος) παρελθὸν ἡ ἄσκησις τῆς ἀδελφικῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, τὸν ρόλο ποὺ ἔπαιζεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης καὶ τὴ φύσι τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας τῆς ἔδρας τῆς Ρώμης. Πιστεύω, ὅτι αὐτὲς οἱ παραθέσεις περικοπῶν εἶναι ἀρκετές, γιὰ νὰ φέρουν στὸ φῶς ὅτι τὰ δύο Διατάγματα τῆς Β’ Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ, ποὺ δημοσιεύθηκαν τὴν ἰδίᾳ ἡμέρα (21 Νοεμβρίου 1964), ἀναφέρονται σὲ δύο διαφορετικὲς ἐκκλησιολογικὲς προοπτικὲς»¹³⁸.

Χαρακτηριστικῶς καὶ ὁ ρωμαιοκαθολικὸς Καθηγητὴς Δρ. Johannes Feiner εἶχεν ἐπισημάνει ὡς ἑξῆς τὸν ἐκκλησιολογικὸ προσανατολισμὸ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Διατάγματος περὶ Οἰκουμενισμοῦ: «Τὸ Διάταγμα ἐδῶ προφυλάσσεται ἀπὸ μία ἀνιστόρητη προβολὴ ἐννοιῶν, ποὺ διαμορφώθηκαν βραδύτερον, καὶ μίας βραδυτέρας πράξεως στὴν διακυβέρνησι τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν ρωμαῖο ἐπίσκοπο, στὸν χρόνον πρὸ τοῦ σχίσματος¹³⁹. Ὅμιλεῖ ὄχι περὶ ἐνὸς πρωτείου δικαιοδοσίας (Jurisdiktionsprimat), ἀλλὰ περὶ ἐνὸς “moderati communi consensu”, περὶ ἐνὸς καθοδηγητικοῦ ρόλου, ποὺ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλους. Ὅτι ἐδῶ δὲν ἐκφραζόταν σκέψις γιὰ συγκεντρωτικὴ διακυβέρνησι, τὸ δείχνουν... ἐκφράσεις στὸ κείμενο (“ὅταν προέκυπταν ἕριδες γιὰ ζητήματα πίστεως καὶ τάξεως ἀνάμεσα σ’ αὐτές”). Πρόκειται γιὰ περιστατικὴ ἀνάμιξι τοῦ ρωμαίου ἐπισκόπου, ὅταν κινδύνευε ἡ ἐνότης καὶ ἡ καθαρότης τῆς πίστεως καὶ ὅταν

134. Emmanuel Lanne, αὐτόθι, σ. 311. Κατὰ τὸ πρωτότυπο λατινικὸ κείμενο, οἱ Οὔνιτικὲς Ἐκκλησίες «aequali modo concreduntur pastorali gubernio Romani Pontificis, qui Beato Petro in primatu super universam Ecclesiam divinitus succedit» (Das zweite Vatikanische Konzil..., Teil I, σ. 368).

135. Emmanuel Lanne, ἐνθ’ ἄνωτ., σ. 312.

136. Στὸ σχετικὸ πρωτότυπο λατινικὸ κείμενο ὑπάρχει ἡ ἑξῆς διατύπωσις γιὰ τὸ πρωτεῖο τοῦ Πάπα Ρώμης: «... Sede Romana moderante communi consensu, si dissensiones circa fidem vel disciplinam inter eas orirentur» (Das zweite Vatikanische Konzil..., Teil II, σ. 96).

137 Emmanuel Lanne, ἐνθ’ ἄνωτ.

138. Αὐτόθι, σσ. 312-313.

139. Πρβλ. F. Dvornik, Byzanz und der römische Primat, Stuttgart 1966.

ὑπῆρχε κρίσις στὴν ἀντιμετώπισι τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, ἐπομένως πρόκειται γιὰ μιὰ ἐπικουρικὴ (“subsidiäre”) ἐκδήλωσι τοῦ λειτουργήματος τοῦ Πέτρου, ποῦ γινόταν ἐνεργό, ὅταν δὲν ἦταν ἀρκετὴ ἡ ἐνέργεια τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων. Θὰ ἤμπορούσε κανεὶς νὰ μιλήσῃ γιὰ ἓνα λειτουργημὰ ἐπαγρυπνήσεως καὶ διατησίας τοῦ Ρωμαίου ἐπισκόπου στὴν ὑπηρεσία τῆς ἐνότητος καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς εἰρήνης στὴν Ἐκκλησία»¹⁴⁰.

Ἄλλ’ ἂν Ρωμαιοκαθολικοὶ —μέσα στὰ ὅρια τῆς περιορισμένης ἐλευθερίας τῆς ἐκφράσεως τῆς διαφωνίας τους— ὀμιλοῦν γιὰ τὴν ἀντιφατικὴ Ἐκκλησιολογία, ποῦ χρησιμοποιεῖται στὴν ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ Κράτους τῆς «Ἁγίας Ἐδρας», τί νὰ ποῦμε ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι;

Εἶναι λυπηρό, ὅτι καὶ στὴν μνημονευθεῖσα ἡδη Εἰδικὴ Συνέλευσι γιὰ τὴν Εὐρώπη τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (21 Νοεμβρίου ἕως 14 Δεκεμβρίου 1991) παρασιωπήθηκαν οἱ ἐπιπτώσεις, τίς ὁποῖες μπορεῖ νὰ ἔχη ἐπὶ τοῦ Οὐνιτικοῦ ζητήματος ἡ «Ἐκκλησιολογία τῆς κοινωνίας» καὶ προεβλήθη ἐκ νέου μόνον ἡ Παποκεντρικὴ Ἐκκλησιολογία. Γι’ αὐτὸ ὁ Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθόδοξων καὶ Διεκκλησιαστικῶν Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων σὲ βαρυσήμαντη ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τοὺς καρδινάλιους Lustiger, Gleb καὶ Somalo, Προέδρους - Ἐκπροσώπους τῆς Συνόδου τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων γιὰ τὴν Εὐρώπη, μὲ ρωμαλέα καὶ εὐγλωττὴ διατύπωσι κατήγγειλε τὴ διπλὴ καὶ ἀντιφατικὴ ρωμαιοκαθολικὴ πολιτικὴ. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων, ἀναφερόμενος στὴ διακήρυξι τοῦ Freising, ὅτι «ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἀδελφὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία παρέχει ἀφ’ ἑαυτῆς τὰ μέσα τῆς Χάριτος καὶ τῆς σωτηρίας» καὶ ἐπομένως ἐκκλησιολογικῶς ὁ Οὐνιτισμὸς εἶναι ἀπαράδεκτος, τόνισε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου λυπούμεθα διαπιστοῦντες ὅτι, ἐνῶ τὰ μέλη τῆς

Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου, λαβόντα ὑπ’ ὄψιν τὰ μηνύματα τῶν καιρῶν καὶ τοὺς νέους ὀρίζοντας τῶν ἐκκλησιολογικῶν ἀναζητήσεων, διέσωσαν τὸν διάλογον καὶ τὴν πορείαν πρὸς τὴν ἐνότητα, τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἐπισκόπων καταστρέφουν τὸν Διάλογον, διότι μᾶς ἐπιστρέφουν ὀπίσω εἰς τὴν Β’ Βατικάνειον Σύνοδον, ἡ ἀπόφασις τῆς ὁποίας περὶ ἐνισχύσεως τῶν Οὐνιτῶν εὐρέθη ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων ὡς ἀντιφάσκουσα εἰς τὸ περὶ Οἰκουμενισμοῦ διάταγμα καὶ ὡς τορπιλλίζουσα τὰς σχέσεις μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν.

»Δὲν εἶναι ἀληθῶς πικρίας καὶ λύτης πρόξενον νὰ ἀποφασίξῃ ἡ Συνέλευσις τῶν ἐπισκόπων τὴν θετικὴν ἀποτίμησιν τῆς Οὐνίας, ... καθ’ ὃν χρόνον ζωηρῶς ἀκόμη ἡγεῖ εἰς τὰ ὅσα ὄλων ἡ ἀπόφασις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου, καθ’ ἣν ἡ Οὐνία προεκάλεσε καὶ προκαλεῖ σχίσματα καὶ διαιρέσεις καὶ καταστρέφει τὴν ἐνότητα; Εἰς τί ὠφελεῖ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ Διάλογος; Διατί νὰ δίδεται ἡ ἐντύπωσις διαλλακτικότητος καὶ ἐπεικειᾶς διὰ τὴν πλευρὰν τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, ὥστε νὰ ἐπιρριφθῇ εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους, ὡς ἀδιαλλάκτους καὶ σκληροὺς, ἡ εὐθύνη τῆς πιθανῆς διακοπῆς αὐτοῦ;...»¹⁴¹.

Στὴ συνέχεια πρέπει νὰ γίνουν ἀκόμη μερικὲς σχετικὲς ἐπισημάνσεις.

140. Johannes Feiner, ἐνθ’ ἄνωτ., σ. 96.

141. Περιοδ. «Πληροφορία» - Ἐκδόσις τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθόδοξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περίοδος Β’, ἀρ. φ. 1-4, Ἀθήναι, Ἰαν.-Ἰουν. 1992, σ. 7.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνετα κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

Τηλ. 7218.308, 7251.149.

140. Johannes Feiner, ἐνθ’ ἄνωτ., σ. 96.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΣ ΠΑΡΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΚΑΙ ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ πόλις τοῦ Ντόνιετσκ μέ 1.500.000 κατοίκους, εἶναι ἡ μεγαλύτερη τῆς περιοχῆς τῆς Ἀζοφικῆς, ἀποτελεῖ τὸ πνευματικὸν καὶ διοικητικὸν κέντρον τῆς, εἶναι ἔδρα Πανεπιστημίου καὶ εἰς αὐτὴν ἐδρεύει καὶ ὁ τοπικὸς Ἐπίσκοπος. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μας εἰς τὴν πόλιν μᾶς συνώδευσεν ὁ Πρόεδρος τῆς ἑλληνικῆς Κοινότητος καὶ κοσμήτωρ τῆς Μαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου Καθηγητῆς κ. Στέφανος Καλογερίδης, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐντυπώσασεν μὲ τὴν σεμνότητα, τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εὐλάβειάν του καὶ μέλη τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς Παροικίας. Ἡ πρώτη συνάντησίς μας εἰς τὸ Ντόνιετσκ, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ὁποίου ζοῦν περὶ τὰς 100.000 Ἕλληνες, ἦτο μὲ τὸν Ἀντιπύτανι τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐνημέρωσε περὶ τῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς λειτουργίας του καὶ συνεζήτησε μετὰ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐθρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τὴν δυνατότητα μορφωτικῶν ἀνταλλαγῶν μετὰ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ντόνιετσκ καὶ τῶν Πανεπιστημίων τῆς Ἑλλάδος. Σημειωτέον, ὅτι ὑπάρχουν ἤδη, εἰς περιωρισμένην ὅμως κλίμακα, κάποιαι σχέσεις καὶ μορφωτικαὶ ἐπικοινωνίαι μὲ τὸ Πανεπιστήμιον Ἰωαννίνων, εἰς τὸ ὁποῖον φοιτοῦν μερικοὶ ἑλληνικῆς καταγωγῆς φοιτηταὶ ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Ἀζοφικῆς, οἱ ὁποῖοι ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς ἐστίας τῶν προσφέρουν σημαντικὴν βοήθειαν εἰς τὸν ἐκεῖ ἑλληνισμόν διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀκολούθως ἐπεσκέφθημεν τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ντόνιετσκ κ. Ἀλύπιον ὁ ὁποῖος μᾶς ὑπεδέχθη φιλοφρόνως μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ πολλῶν Χριστιανῶν εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ. Μετὰ τὸ προσκύνημα εἰς τὸν μικρὸν ἀλλὰ περικαλλῆ Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ντόνιετσκ καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν προσφωνήσεων, ὁ Θεοφιλέστατος παρέθεσε πλούσιον δεῖπνον εἰς τὴν ἀντιπροσωπείαν μας καὶ εἰς τοὺς συνοδοὺς μας εἰς τὸ Ἐπισκοπεῖον του μέσα εἰς ἀτμόσφαιραν ἀδελφικῆς ἀγάπης. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπεσκέφθημεν τὸ Δημαρχεῖον τῆς πόλεως καὶ εἶχομεν οἰκοδομητικὴν συνομιλίαν μὲ τὸν Ἀντιδήμαρχον, τὸν ὑπεύθυνον μορφωτικῶν ὑποθέσεων καὶ τοὺς ἑλληνικῆς καταγωγῆς Δημοτικούς Συμβούλους περὶ τῶν προβλημάτων, κυρίως μορφωτικῶν, τῶν Ἑλλήνων τῆς περιοχῆς. Ἐπηκο-

λούθησε μεγάλη συγκέντρωσις Ἑλλήνων εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Δημαρχείου κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγένετο εὐρεία συζήτησις περὶ τῶν ἀπασχολούτων τὴν ἑλληνικὴν μειονότητα προβλημάτων καὶ τῶν τρόπων συμπαραστάσεως εἰς αὐτὰ ἀπὸ τὴν μητέρα Πατρίδα, ἀπηυθύνθησαν χαιρετισμοὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας μας καὶ παρουσιάσθη ἑορταστικὸν πρόγραμμα ἀπὸ ὀμάδα νέων μὲ ἑλληνικὰ τραγούδια καὶ ἀπαγγελίας εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ μικροὺς μαθητὰς τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, εἰς τὸ ὁποῖον διδάσκει ἀφιλοκερδῶς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μία σεμνοτάτη καὶ εὐλαβεστάτη Ἑλληνίδα. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πολυπληθοῦς αὐτῆς συγκεντρώσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἐντυπωσιακὴ ἦτο ἡ παρουσία νέων, ἐπεκράτησεν ἐνθουσιώδης πατριωτικὴ ἀτμόσφαιρα, ἡ ὁποία μᾶς συνεκίνησε μέχρι δακρύων. Ἡ ὅλη ἐκδήλωσις ἐπεσφραγίσθη μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν μικρῶν ἀναμνηστικῶν δώρων καὶ ἐξόχως συγκινητικὰς ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ τιμῆς τῶν συγκεντρωθέντων Ἑλλήνων πρὸς τὴν ἀντιπροσωπείαν μας. Ἀργὰ τὸ ἑσπέρας ἐπεστρέψαμεν κατάκοποι ἀλλὰ ἄκρως ἱκανοποιημένοι εἰς τὴν Μαριούπολιν.

Ἡ Κυριακή, 11η Ὀκτωβρίου, ὑπῆρξεν ἡ τελευταία ἀλλὰ καὶ ἡ πλέον σημαντικὴ ἡμέρα τῆς ἀποστολῆς μας. Λίαν πρῶι μετέβημεν εἰς τὸν ἐνοριακὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Κοινότητος Σαρτανᾶ, ὅπου μᾶς ἀνέμενον μὲ ἄνθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἑκατοντάδων Ἑλλήνων καὶ μᾶς ὑπεδέχθησαν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἱερὸν Κλῆρον τῆς Ἐνορίας μὲ συγκινητικὰς ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ. Μετ' ὀλίγον ἀφίχθη ἀπὸ τὸ Ντόνιετσκ καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀλύπιος, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐτελέσαμεν πανηγυρικὸν ἀρχιερατικὸν συλλείτουργον μὲ συμμετοχὴν πολλῶν κληρικῶν καὶ μεγάλου πλήθους εὐσεβοῦς λαοῦ ἑλληνικῆς καταγωγῆς, ὁ ὁποῖος ἐπλήρωσε ἀσφυκτικῶς ὄχι μόνον τὸν μικρὸν σχετικῶς Ναὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐρύτατον προαυλίον του. Εἰς τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Θεοφιλέστατος Ἀλύπιος μᾶς προσεφώνησε διὰ θερμῶν λόγων, ἐκφράσας τὴν χαρὰν του διὰ τὴν παρουσίαν μας καὶ ἀναφερθεὶς εἰς τοὺς ἱστορικοὺς δεσμούς τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Ρωσίαν καὶ εἰς τὴν προσωπικότητα τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Μαριουπόλεως Ἑλληνοῦ Μητροπολίτου Ἰγνατίου, ἀνακοινώσας

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 10 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 τεύχους.

συνάμα ὅτι προτίθεται νὰ κινήσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διαδικασίαν διὰ τὴν ἀγίωνομίαν του. Εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Θεοφιλεστάτου ἀπήντησαν καταλλήλως ὅλα τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς μας ἐν μέσῳ ἐνθουσιωδῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἐκκλησιασματος. Εἰς τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας διενείμαμεν εἰς ὅλους τὰς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας μας προσφερθεῖσας ὡραίας εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας, τὰς ὁποίας μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ καταφανοῦς ἱκανοποιήσεως ἐλάμβανον. Ἐπηκολούθησεν ἑορταστικὸν γεῦμα μὲ συμμετοχὴν τοῦ Ἐπισκόπου, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν προυχόντων τῆς Κοινότητος καὶ ἀντηλλάγησαν θερμαὶ προπόσεις κατὰ τὰς ὁποίας διευτυπώθησαν αἱ θερμαὶ εὐχαριστίαι καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν ὁμογενῶν μας πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀντιπροσωπείας μας πλησίον των, διὰ τὸ ἐπιδειχθέν ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴν γόνιμον ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτῶν ὕστερα ἀπὸ 200 χρόνια ἀπομονώσεως καὶ χωρισμοῦ. Παραλλήλως ἐξεφράσθη ἡ εὐχὴ καὶ ἡ παράκλησις, ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν περιοχὴν των καὶ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ. Μετὰ τὸ γεῦμα ἐδοκιμάσαμεν συγκινητικὴν ἐκπληξιν ὅταν ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ὅπου αὐτὸ παρετέθη, εἶδαμεν νὰ μᾶς ἀναμένουν δύο ζεῦγη μελλονύμφων, μὲ ὅλην τὴν ὀμάδα τῶν συγγενῶν καὶ τῶν προσκεκλημένων των, τὰ ὁποία, φέροντα εἰς τὰς χεῖρας εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου καὶ μεταβαίνοντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου διὰ νὰ τελέσουν τὸν Γάμον των, εὐθὺς ὡς ἐπληροφόρηθησαν περὶ τῆς παρουσίας μας ἤλλαξαν πορείαν καὶ κατηυθύνθησαν πρῶτον εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἐφιλοξενούμεθα, διὰ νὰ ζητήσουν τὴν εὐλογίαν μας. Βαθύτατα συγκινημένοι ἠύλογησαμεν τοὺς εὐσεβεῖς νεαροὺς μελλονύμφους καὶ ἀπηυθύναμεν πρὸς αὐτοὺς ἐγκαρδίους εὐχὰς διὰ τὴν εὐτυχίαν των. Ἐν συνεχείᾳ ἐπεσκέφθημεν τὸ Λαογραφικὸν Μουσεῖον τῆς Κοινότητος, τὸ ὁποῖον μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπιδεικνύουν οἱ ὁμογενεῖς μας, καὶ ἐπεστρέψαμεν μετὰ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀλυπίου εἰς τὴν Μαριούπολιν, ὅπου ἐκ δευτέρου ἐπεσκέφθημεν τὸν νεόδμητον μεγαλοπρεπῆ καὶ περικαλλῆ Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ξαναγηθέντες εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου καὶ τοῦ προϊσταμένου τοῦ Ναοῦ. Μετὰ μικρὰν δεξίωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐνορίας ἠχαριστήσαμεν καὶ ἀπεχαιρέτησαμεν τὸν Ἐπίσκοπον Ἀλύπιον καὶ τοὺς κληρικούς του καὶ ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὸ Ντόνιεσκ, ὅπου φθάσαντες τὴν ἑσπέραν, κατηυθύνθημεν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον καὶ ἀνεχωρήσαμεν μετ' ὀλίγον διὰ τὴν Μόσχαν, προπεφθέντες μετὰ πολλῆς ἀγάπης ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς ἐλληνικῆς Κοινότητος Καθηγητοῦ κ. Στεφάνου Καλογερί-

δη καὶ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς. Εἰς τὴν Μόσχαν ἀφίχθημεν περὶ τὸ μεσονύκτιον ὑπὸ δριμύ ψῦχος καὶ χιόνι καὶ τὴν ἐπομένην, 12ην Ὀκτωβρίου, ἀνεχωρήσαμεν λίαν πρωτὶ ἀεροπορικῶς διὰ τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἀφίχθημεν, σὺν Θεῷ, αἰσίως περὶ τὴν μεσημβρίαν, περατώσαντες τὴν ἀνατεθεῖσαν εἰς ἡμᾶς ἀποστολὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεκομίσαμεν τὰς πλέον ἀγαθὰς καὶ συγκινητικὰς ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ συνοψίσωμεν εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας διαπιστώσεις καὶ παρατηρήσεις.

Διαπιστώσεις - Παρατηρήσεις

Ἐκ τῆς πραγματοποιηθείσης περιοδείας μας μετὰ τῶν ὁμογενῶν μας τῆς τέως Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ τῆς μετ' αὐτῶν ἐπικοινωνίας, διεπιστώσαμεν ὅτι ὅλοι, παρὰ τὴν μακροχρόνιον ἀπομόνωσίν των καὶ τὴν ἄλλειψιν ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς μητροπολιτικῆς Ἑλλάδος, διατηροῦν ἀκμαῖον καὶ ὑψηλὸν τὸ ἐθνικὸν των φρόνημα, τὴν θρησκευτικὴν πίστιν, τὰ ἤθη καὶ τὰς παραδόσεις των. Εἶναι ὑπερήφανοι διὰ τὴν ἐλληνικὴν καταγωγὴν των, καὶ παρ' ὅλον ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κατὰ τὴν περίοδον τῆς σταλινικῆς τρομοκρατίας διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰς διώξεις καὶ τὸν ἐκτοπισμὸν εἰς ἀφιλοξένους περιοχὰς τῆς Σιβηρίας καὶ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας, ἠναγκάσθησαν νὰ ἀλλάξουν τὰ ἐπωνύματά των ἐπὶ τὸ ρωσικότερον, ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν τὴν ἐλληνικὴν των συνειδησιν. Δυστυχῶς, ἐλάχιστοι ἐξ αὐτῶν ὀμιλοῦν ἐλληνικά, ἡ δὲ συντριπτικὴ πλειοψηφία των ἀποτελεῖται ἀπὸ ρωσοφώνους. Ὅσοι ὀμιλοῦν ἐλληνικά χρησιμοποιοῦν τὴν ποντιακὴν διάλεκτον, ἡ ὁποία οὕσα ἀρχαιοπρεπῆς, εἶναι δυσνόητος διὰ τοὺς ὑπολοίπους Ἑλληνας. Ἐντονος καὶ διακαῆς εἶναι ἡ ἐπιθυμία των νὰ ἐκμάθουν τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, καταβάλλουν ἐντόνους προσπάθειας πρὸς τοῦτο καὶ περὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ἐπικεντρώνονται τὰ βασικώτερα προβλήματα των. Παραπονοῦνται διακριτικῶς, πλὴν δικαίως, διὰ τὴν μακροχρόνιον ἐγκατάλειψίν των ἀπὸ τὴν μητέρα Πατρίδα καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποκαταστήσουν ὅσον τὸ δυνατόν στενωτέραν καὶ οὐσιαστικώτεραν ἐπαφὴν καὶ ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ συνδεθοῦν μὲ τὴν ἐθνικὴν ρίζαν των, πράγμα τὸ ὁποῖον ὡς φαίνεται ἀντιμετωπίζουν εὐνοϊκῶς τὰ νέα πολιτικὰ καθεστῶτα τῆς τέως Σοβιετικῆς Ἐνώσεως δι' ὅλας τὰς ἐθνικὰς μειονότητες τοῦ γεωγραφικοῦ των χώρου. Τὴν ἐθνικὴν των ταυτότητα συνδέουν ἀρρήκτως μὲ τὴν Ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἐμφανίζουν βαθειὰν θρησκευτικότητα παρὰ τὴν μακροχρόνιον ἀθειστικὴν προπαγάνδαν καὶ τοὺς θρησκευτικούς διωγμούς, τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὅλη ἡ προβληματικὴ καὶ ἡ προσπάθειά των ἐπικεντρώνεται εἰς τὴν ἴδρυσιν ἐλληνικῶν σχολείων καὶ εἰς τὴν ἀνέγερσιν ἢ τὴν ἐπισκευὴν ἐκκλησιῶν, διότι πιστεύουν ὀρθῶς ὅτι μόνον διὰ τῆς ἐλληνικῆς

παιδείας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας θὰ διατηρήσουν καὶ θὰ μεταδώσουν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὴν ἑλληνικὴν ἐθνικὴν ταυτότητα καὶ αὐτοσυνειδησίαν.

Τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν Ἑλλήνων τῆς τέως Σοβιετικῆς Ἐνώσεως εἰς τὴν περιοχὴν κυρίως τῆς νοτίου Οὐκρανίας καὶ δὴ τῆς Ἀζοφικῆς εἶναι σαφῶς ὑψηλότερον τῶν ἄλλων ἐθνοτήτων, τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἐργατικότητά των. Ὅπωςδήποτε ὅμως εἶναι πολὺ χαμηλότερον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τῆς πτωχοτέρας περιοχῆς τῆς Ἑλλάδος. Πολλοὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ὑπάρχουν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Μαριουπόλεως χωρία καὶ κωμοπόλεις μὲ ἀμιγῆ ἢ κατὰ πλειψηφίαν ἑλληνικὸν πληθυσμόν. Εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς διατηροῦν πολιτιστικούς συλλόγους, μουσεῖα, πνευματικὰ κέντρα καὶ ἐλέγχουν πλήρως τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν, τὴν κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν ζωὴν. Εἰς τὰ ἀστικά κέντρα οἱ Ἕλληνες ἀσχολοῦνται μὲ τὸ ἐμπόριον, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ ἑλληνικῆς καταγωγῆς ἐπιστήμονες, κυρίως ἰατροί. Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ντόνιεσκ μᾶς ἐπληροφόρησαν ὅτι ὑπάρχουν 15 καθηγηταὶ Πανεπιστημίου ἑλληνικῆς καταγωγῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ κοσμήτωρ τῆς Μαθηματικῆς Σχολῆς, ποὺ εἶναι ἡ μεγαλύτερα καὶ σημαντικότερα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ντόνιεσκ, κ. Στέφανος Καλογερίδης. Λόγω τοῦ ὑψηλοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τῆς κοινωνικῆς των θέσεως οἱ ὁμογενεῖς μας ἀσκοῦν σημαντικὴ κοινωνικὴν, οἰκονομικὴν καὶ πνευματικὴν ἐπίδρασιν εἰς τὰς πόλεις ὅπου διαβιοῦν, συχνὰ δὲ ἀναλαμβάνουν καὶ ὑψηλὰ πολιτικὰ ἀξιώματα, ὡς Δήμαρχοι, Δημοτικοὶ Σύμβουλοι κ.λπ., ὅπως ὁ τέως Δήμαρχος τῆς Μόσχας κ. Ποπῶφ, ὁ Δήμαρχος Μαριουπόλεως καὶ ἄλλοι.

Μὲ τὰ ὡς ἄνω δεδομένα ἐθνικοὶ λόγοι ἐπιβάλλουν τὴν διὰ παντὸς τρόπον παραμονὴν τῶν ὁμογενῶν τῆς τέως Σοβιετικῆς Ἐνώσεως εἰς τὰς ἐστίας των καὶ τὴν ἀποτροπὴν τῆς ὁμαδικῆς μεταναστεύσεώς των εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἐγίνε μὲ τοὺς Ἕλληνας τῆς Τασκένδης. Πρὸς τοῦτο ἐπιβάλλεται ἐπαγρύπνησις ἀλλὰ καὶ μέριμνα ἐμπρακτος ἐκ μέρους τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας. Ἐπανερχόμενοι, ἄλλωστε, εἰς τὴν μητροπολιτικὴν Ἑλλάδα οἱ ὁμογενεῖς, ἐνδίδοντες εἰς τὴν συναισθηματικὴν φόρτισιν νόστου καὶ ὄραματιζόμενοι καλυτέραν ζωὴν, συντόμως ἀπογοητεύονται καὶ μετανοοῦν. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τὸ παράπονον, τὸ ὁποῖον διετύπωσε νέος ἄνδρας κατὰ τὴν μεγάλην συγκέντρωσιν ὁμογενῶν εἰς τὸ Δημαρχεῖον τοῦ Ντόνιεσκ: «Ζοῦμε μὲ τὸ ὄραμα καὶ τὴν νοσταλγία τῆς Ἑλλάδος. Ὅμως ὅταν ἐρχόμαστε ἐκεῖ οἱ Ἕλληνες μᾶς βλέπουν ὅπως τοὺς Ἀλβανούς καὶ μᾶς ἀφήνουν νὰ ζοῦμε σὲ ἀντίσκηνα».

Ἡ ἴδρυσις ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ ἡ ἀποστολὴ ἢ ἐπιμόρφωσις διδασκάλων ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ ἀνέγερσις ἢ ἐπίσκευή ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ἐπάνδρωσις των μὲ καταλλήλους κληρικούς, ἀποτελοῦν ἀσφαλῶς ἰσχυρὰ κίνητρα διὰ τὴν παραμονὴν τῶν ὁμογενῶν μας εἰς τὰς ἐστίας των. Παραλλήλως ἡ δημιουργία ἐπενδύσεων ἐκεῖ ἀπὸ Ἑλλήνας ἐπιχειρηματίας ἢ ἀπὸ ἑλληνικὰς ἐταιρίας θὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικῶς ὄχι μόνον εἰς τὴν παραμονὴν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς περιοχὰς ὅπου ἀπὸ αἰῶνων διαβιοῦν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ των ἐπιπέδου. Αἱ περιοχαὶ τῶν Ἑλλήνων προσφέρονται διὰ τοιαύτας ἐπενδύσεις διότι εἶναι γεωργικῶς καὶ κτηνοτροφικῶς παραγωγικαί, ἀλλὰ καὶ τουριστικῶς ἐκμεταλλεύσιμοι, καθ' ὅσον εὐρίσκονται εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὐξεινοῦ Πόντου πλησίον τῆς Κριμαίας, ἔχουν ἡπιον κλίμα καὶ ἀποτελοῦν τόπον πάραθερισμοῦ χιλιάδων ἐντοπιῶν καὶ ξένων. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι εἰς τὸν τόμα τῶν ἐπενδύσεων προέλαβον τοὺς Ἕλληνας οἱ γείτονές μας Τοῦρκοι, οἱ ὁποῖοι ἤδη κτίζουν μεγάλας ξενοδοχειακὰς μονάδας εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κριμαίας.

Οἱ ὁμογενεῖς μας τῆς τέως Σοβιετικῆς Ἐνώσεως στηρίζουν πολλὰς ἐλπίδας εἰς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν συμπαράστασιν τόσοσιν τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας, ὅσον καὶ τῆς ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἐπιτυχή ἀντιμετώπισιν πολλῶν ἐκ τῶν προβλημάτων των καὶ κυρίως τῶν ἐχόντων σχέσιν μὲ τὴν ἑλληνικὴν των παιδείαν καὶ τὴν θρησκευτικὴν των ζωὴν. Κατὰ τὰς ἐπαφὰς καὶ ἐπικοινωνίας μας μὲ αὐτοὺς ἀπεφύγαμεν ἐπιμελῶς νὰ δώσωμεν ὑποσχέσεις, περιορισθέντες νὰ εἴπωμεν εἰς αὐτοὺς ὅτι θὰ μεταφέρωμεν ἐνώπιον τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πατρίδος μας τὰ αἰτήματά των καὶ θὰ συνηγορήσωμεν ἐκθύμως διὰ τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῶν εἰς τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ. Τοῦτο ἐπράξαμεν γνωρίζοντες τὰς πολλὰς δυσκολίας καὶ τὰ μεγάλα ἑσωτερικά μας προβλήματα καὶ διὰ νὰ μὴ φανῶμεν πρὸς αὐτοὺς ἀσυνεπεῖς καὶ τοὺς ἀπογοητεύσωμεν.

Ἐτερον ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος ἐπροσέξαμεν, ἦτο τὸ νὰ μὴ δώσωμεν ἔστω καὶ ἀμυδρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς τῶν περιοχῶν ποὺ ἐπεσκέφθημεν παραμερισμοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας των καὶ εἰσπηδήσεως εἰς αὐτὴν. Πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐτονίζαμεν ὅτι ἡ περιοδεία μας μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πραγματοποιεῖται μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Κιέβου, ὅτι ἡμεῖς ἐπισκεπτόμεθα τοὺς Ἕλληνας ὡς ἀδελφοὶ των καὶ ὅτι πνευματικὸς πατήρ των εἶναι ὁ ἐπιχώριος ἐπίσκοπος, οἰαδήποτε δὲ ἐνέργειά μας διὰ βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν των θὰ γίνεται ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς ἀρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς τῶν Ἀρχῆς. Διὰ τοῦτο τόσοσιν τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας

και προσωπικώς ο Πατριάρχης Άλέξιος, όσον και αι κατά τόπους εκκλησιαστικαί Άρχαί μās παρέσχον πāsαν βοήθειαν και διευκόλυνσιν προς εκπλήρωσιν τής αποστολής μας, ή όποία παρα τās οργανωτικās δυσκολίας και τā πενιχρά ύλικā μέσα τā όποία μās διετέθησαν, πιστεύομεν ότι υπήρξεν επιτυχής, όχι μόνον διότι έξ αυτής απέκτησαμεν συγκλονιστικās και πολυτίμους έμπειρίας, αλλά και διότι δια τής παρουσίας μας μεταξυ τών όμογενών και τής έν γένει μετ' αυτών αναστροφής μας έγινάμεν άφορμή ανασυνδέσεως αυτών μετā τής μητρος Πατρίδος και αναπτέρωσεως του έθνικου και θρησκευτικού των φρονήματος.

Προτάσεις

Κατόπιν τών όσων ανωτέρω έξεθέσαμεν, φρονούμεν ταπεινώς, ότι μία ουσιαστική και αποτελεσματική βοήθεια τής Άγιωτάτης Έκκλησίας τής Έλλάδος προς τούς όμογενείς μας τής τέως Σοβιετικής Ένώσεως, πέρα τής βοήθειας τήν όποίαν έχει τήν άρμοδιότητα και τήν δυνατότητα να παράσχη ή ελληνική Πολιτεία και περι τής όποίας τās αναλόγους προτάσεις όφείλει να κάμη ο συμμετασχών εις τήν αποστολήν μας έντιμότατος κ. Γενικός Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας Γ. Παπακωνσταντίνου, δέον όπως επικεντρωθῆ εις τā έξής:

α) Χορήγησις ύποτροφιών εις εύσεβείς νέους τής όμογενείας προς φοίτησιν εις τās θεολογικās και ιατρικās Σχολās τής Έλλάδος, ώστε επιστρέφοντες εις τās έστίας των μετā τήν αποφοίτησιν των να χειροτονηθούν ιερείς και να ύπηρετήσουν υπό τήν δικαιοδοσίαν τών οικείων Έπισκόπων ως έφημέριοι και διδάσκαλοι τής ελληνικής γλώσσης. Εις τὸ εκκλησιαστικόν Σεμινάριον τής Όδησσοῦ ύπάρχουν μερικοί ελληνικής καταγωγής ιεροσπουδασταί, οί όποιοί επιθυμοῦν να μετεκπαιδευθοῦν εις τήν Έλλάδα.

β) Έξέτασις τής περιπτώσεως δημιουργίας έν συνεργασία μετā τής Πολιτείας ταχυρϋθμου Φροντιστηρίου έπιμορφώσεως ύποψηφίων κληρικών προερχομένων εκ τής όμογενείας τών χωρών τής τέως Σοβιετικής Ένώσεως και εκμαθήσεως τής ελληνικής γλώσσης, προς βραχυπρόθεσμον πλήρωσιν τής μεγάλης έλλείψεως κληρικών.

γ) Απόσπασις καταλλήλων κληρικών εκ τής Έκκλησίας τής Έλλάδος εις τās ως ειρηται περιοχās με τήν συγκατάθεσιν τών οικείων Έπισκόπων, ως γίνεται και δια τās χώρας τής Δυτικής Εύρώπης και τής Άφρικής, και μάλιστα εκ τών γνωριζόντων τήν ποντιακήν διάλεκτον προς άμεσον πλήρωσιν θρησκευτικών αναγκών τών όμογενών.

δ) Φιλοξενία παιδιών εκ τής όμογενείας τής τέως Σοβιετικής Ένώσεως εις τās Κατασκηνώσεις τών Ιερών Μητροπόλεων τής Έκκλησίας τής Έλ-

λάδος με έξασφάλισιν τών έξόδων διακινήσεως των εκ κρατικής επιχορηγήσεως, προς άμεσον έπαφήν και επικοινωνίαν τής νέας γενεās με τὸ ελληνικόν εκκλησιαστικόν περιβάλλον και έξάσκησιν τής εις τήν ελληνικήν γλώσσαν.

ε) Παροχή οικονομικής βοήθειας εκ μέρους τής Έκκλησίας τής Έλλάδος δια τήν έπισκευήν και τήν άνέγερσιν ιερών Ναών, δια τής εκχωρήσεως μέρους τών συγκεντρωθέντων υπό τών Ιερών Μητροπόλεων χρημάτων προς παροχήν βοήθειας εις τās Έκκλησίας τής Άνατολικής Εύρώπης και δια τής περιφοράς άπαξ του έτους δίσκου εις όλους τούς ιερούς Ναούς τής Έλλάδος προς τόν ως ειρηται σκοπόν.

στ) Άποστολή άπαξ του έτους εκκλησιαστικής αντιπροσωπείας εκ τής Έκκλησίας τής Έλλάδος προς σύσφιγξιν τών δεσμών τής όμογενείας μετā τής Έκκλησίας μας και τόνωσιν του θρησκευτικού και έθνικου φρονήματος τών όμογενών μας.

Τās ως άνω προτάσεις ύποβάλλοντες εύλαβώς εις τήν Άγίαν και Ιεράν Σύνοδον και εύχαριστούντες εκ βαθέων Αύτην δια τήν άνατεθείσαν εις ήμās ύπεύθυνον και σημαντικήν αποστολήν, παρακαλούμεν εύσεβάστως όπως λάβη Αύτη τās κατά τήν κρίσιν Της αποφάσεις και προβῆ εις τās αναλόγους ένεργείας επ' άγαθῷ του ελληνισμού και τής άγίας Όρθοδοξίας μας.

(Τέλος)

Μετā βαθυτάτου σεβασμού

† ο Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ

† ο Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- * Έπισκόπου Άγγελου Εύθυμιου, ΑΘΩΟΣ (άπάντηση σε 56 έρείσματα τής άπιστίας).
- * Πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.
- * Καθηγ. Μάρκου Α. Σιώτη, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.
- * Καθηγ. Ιωάννου Φουντούλη, ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ, τόμοι Α' και Β'.
- * Καθηγ. Βλασίου Φειδά, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ (988 - 1988).
- * Καθηγ. Άνδ. Θεοδώρου, ΑΜΩΜΟΙ ΕΝ ΟΔΩ ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ (έρμηνευτικό σχόλιο στη Νεκρώσιμη Άκολουθία).
- * Άγ. Γρηγορίου Νύσσης, ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ (εισαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια άρχιμ. Π. Μπρούσαλη).
- * Άρχιμ. Συμεών Π. Κούτσα, Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. Γιατί, πότε και πώς νηστεύομε.
- * Άρχιμ. Νικ. Ι. Πρωτοπαπά, ΕΙΣ ΕΠΙΓΝΩΣΙΝ ΘΕΟΥ. Κυριακοδρόμοι στις εύαγγελικές περικοπές.

Ο ΟΣΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ*

*«Γεράσιμος κάλλιστον ἤρατο κλέος ἐκ τῆς
ἄνωθεν ἀγλαῆς εὐκοσμίας».*

Τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας ἐκκλησίας

Ένα χρέος ἱερὸ μᾶς συνεκάλεσε σ' αὐτὸν τὸν περικαλλέστατο Ναὸ καὶ Σᾶς, πού συναποτελεῖτε τὸ πλήρωμα τῆς θεοσώστου Μητροπόλεως Κεφαλληνίας, καὶ ὄλους ἐμᾶς τοὺς λοιποὺς — τὸν Μακαριώτατο, τοὺς Ἱεράρχες, τὸν Κλῆρο, τὶς Ἀρχές, τοὺς προσκυνητῆς — πού, ἀνταποκρι-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης
κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

νόμενοι στὴν εὐγενική τοῦ Ποιμενάρχου σας πρόσκληση, ἤρθαμε γιὰ νὰ γίνουμε συγκοινωνοὶ τοῦ χρέους καὶ συμμετοχοὶ τῆς χαράς.

Ἦρθαμε γιὰ τὰ Ἐγκαίνια τοῦ περικαλλοῦς αὐτοῦ Μοναστηριακοῦ Ναοῦ, πού ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Ὁσίου καὶ ἡ συνδρομὴ πολλῶν καὶ οἱ κόποι τῆς Ἀδελφότητος τὸν ἔφεραν εἰς πέρας, ὥστε, ἀπὸ τὸν ἐγκαινιασμό του κι ἔπειτα, νὰ ἀποτελεῖ ἓνα τόπο ἱερό, ὅπου ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ ἢ μυστηριακὴ εἶναι, θὰ εἶναι διαρκῆς, μόνιμη καὶ ἐνεργοῦσα.

Χάρη σ' αὐτὴν τὴ μόνιμη καὶ βεβαία παρουσία τοῦ Θεοῦ, τὸ ἱερὸ θυσιαστήριο, τὸ ἐγκαινιασμένο ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο μὲ τὰ ἱερὰ λείψανα καὶ τὸ Ἅγιο Μύρο, θὰ ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν Μοναζουσῶν καὶ ἀπὸ αὐτὸ θὰ ἐκπηγάζουν οἱ δωρεές τοῦ ἁγιασμοῦ.

Εἶναι πράγματι κορυφαῖο τὸ γεγονός γιὰ τὴν πνευματικὴ πορεία τῆς Μονῆς καὶ τοῦ τόπου. Καὶ σ' αὐτὸ τὸ σπουδαῖο γεγονός γιὰ τὴ δική σας ζωὴ, θελήσαμε νὰ μοιρασθοῦμε τὴν πνευματικὴ σας εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίαση, καὶ νὰ γίνει πληρέστερη. Στὸ πρόσωπο τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ καὶ τῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν, πού

* Ὁμιλία πού ἐκφωνήθηκε κατὰ τὸν πανηγυρικὸ Ἐσπερινὸ τῶν Ἐγκαινίων τοῦ νέου προσκυνηματικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γερασίμου τοῦ νέου Ἀσκητοῦ στὴν ὁμώνυμη Ἱερὰ Μονὴ στὴν Κεφαλλονιά, ἐνώπιον τοῦ χοροστατήσαντος Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου Σεβ. Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδωνος καὶ δώδεκα Σεβ. Ἱεραρχῶν (18.07.92).

ἐκφράζουμε τὸ θεόσωστο πλήρωμα τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν μας, συμμετέχει στὴν εὐφρόσυνη τούτη ὥρα ὅλη ἡ Ἑλλάδα, ὅλη ἡ Ὁρθοδοξία.

Ὁ ἄφθαρτος Ἅγιος προεξάρχων τῆς συνάξεως

Ἄλλ' αὐτὴ ἡ περικαλλέστατη χειροποίητη ἐκκλησία οἰκοδομήθηκε καὶ λεπτοτεχνουργήθηκε, γιὰ νὰ τιμήσει καὶ — πῶς πολὺ — γιὰ νὰ τιμηθεῖ ἀπὸ ἓναν ἄλλο, ἀχειροποίητο Ναὸ. Ἀσφαλῶς ὄλοι μας τὸ νιώθουμε πὼς εἶναι μὲν στολίδι τῆς Μονῆς καὶ ὅλης τῆς Κεφαλλονιάς ἢ ἐγκαινιαζόμενη ἐκκλησία. Ἄλλὰ στολίδι καὶ κοσμημα τῆς ἐκκλησίας εἶναι ὁ Ὁσιος Γεράσιμος ὁ νέος ἄσκητῆς. Ἐκεῖνος θὰ τὴν κοσμεῖ μὲ τὸ «κάλλιστον κλέος τῆς ἄνωθεν εὐκοσμίας», ὅπως λέγει ὁ στίχος τοῦ Συναξαρίου.

Πόσα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τὶς 15 Αὐγούστου τοῦ 1579, πού κοιμήθηκε ὁ Ἅγιος; Τετρακόσια δεκατρία ὀλόκληρα χρόνια. Νά, λοιπόν, πού ἀξιοχρέως θὰ προεξάρχει στὴν ἑορταστικὴ συνάξή μας — μυστικά, ἀλλὰ καὶ αἰσθητὰ — ἓνας ἄνθρωπος τετρακοσίων δεκατριῶν χρόνων!

Ἐμεῖς μπορεῖ νὰ φοβόμαστε τὸ θάνατο. Αὐτός, ὅμως, τὸν νίκησε, τὸν χλευάζει. Γιατί, ἀλλιῶς, πὼς θὰ μποροῦσε νὰ ὑπάρχει τὸ λείψανό του σώο, ἄφθαρτο καὶ εὐωδιάζον, τόσους χρόνους; Πὼς θὰ μποροῦσε αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα νὰ εἶναι ζωηφόρο καὶ θαυματουργό;

Κι ἂν οἱ διάφορες ἐπιστημονικῆς ἀλήθειες εἶναι ἀνίκανες νὰ μᾶς διαφωτίσουν, ὑπάρχει ὀπωσδήποτε ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ γεγονότος. Καὶ τὴν ἐρμηνεῖα αὐτὴ μᾶς τὴν δίνει ἡ καθολικὴ ἀλήθεια γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον, τὴν ὁποία εὐαγγελίστηκε ὁ ἴδιος ὁ σαρκωμένος Θεός μας. Ὁ Θεάνθρωπος μᾶς ἀποκάλυψε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ὀρίζεται μόνο ἀπὸ μιὰ βιολογικὴ ἀρχὴ κι ἀπὸ ἓνα βιολογικὸ τέλος· δηλαδή, ὅτι δὲν γεννιέται, ἀπλῶς γιὰ νὰ πεθάνει κάποτε, συμπληρώνοντας ἓνα βιολογικὸ κύκλο. Ἄλλὰ ὅτι γεννιέται, γιὰ νὰ ξανοιχθεῖ στὴν ἀπεραντοσύνη τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ γίνῃ μέτοχος τῆς ζωῆς καὶ αἰωνιότητος τοῦ Θεοῦ, ἓνας μικρὸς θεὸς κατὰ Χάρη, δηλαδή κατὰ μετοχὴν Θεοῦ.

Βίος του 'Οσίου

Λαμπρή ή γενιά του, ή γενιά των Νοταράδων, δοξάστηκε με τη δική του άγιοςύνη και μεγαλοσύνη. 'Ο ιερός του βίος όριοθετείται από τὸ ἔτος 1509 στὰ Τρίκαλα Κορινθίας και τὸ ἔτος 1579 ἐδῶ στὰ 'Ομαλά Κεφαλληνίας. *Στὰ ἑβδομήντα αὐτὰ χρόνια περιχωρεῖται μιὰ ζωὴ ἀρετῆς περιπετειώδης, με πολλὲς μετακινήσεις, με μιὰ ἀνικανοποίητη δίψα μονώσεως, με σκοπὸ τὴν πληρέστερη γνώση και κοινωνία με τὸν Θεό.* 'Απὸ τὴ γενέτειρά του πορεύτηκε διαδοχικὰ στὴ Ζάκυνθο, τὴν Κωνσταντινούπολη, τὸ 'Αγιονόρος (ὅπου ἔγινε μοναχός), τὴν Παλαιστίνη, τὸ Σινά, τὴν 'Αλεξάνδρεια, τὴν 'Αντιόχεια, τὴν Δαμασκὸ, τὰ 'Ιεροσόλυμα (ὡς γραμματεὺς τοῦ Πατριάρχου ἐπὶ δωδεκαετίαν), στὸ Σαραντάριο 'Όρος, στὴν Κρήτη, στὴ Ζάκυνθο (ἐπὶ πέντε χρόνια), και τέλος ἐδῶ στὴν Κεφαλλονία, ὅπου — γέροντας πλέον — ἀναδείχθηκε χειραγωγὸς ἀγιοσύνης σὲ πλῆθος μοναζουσῶν.

'Όσιος στὸν βίον, ἀσκητὴς στὸν τρόπο, ταπεινὸς στὴν καρδιά, «καθαρθεὶς διὰ τῆς θείας και θεοποιουῦ ἡσυχίας και διὰ τῶν σκληροτάτων νηστειῶν και τῶν ἀρεμβάστων προσευχῶν», μαθητῆς γνήσιος τῆς Πατερικῆς σοφίας, θεοφόρος στὴν ὑπαρξη, λατρεύων τὸν Χριστὸ ὀλοτελῶς «ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς και τῆς καρδίας και τῆς ἰσχύος και τῆς διανοίας», μιὰ ζωὴ ὀλόκληρη θήρευε τὸ Θεό, ὅσπου Τὸν κατέκτησε, μόνιμο ἀναφαίρετο θησαυρὸ στὸ ὀστράκινο σκεῦος τῆς ἀσκητικῆς του ὑπαρξης. *Και αὐτὸν τὸν θησαυρὸ δὲν τὸν κράτησε γιὰ τὸν ἑαυτὸν του.* 'Όπως τὸν μοιράστηκε με τοὺς συγχρόνους του, ἔτσι τὸν μοιράζεται ἔκτοτε και με τοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητῆς τῆς ἀγιοσύνης του.

Σὲ ὅλους ἐμᾶς — κυρίως σὲ ὄσους διαθέτουν «ὄτα τοῦ ἀκούειν» — ὁ ἅγιος Γεράσιμος ἐξαγγέλλει τὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς και ἀναστάσεως. 'Ο ἄνθρωπος — ναί — ἔχει ἀρχή' ἀλλὰ τὸ «τέλος» του μπορεῖ νὰ ξεπεράσει τὸ χῶρο και τὸ χρόνο. 'Έχει τὸ προνόμιον νὰ γίνεῖ μέτοχος στὴ ζωὴ τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Χάρι στὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ του, μποροῦμε νὰ μεταλαμβάνουμε τὴ ζωὴ του, τὴν ἀθανασία του, τὴν αἰωνιότητά του.

Μέσα ἀπὸ τὸ ὄραμα αὐτῆς τῆς αἰωνικῆς πραγματικότητας (ποὺ τὴν καθιστᾶ ὄρατὴ σὲ μᾶς τὸ ἱερὸ σκῆνωμα τοῦ 'Οσίου Γερασίμου) μποροῦμε πλέον νὰ νικᾶμε τὸν ἀτομισμό, τὸ

συμφέρον, τὴν καχυποψία, τὸν ἀνταγωνισμό, τὴ μανία ἰδιοκτησίας και καταναλώσεως. Μέσα ἀπὸ τὸ ὄραμα τῆς (παρούσης και συγχρόνως ἐσχατολογικῆς) οἰκογένειας τοῦ Θεοῦ, ἔχουμε τὴ δύναμη νὰ ξεπεράσουμε τὶς ἐχθρότητες και ἐμπάθειες.

Ξέρουμε πλέον ὅτι ὁ θάνατος δὲν ἐρχεται, ὅταν κλείσουμε τὰ μάτια τοῦ σώματος, ἀλλὰ ὅταν κλείσουμε τὴν καρδιά μας στὸν συνάνθρωπο, ποὺ εἶναι εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Δίχως τὴν πρόγευση και τὴν προσδοκία τῆς 'Αναστάσεως, δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ βροῦμε τὴν ἀληθινὴ κοινωνία και τὴν πραγματικὴ ἀνθρωπιά. Διότι ἡ ἀγάπη, ποὺ εἶναι τὸ αἷμα τῆς κοινωνίας τῶν προσώπων, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει δίχως τὸ ὀξυγόνο τῆς Χάρης τοῦ Χριστοῦ...

'Ορθοδοξία και Δύση

Αὐτὸ τὸ ὀξυγόνο τῆς θείας Χάριτος, ποὺ διατηρεῖ ἀφθαρτὸ τὸ σκῆνωμα τοῦ 'Οσίου, αἰῶνες τώρα τὸ εἰσπνέουμε ὅλοι ὅσοι ἀνήκουμε στὸ γένος τῶν 'Ορθοδόξων, και ἰδιαίτερα ἐμεῖς οἱ 'Ελληνες, χάρι στὴ θεία λατρεία μας, χάρι στὰ προσκυνήματά μας, χάρι στοὺς 'Αγίους μας.

Και πρέπει νὰ ὁμολογοῦμε τὴν ἰδιαίτερη εὐνοια τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ ἔθνος μας. Καθὼς εἶναι ἐπιφορτισμένο με τὴν εὐθύνη νὰ εἶναι θησαυροφύλακας τῆς 'Ορθοδοξίας μας και ἡ κυριότερη συνιστώσα τῆς πανορθόδοξης οἰκογένειας, εὐδόκησε ὁ Θεὸς νὰ τὸ περιθριγκῶσει με κραταιοὺς ἀκοίμητους φρουροὺς, ὅπως ἐν προκειμένῳ οἱ τρεῖς 'Αγιοὶ τῶν 'Επτανήσων, Σπυρίδων, Γεράσιμος και Διονύσιος.

Οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἀφθαρτοὶ προστάτες 'Αγιοὶ τῶν 'Ιονίων, οἱ προστάτες σας 'Αγιοὶ, σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς τῆς Ρωμοσύνης, μᾶς δίνουν τὸ δικαίωμα νὰ διαλαλήσουμε τὴν πρωτοπορία και ὑπεροχὴ τῆς 'Ελληνορθόδοξης πολιτιστικῆς μας κληρονομίας στὴ μεγάλη χοάνη τῆς Πανευρώπης και πανανθρωπότητας.

Ναί. 'Αν οἱ ἄλλοι λαοὶ ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν μιὰ ἐντυπωσιακὴ ἐπιφάνεια ἐπιστημονικῆς προόδου, διαστημικῆς ἔρευνας, οικονομικῆς ἀκμῆς, πολιτικῆς ἰσχύος (ὑποκρύπτοντες τὰ δεινὰ τῆς κοινωνικῆς παρακμῆς και τῶν ἀντικοινωνικῶν μαστίγων) ἐμεῖς οἱ ΝεοἝλληνες ἔχουμε νὰ ἐπιδείξουμε ἕναν ἄλλου εἶδους πολιτισμὸ και μιὰ ἄλλου εἶδους στάση ζωῆς, με ὑποδείγματα ἀπόλυτης καταξιώσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως εἶναι οἱ 'Αγιοὶ. 'Ανέκαθεν και μέχρι σήμερον.

Όταν ο Έλληνισμός, έγκεντριζόμενος στην Όρθοδοξία, αναδείκνυε Άγιους, ή Δύση παρήγαγε έκμεταλλευτές και άποικιοκράτες, άπάνθρωπες ιδεολογίες και τυραννικά καθεστώτα, έκλυση τών ήθών και άμοραλισμό, φαινόμενα που συνεχίζουν να παράγονται κάτω άπό την στυλνότητα της λεγόμενης πολιτιστικής προόδου. Ναι, ή άξία του ανθρώπου και του κόσμου έχει εύτελισθεί τόσο πολύ άπό ένα πολιτισμό που ύποτίθεται ότι ύπηρετεί την αυτοθέωση και αυτοπραγμάτωση του ανθρώπου!

Μακαριώτατε Πάτερ, Σεβασμιώτατοι άγιοι Άρχιερείς, άγιε Κεφαλληνίας, ό και πνευματικός έστιάτωρ της ιεράς αυτής συνάξεως, άδελφοί μου, Κεφαλλήνες, Έπτανήσιοι, συνέλληνες,

είναι γεγονός ότι ό κόσμος μας έχει άποϊεροποιηθεί. Λησμονήσαμε τον Θεό και ταυτόχρονα λησμονήσαμε ότι ό κόσμος (κι έμεις μέσα στο σύμπαντα κόσμο) είμαστε δημιούργημα της αγάπης του Θεού.

Άντ' αυτού, βλέπουμε παντού να λαμπυρίζει ή άλαζονική κοσμοκρατορία του χειραφετημένου άπό τον Θεό ανθρώπου' που έστησε σαν άλλο πύργο της Βαβέλ — έρήμην του Θεού, έρήμην της Έκκλησίας — το πολύπλοκο οικόδομημα τών άπρόσωπων δομών όργανώσεως της κοινωνίας' που άλαζονεύεται, μέσα άπό παγκόσμιες μεθοδεύσεις, ότι θα έπιλύσει τα προβλήματα και θα έπιβάλει μιá νέα παγκόσμια ειρήνη, χωρίς τον Θεό, χωρίς τον Χριστό.

Και διαπιστώνουμε έν τοίς πράγμασι, καθημερινά, να γίνεται τό αντίθετο: πόλεμοι και άκοές πολέμων, κυριαρχία της άδικίας και τών νόμων του έκάστοτε ισχυρού, έκμετάλλευση τών άδυνάτων, καταστροφή του περιβάλλοντος, μηχανισμοί διάβρωσης της κοινωνίας με τις σύγχρονες κοινωνικές μάστιγες, έξευτελισμός της άξίας του κάθε ανθρώπου ως προσώπου - εικόνας του Θεού. Κι άπό την άλλη, ένα πλήθος ιδεών και νεοθρησκείων, που έπαγγέλλονται την ψευδολύτρωση, έκμεταλλεύομενοι τη σύγχυση, την άγωνία, την άπογοήτευση τών ανθρώπων, τη λαχτάρα για κάποιο διέξοδο.

Έχουμε να πούμε κάτι;

Νά προτείνουμε κάποια λύση;

Νά ύποδειξουμε κάποια διέξοδο;

Άσφαλώς και έχουμε τη λύση, τη λύτρωση, τό χαρμόσυνο άγγελμα — τό εύαγγέλιο της βασιλείας του Θεού, τό κοσμοσωτήριο γεγονός της θεανθρώπινης κοινωνίας της Έκκλησίας. Και μäs τό βροντοφωνάζει αυτό ό Άγιος της Κεφαλλονίας, ό άσκητής, ό θαυματουργός, ό ένσαρκι άγγελος, ό προσάτης τών Όρθοδόξων, ό νεοφανείς θεοφόρος Γεράσιμος.

Νά, ποιá είναι ή φύση και ή προοπτική του ανθρώπου, μäs λέει: ό Χριστός.

Νά, ποιá είναι ή καταξίωση και ή θέωση του ανθρώπου: ό Χριστός.

Νά, ποιá είναι τὰ δικαιώματα του ανθρώπου: ό Χριστός.

Ό Χριστός έν τη Έκκλησία. Ό Χριστός που κρατεί άφθαρτο τό ιερó σκήνωμα του χριστοφόρου Όσίου.

Ό άφθαρτος Άγιος Γεράσιμος ό Νέος είθε — με τις εύχες του Μακαριωτάτου και της σεπτής χορείας τών Έραρχών — να μäs πιάσει άπό τό χέρι και να μäs όδηγήσει «εις όδόν σωτηρίας».

Γιá να μπορέσουμε σήμερα να στήσουμε στην Ελλάδα μας μιá κοινωνία ανθρώπινη, θεανθρώπινη. Και να δώσουμε — αύριο — νόημα και προοπτική ζωής στην Πανευρώπη, στην πανανθρωπότητα. Άμήν.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

* Άρχμ. Εύσεβίου, ΜΙΚΡΗ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ.

Πρόκειται για μεταφορά στη νεοελληνική γλώσσα έκλεπτων φιλοκαλικών κειμένων κατ' έπιλογήν, που σκοπό έχει την άμεση έπαφή του νεοέλληνα όρθόδοξου πιστού με τη σκέψη και έμπειρία τών μεγάλων άσκητικών Πατέρων της Έκκλησίας μας. (Σχήμα 14Χ21 έκ., σελ. 304).

* Έπισκόπου Άγγελού κ. Εύθυμίου, ΕΙΚΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΘΕΟ. Χριστιανική άγωγή προσολικής ήλικίας. Βοήθημα για Γονείς και Άναδόχους (Σειρά Α', 0-2 ετών).

Είναί τό πρώτο άπό τὰ 4 χρήσιμα βοηθήματα που θα διευκολύνουν τους Γονείς και Άναδόχους στη σωστή χριστιανική άγωγή τών βρεφών και τών νηπίων (έως 5 ετών), κατάλληλο άκόμη και για Βρεφκόμους, Παιδοκόμους, Νηπιαγωγούς. (Σχήμα 21Χ28 έκ., σελ. 84).

Γράψατε: Ίασίου 1 — 115 21 Άθήνα, τηλ. 722.8008, Fax 723.8149.

Άπευθύνεσθε: Βιβλιοπωλείο Άπ. Διακονίας, Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμώνος, τηλ. 322.8637.

Άγία Γραφή και Έπιστήμη**2. Η ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ**Σύγχρονα έρευνητικά δεδομένα

Η προέλευση του ανθρώπου και ή εμφάνισή του στη γή είναι επίσης ένα θέμα, στο οποίο συναντώνται ή Άγία Γραφή και ή Έπιστήμη.

Η Άγία Γραφή, ως γνωστόν, αναφέρεται στις δύο βασικές πλευρές του θέματος, στο ΠΟΙΟΣ είναι ο δημιουργός του ανθρώπου, καθώς και στο ΠΟΙΑ είναι ή φύση και ή θέση του ανθρώπου, μέσα στον κτιστό κόσμο. Η Άγία Γραφή, ειδικότερα, αναφέρει, ότι ο άνθρωπος είναι δημιουργημα του Θεού, μιὰ κορυφαία, ψυ-

Του Θεοφ. Έπισκόπου Άχελώου
κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

χοσωματική και διαπροσωπική ύπαρξη, με ήγετική θέση μέσα στην όλη δημιουργία (Γεν. α' 26-28, β' 7-25).

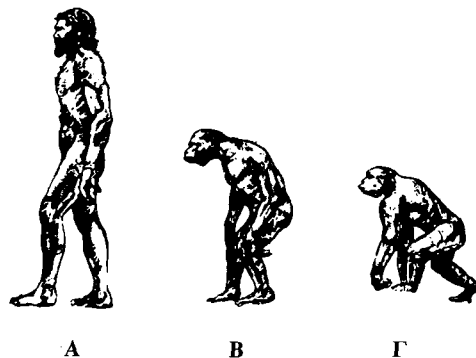
Η έπιστήμη, εξάλλου, και στο θέμα αυτό, συγκεντρώνει τὸ ενδιαφέρον της στο *ΠΟΤΕ* και τὸ *ΠΩΣ*, δηλαδή στο χρόνο και τὸν τρόπο της εμφάνισης του ανθρώπου πάνω στη γή. Για πολλούς αιώνες, ή έπιστήμη δὲν ἀμφισβητούσε τὰ βιβλικά δεδομένα, για τή δημιουργία του ανθρώπου ἀπὸ τὸν Θεὸ και για τήν ψυχοσωματική του φύση. Τὰ πράγματα ὅμως ἄρχισαν νὰ διαφοροποιούνται, ὅταν, ἐδὼ και ἑκατὸ περίπου χρόνια, ὀρισμένοι έπιστήμονες, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὸ ρεύμα τῆς *ἀθείας*, πὸν ἐκείνη τήν ἐποχή ἦταν τῆς μόδας, ἄρχισαν νὰ ἀμφισβητοῦν τίς θέσεις τῆς Άγίας Γραφῆς, για τή δημιουργία του ανθρώπου ἀπὸ τὸν Θεὸ. Οἱ ἀπόψεις αυτές, καλυμμένες με έπιστημονικὸ μανδύα, επικράτησαν και ἐξακολουθοῦν, δυστυχῶς, νὰ επικρατοῦν σὲ εὐρεία κλίμακα, προκαλώντας μεγάλα προβλήματα συνειδήσεως στους χριστιανούς και ἀμβολίες, ιδιαίτερα, ὡς πρὸς τήν ἀξιοπιστία τῆς Άγίας Γραφῆς στο θέμα τῆς Ἀνθρωπογονίας.

Εἶναι, ὡς ἐκ τούτου, εὐτύχημα, τὸ ὅτι, στίς μέρες μας, στὰ τέλη του 20ου αἰώνα, ἀρχίζουν νὰ παρουσιάζονται ἀδιαμφισβήτητα έπιστημονικά δεδομένα, τὰ ὁποῖα ἔρχονται νὰ ρίξουν νέο φῶς στὰ μεγάλα κοσμολογικά (βλ. προηγούμενο ἄρθρο) και ἀνθρωπολογικά προβλήματα, τὰ ὁποῖα, μάλιστα, προσεγγίζουν πολὺ τίς ἀντίστοιχες βιβλικές θέσεις.

Έχομε ὑπόψη ὀρισμένες πρόσφατες έρευνες, πὸν ἀναφέρονται στον ὑπολογισμό τῆς ἡλικίας του ἀνθρωπίνου γένους και, ειδικότερα, στον ὑπολογισμό του παγκοσμίου πληθυσμοῦ, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Οἱ έρευνες αυτές παρουσιάζουν *θετικά* στοιχεία, πὸν προσεγγίζουν τὰ βιβλικά δεδομένα:

Οἱ έπιστήμονες πὸν δέχονταν τή «θεωρία τῆς ἐξελίξεως», ἐπειδὴ ή ὀλοκλήρωση τῆς Ἐξέλιξης τῶν εἰδῶν και του ανθρώπου προϋπέθετε διαδικασία ἑκατομμυρίων ἐτῶν, εἶχαν ἀυξήσει ἀυθαίρετα τήν ἡλικία του ἀνθρωπίνου γένους σὲ ἀπίστευτους ἀριθμούς (2-3 ἑκατ. χρόνια). Οἱ ἐξελικτικοὶ παλαιοντολόγοι, π.χ., ὑπεστήριξαν ὅτι τὰ εὐρήματα του πρώτου ἀνθρώπου, πὸν ἀνεκάλυψαν στο Ὀλντουβί τῆς Ἀφρικῆς (Κένυας), εἶναι ἡλικίας 3.000.000 ἐτῶν!

Ἐπίσης, ὁ E. S. Deevey, Jr, σὲ ἐκτιμήσεις του για τὸν πληθυσμὸ τῆς γῆς, τὸ 1960, ὑπεστήριξε, ὅτι, μέχρι τὸ 1950, ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς γῆς, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἦταν 110 δισεκατομμύρια και ὁ χρόνος εμφάνισης του πρώτου ἀνθρώπου 1 ἑκατομμύριο χρόνια. Καὶ σὲ παρόμοιες ἄλλες ἐκτιμήσεις, ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς ὑπολογίσθηκε σὲ 71 δὶς και σὲ 60 δὶς, με χρόνον εμφάνισης του ἀνθρώπου γύρω στο 1 ἑκατομμύριο χρόνια. Στους ὑπολογισμὸς αὐτούς, οἱ ἐξελι-

Σαφῆς διαχωρισμὸς του ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν πίθηκο
(κατὰ τὸν Dr Westing)

- A = Homo Sapiens – ΑΝΘΡΩΠΟΣ: 300.000 - 25.000 π.Χ.
B = Homo Erectus – ΠΙΘΗΚΟΣ: 1.500.000 - 500.000 π.Χ.
C = Homo Habilis – ΠΙΘΗΚΟΣ: 3.000.000 - 2.000.000 π.Χ.

πικιοί επιστήμονες συμπεριελάμβαναν και τον Homo Habilis και τον Homo Erectus¹.

Όστόσο, ο Dr Arthur H. Westing, καθηγητής της Οίκολογίας και Κοσμήτωρ του Κολλεγίου Χάμσάιρ, στο Amherst της Μασαχουσέτης (ΗΠΑ), σε μελέτη του που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Bio Science (τεύχος Ιουλίου - Αυγούστου 1981), για τον παγκόσμιο πληθυσμό, παρουσιάζει νέα δεδομένα, τα όποια μειώνουν σημαντικά την ηλικία του ανθρώπινου γένους².

Ένα, πρώτο, στοιχείο, από τη μελέτη αυτή είναι ότι αποκλείει από τους υπολογισμούς τον Homo Habilis και τον Homo Erectus, τους όποιους οι εξελικτικοί επιστήμονες συμπεριελάμβαναν στις δικές τους μετρήσεις. Με τον τρόπον αυτό, ο Dr Westing προσεγγίζει τις απόψεις των επιστημόνων που δέχονται ότι τα είδη αυτά ήταν πίθηκοι και όχι άνθρωποι³.

Ένα δεύτερο στοιχείο είναι, ότι προσεγγίζει τα βιβλικά δεδομένα για την ηλικία του ανθρώπινου γένους. Ο Dr Westing τους υπολογισμούς του για τον παγκόσμιο πληθυσμό αρχίζει με βάση τον Homo Sapiens, του όποιου την εμφάνιση τοποθετεί το 298.000 π.Χ.⁴ Η εμφάνιση όμως του Homo Sapiens τοποθετείται μέσα σε μια ευρύτερη χρονική περίοδο, που αρχίζει μεν από το 300.000 π.Χ. φθάνει όμως και μέχρι το 25.000 π.Χ. Μπορούμε, λοιπόν, να πούμε ότι, με τον τρόπον αυτό, η ηλικία του ανθρώπου εντοπίζεται μέσα στη χρονική περίοδο από το 6.000 - 100.000 π.Χ., γεγονός που δεν αποκλείουν τα βιβλικά δεδομένα⁵.

Ένα τρίτο στοιχείο είναι η σύμπτωση με τη βιβλική διδαχή, για την έξ ενός ζεύγους καταγωγή του ανθρώπινου γένους. Ο Dr Westing δέχεται, ότι ο πληθυσμός της γης προέρχεται από ένα ζεύγος Homo Sapiens. Από τους δύο αυτούς ανθρώπους, ύστερα από 258.000 χρόνια, όσο διήρκεσε η Παλαιολιθική Έποχή, ο πληθυσμός της γης ανέβηκε στα 2,7 δισεκατομμύρια, για να φθάσει το 1980 στα 4,4 δίσ, με συνολικό πληθυσμό από καταβολής κόσμου τα 50 δισεκατομμύρια⁶.

Τα πορίσματα αυτά από τη μελέτη του Άμε-

ρικανού καθηγητού είναι πολύ ένθαρρυντικά και δημιουργούν ελπίδες, ότι τα σύγχρονα έρευνητικά δεδομένα θα προσεγγίζουν, ολοένα και περισσότερο, τις βιβλικές απόψεις, για καιρία κοσμολογικά και άνθρωπολογικά θέματα.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1. Τους δύο αυτούς τύπους, οι εξελικτικοί θεωρούν ως προδρομικά ανθρώπινα είδη (πιθηκανθρώπους) και τα παλαιοντολογικά τους εύρηματα ανάγουν σε 3.000.000 - 1.000.000 και σε 1.000.000 - 500.000 χρόνια αντίστοιχως.

2. Βλ. The New York Times, 6.10.1981.

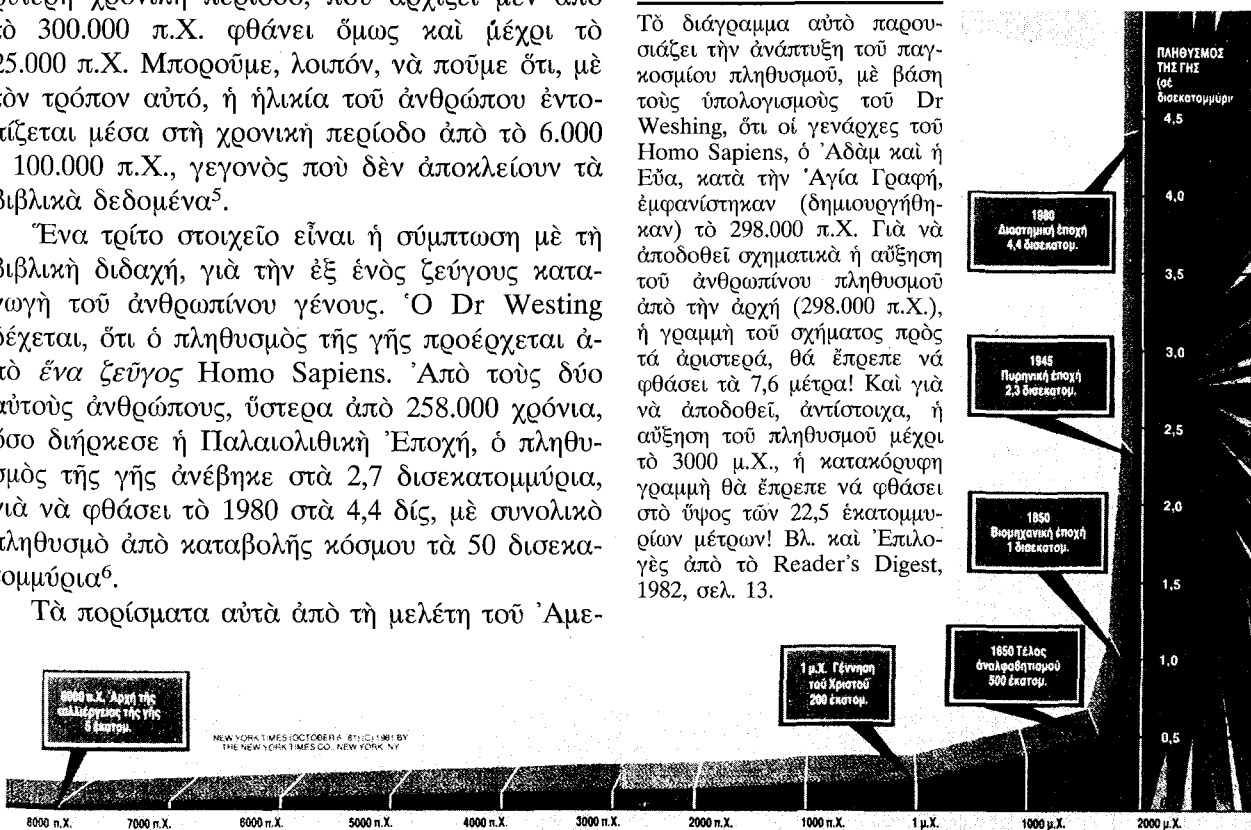
3. Περισσότερα για το θέμα αυτό, βλ. Dr Duane T. Gish, «Έξέλιξη; Τα απολιθώματα λένε όχι», έκδ. Ί. Μητροπόλεως Νικολόλεως, Πρέβεζα 1985.

4. Το στοιχείο αυτό βασίζεται στις αναλύσεις του Βρεταννού ανθρωπολόγου Β. G. Cambell, στο βιβλίο του: Human Evolution, An Introduction to Man's Adaptations, New York, 1979.

5. Περισσότερα για την άποψη αυτή, βλ. στη μελέτη μας, «Αθώος», έκδ. Άποστ. Διακονίας, σελ. 47 έξ. Βλ. επίσης και Dr D. Gish, όπ. π., σελ. 166.

6. Ο Dr Westing διέτύπωσε επίσης εκτιμήσεις πληθυσμού, για έπτά (7) χρονικά σημεία - κλειδιά της ανθρώπινης ζωής. Τα έπτά αυτά σημεία είναι τα έξής: α) Το 40.000 π.Χ., ό πληθυσμός της γης ήταν 3.000.000. β) Το 8.000 π.Χ., 5.000.000. γ) Κατά τη Γέννηση του Ίησού Χριστού, 200.000.000. δ) Το 1650 μ.Χ., 500.000.000. ε) Το 1850 μ.Χ., 1.000.000.000. στ) Το 1945 μ.Χ., 2.300.000.000. ζ) Το 1980 μ.Χ., 4.400.000.000.

Το διάγραμμα αυτό παρουσιάζει την ανάπτυξη του παγκοσμίου πληθυσμού, με βάση τους υπολογισμούς του Dr Westing, ότι οι γενάρχες του Homo Sapiens, ο Άδάμ και η Εύα, κατά την Άγία Γραφή, εμφανίστηκαν (δημιουργήθηκαν) το 298.000 π.Χ. Για να άποδοθεί σχηματικά ή αύξηση του ανθρώπινου πληθυσμού από την αρχή (298.000 π.Χ.), ή γραμμή του σχήματος προς τα άριστερά, θα έπρεπε να φθάσει τα 7,6 μέτρα! Και για να άποδοθεί, αντίστοιχα, ή αύξηση του πληθυσμού μέχρι το 3000 μ.Χ., ή κατακόρυφη γραμμή θα έπρεπε να φθάσει στο ύψος των 22,5 εκατομμυρίων μέτρων! Βλ. και Έπιλογές από το Reader's Digest, 1982, σελ. 13.

Η ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ*

β) Άπό τή Θ. Λειτουργία τών Προηγιασμένων Δώρων

Οί καταλήξεις-έκφωνήσεις πού μόλις αναφέραμε, έκείνες μέ τούς αριθμούς, 1, 2, 3, 6, 7, 12, 13, 15 βρίσκονται και στη Θ. Λειτουργία τών Προηγιασμένων Δώρων. Έπί πλέον, στη Λειτουργία αυτή, συναντούμε και τίς έξής καταλήξεις-έκφωνήσεις, οί όποιες είναι δοξολογικές έκφράσεις πρὸς τόν Τριαδικό Θεό.

1. «Ότι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σφῆξιν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι...».

2. «Σὺ γὰρ εἶ ὁ φωτισμὸς τῶν ψυχῶν καὶ

Τοῦ Προτοπρ. κ. ΚΩΝ. Μ. ΦΟΥΣΚΑ
Άμ. Έπικ. Καθηγητοῦ Παν. Άθηνῶν

τῶν σωμάτων ἡμῶν, Χριστὲ ὁ Θεός, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι...».

3. «Ότι σὺ εἶ ὁ φωτισμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι...».

4. «Κατὰ τὴν δωρεάν τοῦ Χριστοῦ σου, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι...».

5. «Ότι ἠὺλόγηται καὶ δεδόξασται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος...».

γ) Τριαδολογικὸς χαρακτήρας ἄλλων περιπτώσεων

Πρόκειται γιὰ τρεῖς περιπτώσεις, οί όποιες ἀκολουθοῦν τὸ «στῶμεν καλῶς»:

1. «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶη μετὰ πάντων ἡμῶν»²¹.

2. «Μετὰ τούτων καὶ ἡμεῖς τῶν μακαρίων Δυνάμεων, Δέσποτα φιλόνηρωπε, βοῶμεν καὶ λέγομεν. Ἅγιος εἶ καὶ πανάγιος, σὺ καὶ ὁ μονογενὴς σου Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα σου τὸ ἅγιον...»²².

3. «Ἄξιον καὶ δίκαιον σὲ (ένν. τὸν Τριαδικὸ

Θεὸ) ὑμνεῖν, σὲ εὐλογεῖν, σὲ αἰνεῖν, σοὶ εὐχαριστεῖν, σὲ προσκυνεῖν ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας σου. Σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἀνέκφραστος... σὺ καὶ ὁ μονογενὴς σου Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα σου τὸ ἅγιον»²³.

Όλες αὐτὲς οί παραθέσεις πού ἀναφέραμε στίς τρεῖς ἀνωτέρω παραγράφους, ἀποδεικνύουν τὴν Τριαδολογικὴ βάση τοῦ μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας. Εἶναι πολλές, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀπαραίτητες, ἀφοῦ ἡ πνευματικὴ μας διόρθωση καὶ ἡ σωτηρία μας εἶναι ἔργο τῆς Ἁγ. Τριάδος, ὅπως εὐστοχα παρατηρεῖ ὁ Κύριλλος Ἁλεξανδρείας: «Όλης δὲ ὡσπερ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίῳ Τριάδος ἔργον ἐστὶν ἡ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπανόρθωσις, καὶ διὰ πάσης ἔρχεται τῆς θείας φύσεως ἡ ἐφ' ἅπασιν τοῖς παρ' αὐτῆς δρωμένοις, θέλησίς τε καὶ δύναμις... Πάντα ἐστὶ παρὰ Πατρὸς δι' Υἱοῦ ἐν Πνεύματι»²⁴.

Δ. Χριστολογικὴ βάση τοῦ μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας

Όπως θὰ περιμένε κανεῖς, στὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας, ὅπου ὁ Χριστὸς σφαγιάζεται καὶ προσφέρεται ὡς τροφή ἀθανασίας στοὺς πιστοὺς, ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τῆς Θ. Λειτουργίας, τὰ όποῖα ἀναφέρονται στὸ χριστολογικὸ δόγμα, πλεονάζουν.

Ἐναφέραμε στὴν ἀρχὴ αὐτῆς τῆς ἐργασίας, σχεδὸν χωρὶς σχόλια καὶ μόνο σὲ σχέση μετὰ τὴν χρησιμότητα τῶν συμβολικῶν παραστάσεων στὸ Ναό, ὁ όποιος εἶναι τὸ κέντρο τῆς δημόσιας προσευχῆς καὶ λατρείας, τίς ἐξεικονίσεις τῆς Ματαδόσεως-Μεταλήψεως καὶ τοῦ Μελισμοῦ τοῦ Ἄρτου, πού εἰκονίζονται στὸ ἅγιο Βῆμα, τὸν ἱερότερο χώρο τοῦ Ναοῦ. Τώρα, πού ἀναφερόμαστε στὴ Χριστολογικὴ βάση τῆς Θ. Εὐχαριστίας, πρέπει νὰ ξαναθυμηθοῦμε τὴν παράσταση τοῦ Μελισμοῦ τοῦ Ἄρτου, κατὰ τὴν όποῖαν ὁ Χριστὸς ἐμφανίζεται ἐπὶ τοῦ δισκαρίου μετὰ τὴν ἀνθρώπινη φύση του, ἔτοιμος νὰ προσφερθεῖ θυσία γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι «ὁ μελιζόμενος καὶ μὴ διαιρούμενος, ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος» Ἄμνος, ὅπως συνήθως ἀναγράφεται στὴν παράσταση, ὁ όποιος σὲ ὑπερχρονικὴ βάση τρέφει τοὺς πιστοὺς. Ἡ ἐκ νέου ἀναφορὰ στὴν παράσταση τοῦ Μελισμοῦ ἀποσκοπεῖ στὸ νὰ τονι-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 20 τοῦ ὑπ' ἀρι. 1 τεύχους.

21. Εὐλογία τοῦ ἱεροουργοῦ πρὸς τὸ λαό, μετὰ τὸ «στῶμεν καλῶς».

22. Ἀρχὴ τῆς εὐχῆς τοῦ ἐπινικίου ὕμνου.

23. Ἀρχὴ τῆς εὐχῆς τῆς Ἀναφορᾶς.

24. ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ ΑΛΕΞ., Εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου 10,2 ΜΓ 74, 333D-336A.

σθει έντονότερα ή Χριστολογική βάση τής Θ. Εύχαριστίας²⁵.

Γνωστότατος, και στους όλιγογράμματος άκόμη πιστούς, είναι ό ύμνος «ό Μονογενής Υίός και Λόγος του Θεού», ό όποιος έμπεριέχει —παρά τή συντομία του— τή μισή διδασκαλία τής Έκκλησίας μας γύρω από τó Χριστολογικό δόγμα. Ό ύμνος αυτός ψάλλεται λίγο πριν από τή Μικρά Εϊσοδο και συνδέεται με τó Χριστό και τή διδασκαλία του, όπως συμβολίζει και ή περιφορά του Εύαγγελίου μεταξύ του λαού. Έτσι με τόν ύμνο αυτό έμφανίζεται όλοφάνερη ή Χριστολογική βάση τής Θ. Εύχαριστίας, ή όποια τελεσιουργείται στη Θ. Λειτουργία.

Έρμηνεύοντας τόν όρο «καταδεξάμενος», ό μεν Συμεών ό Νέος Θεολόγος μιλάει για τόν «άνυπερήφανο Θεό», ό όποιος ταπεινώνεται «μέχρι θανάτου, θανάτου δέ Σταυρού»²⁶, ό δέ Χρυσόστομος λέγει ότι «αυτός που ξεπερνάει κάθε διάνοια και κάθε σκέψη, αφού προσπέρασε άγγέλους, άρχαγγέλους, όλες τις νοερες ούράνιες δυνάμεις, καταδέχτηκε να γίνει άνθρωπος και να πάρει σάρκα, ή όποια πλάστηκε από γή και λάσπη, και να μπει σε μήτρα παρθενική και να κυφορηθεί επί έννια μήνες και να τραφεί με γάλα και να πάθει όλα τά ανθρώπινα»²⁷.

Στην εύχή πριν από τó Χερουβικό Ύμνο, ύπάρχει μία φράση—κλειδί, ή όποια έχει άμεση σχέση με τó θέμα μας. «Σὺ γάρ εἶ ό προσφέρων και προσφερόμενος και προσδεχόμενος και διαδιδόμενος, Χριστέ ό Θεός ήμών...». Η φράση αυτή ένέχει ύψιστη θεολογική σημασία, αφού παρουσιάζει τó Χριστό ως θύτη—Άρχιερέα (προσφέρων), θύμα (προσφερόμενος), αποδέκτη τής θυσίας (προσδεχόμενος) και τροφή άδαπα-

νητη προς τούς πιστούς (διαδιδόμενος). Είναι καταπληκτικό, όπως έκστατικός γράφει ό Έπιφάνιος: «Αυτός ίερείον, αυτός θύμα, αυτός ίερεύς, αυτός θυσιαστήριον, αυτός Θεός, αυτός άνθρωπος, αυτός βασιλεύς, αυτός άρχιερεύς, αυτός πρόβατον, αυτός άρνίον, τά πάντα έν πάσιν υπέρ ήμών γενόμενος, ίνα ήμίν ζωή κατά πάντα τρόπον γένηται, και τής ίερωσύνης αυτού τó άμετάστατον έδραίωμα εις τούς αιώνας άπεργάσθαι»²⁸.

Πόσο σπουδαία είναι ή φράση «Σὺ εἶ ό προσφέρων και προσφερόμενος...», ή όποια μόνη της άποδεικνύει τή Χριστολογική βάση του μυστηρίου τής Θ. Εύχαριστίας, άποδεικνύουν και οι θεολογικοί σχολιασμοί του Νικολάου Μεθώνης στο έργο του Προς τούς διατάζοντας και λέγοντας ότι ό ίερουργούμενος άρτος και οίνος οὐκ έστι σωμα και αίμα του Κυρίου ήμών Ίησου Χριστού²⁹, και σε δύο άλλα έργα του. Τά τρία αυτά έργα, τά όποια έγραψε ό Νικόλαος Μεθώνης κατά τó ΙΒ' αι. δείχνουν τή σπουδαιότητα τής φράσεως «Σὺ εἶ ό προσφέρων και προσφερόμενος...» και τήν αναγκαιότητα τής όρθής κατανοήσεως του Μυστηρίου, αφού άκόμη και τότε, άκόμη και ένας έψηφισμένος πατριάρχης Άντιοχείας, ό Σωτήριχος Παντεύγενοσ, άστοχήσας, «περι τήν πίστιν έναυάγησε» (Α' Προς Τιμόθεον 1,19).

Έμεις, γράφει ό Νικόλαος Μεθώνης, πιστεύουμε ότι ό άρτος και ό οίνος μεταβάλλονται σε σωμα και αίμα του Κυρίου, καθαγιαζόμενα στη μυστική και αναίμακτη ίερουργία τής Θ. Λειτουργίας³⁰. Η εισήγησή μου δέν αναφέρεται ειδικά στη μετουσίωση του άρτου και του οίνου σε σωμα και αίμα Χριστού και γι' αυτό δέ σχολιάζω, τήν όρθόδοξη άλλωστε και ξεκάθαρη αυτή θέση, τήν αναφέρω όμως για ν' άποδείξω ότι τó μυστήριο τής Θ. Εύχαριστίας έχει πρώτα και πάνω άπ' όλα Χριστολογική βάση.

(Συνεχίζεται.)

25. Περισσότερα για τήν παράσταση του Μελισμού του Άρτου, ή όποια βρίσκεται κυρίως σε Ναούς που άγιογραφήθηκαν κατά τούς ΙΒ'—ΙΣΤ' αιώνες, βλ. στις μελέτες 1) Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ, Οί είκονογραφικοί κύκλοι του βυζαντινού Ναού, Νέα Έστία 1955. 2) Κ. ΚΑΛΟΚΥΡΗ, Η ουσία τής όρθόδοξης άγιογραφίας, Άθήναι 1960. 3) ΚΩΝ. ΦΟΥΣΚΑ, Ίερά Μονή άγ. Νικολάου Άνω Βάθειας, 1988 σελ. 106.

26. Φιλπ. 2,8.

27. ΙΩ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Εις τó Πάτερ, ει δυνατόν έστ... παράγο. 3 MG 51,37: «Οὗτος ό πάντα νοίν υπερβαίνων και πάντα λογισμών νικών, παραδραμών άγγέλους, άρχαγγέλους, πάσας τās άνω νοερας δυνάμεις, κατεδέξατο γενέσθαι άνθρωπος και σάρκα τήν από γής και πηλού πλασθεϊσαν άναλαβεϊν, και εις μήτραν έλθειν παρθενικήν, και ένναμηνιαϊον κυφορηθῆναι χρόνον, και γαλακτοτροφηθῆναι, και τά ανθρώπινα πάντα παθεϊν».

28. ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ, Κατά αίρέσεων 2,1,35, Κατά Μελισηδεκμανών, MG 41,980C.

29. Επί του ίδιου θέματος ό Νικόλαος Μεθώνης έγραψε και δύο άκόμη πραγματείες: — «Άντίρρησις προς τά γραφέντα παρά του Σωτήριχου του προβληθέντος Πατριάρχου Άντιοχείας «Σὺ εἶ ό προσφέρων και προσφερόμενος και προσδεχόμενος» — «Τά λείποντα περι τής θείας ίερουργίας και του πώς ό Χριστός λέγεται προσφέρων και προσφερόμενος και προσδεχόμενος και διαδιδόμενος».

30. Προς τούς διατάζοντας... MG 135,509A. «Τήν μυστικήν ταύτην και αναίμακτον ίερουργίαν, καθ' ήν τόν άρτον και τó ποτήριον καθαγιαζόμενα, εις τó σωμα και τó αίμα του Κυρίου μεταποιείσθαι πιστεύομεν».

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ*

Οί προθέσεις και οί συνθήκες

Ἡ ἀπόπειρα προδιαγραφῆς τῶν προοπτικῶν ἀπαιτεῖ γνῶση τῶν ἀντικειμενικῶν δυνατοτήτων, τῶν ὑφισταμένων πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν στὸν χῶρο, ὅπου τὸ Πατριαρχεῖο, τῶν χωρῶν, ὅπου ἀσκεῖται ἄμεση πατριαρχικὴ δικαιοδοσία καὶ ὅπου ἐκτείνεται ἡ συντονιστικὴ ἐνέργειά του. Ἐξ ἴσου σημαντικὴ εἶναι ἡ γνῶση τῶν πατριαρχικῶν προθέσεων καὶ ἡ συνάρτησή,

Τοῦ κ. **ΗΛΙΑ Β. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ**
Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

σύστοιχη ἢ ἀντίστοιχη τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραρχίας τοῦ Πατριαρχείου καὶ δύο κύκλων, τοῦ συνοδικοῦ καὶ τοῦ ἔχοντος ὀρθόδοξον πλήρωμα ἐκτὸς τῆς τουρκικῆς ἐπικρατείας. Προσθετέες δὲ καὶ αἱ προθέσεις τῶν ἄλλων μὴ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ὡς δείγματα γραφῆς, οἱ πρώτες πατριαρχικῆς ἐνέργειες.

Ὁ νέος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μεταξὺ ἐξουθενώσεως καὶ μεγαλείου,

ἢ οἱ ὁμολογημέναι πατριαρχικῆς προθέσεις

Πεντακόσια τριάντα ὀκτῶ χρόνια καὶ ἑκατὸν πενήντα ἐπτὰ ἡμέρες (2.11.1991), μετὰ τὴν ἀποφράδα ἡμέρα τῆς Ἀλώσεως (29.5.1453) ἐνθρονίστηκε ὁ 270ος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μας κ.κ. Βαρθολομαῖος Α', εἰς ἡλικίαν πενήτηκοντα ἐνὸς ἔτους.

Ἡ περίοδος τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως — καὶ ὄχι αὐτῆς μόνον — ποὺ ἄρχισε μετὰ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Μωάμεθ τοῦ Πορθητοῦ, ἰσοῦται πρὸς τὸ ἡμῖς (561,5 ἔτη) τοῦ χρόνου, ὁ ὁποῖος διανύθηκε ὑπὸ χριστιανῶν ἀρχόντων. Συνεπῶς, τὸ Πατριαρχεῖο διέβησε τὸ τελευταῖον τρίτον τῆς ἱστορίας του ὑπὸ τὴν ἡμισέληνον.

Ἐπὶ ἡμισεῖαν καὶ πλέον χιλιετίαν ἐγνώρισε ὅλες τὶς μορφῆς τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς ἐξάρ-

σεως, τοῦ βασανισμοῦ καὶ τῆς θανατώσεως, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀπελπισίας. Καὶ ἐφθασε, λίγοντος τοῦ 20ου αἰῶνος, νὰ διαβιοῖ ὑπὸ σχιζοφρενικῆς συνθήκας, συρρικνούμενον ὑπὸ μὲν τῆς Τουρκικῆς Πολιτείας σὲ *τουρκικὸ ἴδρυμα τοπικῆς ἐμβελείας*, ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς Ρωμοὺς τῆς Τουρκίας, δηλαδὴ Rum Patrchanesi, ἀναγνωρίζομενο δὲ ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς ὑψηλῆς ὡς Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τῶν Ὁρθοδόξων. Ἡ παγκόσμια ἀναγνώριση εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογη πρὸς τὴν στενότητα τῆς κρατικῆς ἀναγνώρισεως. Τὸ πολιτειακὸ καθεστῶς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι δηλαδὴ διαμετρικῶς ἀντίθετον, ἀλλὰ, δι' ἄλλους λόγους, ἐξ ἴσου ἀπαράδεκτο πρὸς τὸ καθεστῶς τοῦ Βατικανοῦ. Τὸ τελευταῖον εἶναι *ἀπαράδεκτο διὰ τὴν πολιτειακὴ μεταλλαγὴν του*, τὸ δεύτερον *διὰ τὴν πολιτειακὴ ἐξουθενώσιν του*, ποὺ ἔχει ὡς πολιτειακὸ ὄργανο ἀναφορᾶς τὸν Νομάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ἕνα μουσουλμάνο ὑπάλληλο τοῦ κράτους. Ἐνὸς κράτους, ποὺ δὲν κατέκτησε μόνον τὶς πατρογονικῆς ἐστίας χιλιετιῶν στὶς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἀλλὰ «βοήθησε» τοὺς κατοίκους νὰ μεταναστεύσουν στὶς δυτικῆς ἀκτῆς του.

Αὐτὰ ἔχουν οἱ ἱστορίες τῶν ἀνθρωπίνων συγκρούσεων. Ὅμως, οἱ συγκρούσεις κάποτε σταματοῦν καὶ παραχωροῦν τὸν δυναμισμό τους σ' ἔργα εἰρήνης, συνυπάρξεως καὶ συνεργασίας. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐποχὴ, στὴν ὁποία πρέπει, κατὰ λογικὴ ἀναγκαιότητα, νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ νέα Πατριαρχία.

Ὁ νέος Πατριάρχης ἀπεκάλυψε, ἐκουσίως, ἴσως, τὴν ἀντινομία μεταξὺ πατριαρχικοῦ μεγαλείου καὶ ἐξουθενώσεως, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀνάλυση τοῦ ἐνθρονιστηρίου λόγου του, μετὰ τὴν παρομοίωση τῆς παραλαβῆς τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος, ὡς τοῦ σταυροῦ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὡς ὑπακοῆς στὸ θέλημα τοῦ Κυρίου πρὸς συνέχιση τῆς ἀνόδου στὸν «Κρανίου Τόπον», πρὸς συσταύρωση καὶ πρὸς συντήρηση τοῦ φωτὸς τῆς Ἀναστάσεως (§ 1).

Οὕτως ἐρμήνευσε τὴν κανονικὴ ψήφον τῆς ἱεραρχίας (§ 2).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 25 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τεύχους.

Ὁμολόγησε τὴν συναίσθηση τῆς ἀναξιότητος πρὸς τὸ δυσβάστακτο τοῦ ἀναλαμβανομένου σταυροῦ καὶ προσέφυγε στὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἰκάνωσή του (Β' Κορινθ. 12,4) (§ 3).

Παρεδέχθη ὅτι οἱ μεγάλες φροντίδες τοῦ Πατριάρχου «τῆς Νέας Ρώμης», οἱ «ποικίλοι πειρασμοὶ» καὶ «ἐπήρεια» ἀπαιτοῦν δεδοκιμασμένον στὸ ἔργον τοῦ «πηδαλιουχεῖν, τὸ μέγα σκάφος» (Γρηγορίου Παλαμᾶ) (§ 4).

Ὁμολόγησε ὅτι προσεγγίζει τὸ ἀξίωμα «ἐν κενώσει». Τὸ ἐχαρκτήρισεν ὡς «καιομένην βᾶτον τῆς Οἰκουμενικῆς Πατριαρχίας», ὡς «θεωρίαν τοῦ Θεοῦ», ὡς «ιερολογία τῆς μυστηρίου τῆς ἀδιασπάστου ἀποστολικότητος», ὡς «διακονίαν καὶ μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδοξίας» καὶ ὡς «οἰκοδομὴν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος» (§ 5).

Ἐπανάλαβε τὸν λόγον τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου «δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκα» (§ 6).

Ἠχαρίστησεν ὀλοψύχως τοὺς «ἐνταῦθα καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης» ἱεράρχες τοῦ θρόνου, «τὸ σύμψηφον αὐτῶν προφρόνως χορηγησάντων». Ἐδήλωσε ἐκ προοιμίου «ἐπὶ κεφαλαιώδους θέματος» ὑπὲρ τῆς ἐκ παραδόσεως, πράξεως καὶ βιώματος τὴν «στερρὰν πεποιθῆσιν... ἐπὶ τὴν ἀναντικατάστατον ἀξίαν τῆς συνοδικότητος» καὶ προεξηγγεῖλεν ὅτι «... πορευσόμεθα ὑπὸ τὸ φῶς αὐτῆς μόνον... ἐν τοῖς πλαισίοις αὐτῆς... ὁμοψύχως μετὰ τῶν τιμωτῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν τὴν ὁδὸν τῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας». Προανήγγελεν ὅτι ἡ ὁμολογία τῆς κεφαλαιώδους ταύτης ἀρχῆς ἐπεκτείνεται «εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν καθόλου Ὁρθόδοξον ἐν τῷ κόσμῳ Ἐκκλησίαν» (§ 7).

Ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἀνάληψη τοῦ ἀξιώματος γίνεται ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Συντάγματος καὶ τὸν νόμων τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας· ὅτι θὰ συνεχίσῃ «τὴν μακροαίωνα παράδοση τῶν μετὰ τὴν Ἄλωσιν Πατριαρχῶν»· ὅτι «θὰ παραμείνωμεν πιστὸς καὶ νομοταγῆς πολίτης τῆς χώρας ἡμῶν ταύτης». Ὁμιλῶν ὡς ἡ κεφαλὴ τῶν χριστιανῶν, προσέθεσε «ὡς καὶ τὰ περὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας». Ἐθεμελίωσε μάλιστα ἀγιογραφικῶς τὴν νομοταγὴν σχέσιν πρὸς τὸ κράτος, εἰπὼν «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι». Καὶ ἐδήλωσε σαφῶς, «ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον παραμένει καθαρῶς πνευματικὸς θεσμὸς καὶ καταλλαγῆς σύμβολον καὶ ἀστράτευτος δύναμις τὰ τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Πίστεως ἀσκῶν καὶ τὰς πανορθόδοξους δικαιοδοσίας αὐτοῦ διαφυλάσσων καὶ ἐνεργῶν, πάσης

πολιτικῆς ἀπέχων». Περιέλαβε καὶ δήλωσιν νομιμοφροσύνης ἔναντι τῆς Τουρκικῆς Πολιτείας, περὶ μὴ ἀναμίξεως στὴν πολιτικὴν καὶ μὴ ἐπιδιώξεως ἀποκτήσεως κοσμικῆς ἐξουσίας (§ 8).

Ἠχαρίστησεν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνηση, τὴν παροῦσαν διὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ Ὑπουργῶν καὶ ἀπηύθυνεν εὐλογία πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, τὸν ἐκπροσωπηθέντα ὑπὸ ἐπισήμου κοινοβουλευτικῆς Ἀντιπροσωπείας (§ 9).

Ἀπηύθυνεν πατριαρχικὰς εὐχαριστίας πρὸς τὸν Πρόεδρον τῶν Η.Π.Α., τὸν «θελήσαντα ἵνα ἀποστείλῃ... ἐπίσημον Ἀντιπροσωπείαν τοῦ Λευκοῦ Οἴκου» (§ 10).

Μετὰ τὸ πέρας τῶν παραδοχῶν καὶ εὐχαριστιῶν, ἐστράφη πρὸς τὸ «ἐνταῦθα ποιμνιον» καὶ συνήψε «διαθήκην ἐν Κυρίῳ» καὶ ἀδίστακτῃ δήλωσιν «ὅτι ἐσόμεθα ποιμὴν ἔτοιμος θῦσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων» (§ 11).

Ἐπεξέτεινε τὴν ὑπόσχεσιν «πρὸς τὸ καθόλου πλήρωμα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῆς Ἐκκλησίας», εἰς Κρήτην, Δωδεκάνησον, Ἡπειρον, Μακεδονίαν, Θράκην, Νήσους τὸ «συνολικῶς ἐν ταῖς οὕτω καλουμέναις Νέαις Χώραις» καὶ τὸ εἰς τὴν «Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν καὶ Ὠκεανίαν, καὶ ἐν Εὐρώπῃ». Δηλαδή στὶς ἐπαρχίας τοῦ θρόνου, ἀλλὰ καὶ στὶς ἐπιτροπικῶς διοικούμενες ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν θὰ παραλείψῃ «πατρικῶς ἐντεῦθεν διακονῶν αὐτό», τὸ εὐρὺ ποιμνιον. Ἀσπασμὸς ἀγάπης καὶ διαβεβαίωση στενῆς ἀδελφικῆς συνεργασίας μετὰ τῆς Ἱεραρχίας εἰς τὸ ἀγαθὸν τοῦ ποιμνίου, «ἀλλὰ καὶ τῶν γενικοτέρων ἱερῶν συμφερόντων τοῦ Θρόνου». Προανήγγελε συχνὰς συνάξεις τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ ἔδρᾳ αὐτοῦ «πρὸς ἀμοιβαίαν ἐνημέρωσιν... ἐνίσχυσιν καί... ἀπὸ κοινῆς προγραμματισμόν» (§ 12).

Ἀπηύθυνε αὐστηρὰν νοθεσίαν πρὸς τοὺς Ἁγιορείτες εἰπὼν «οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νοεῖται ἢ δύναται νὰ ὑπάρχῃ Ἅγιον Ὄρος... ἄνευ τῶν καθαιγιασμένων δεσμῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν...» καὶ προανήγγελεν ποιμαντορικὴν ἐπέμβαση «εἰς συντήρησιν καὶ ἀκμὴν καὶ ἄνθησιν καὶ προστασίαν καὶ ἀκτινοβολίαν τοῦ Ἁγιωνύμου Τόπου, πάντοτε ἐντὸς τῆς κανονικῆς τάξεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἱεραρχικῆς δομῆς αὐτῆς». Καὶ ἀπήτησεν τὴν ἀσκησὴν τῶν ἀρετῶν τῆς «ταπεινώσεως» καὶ τῆς «ὑπακοῆς» (§ 13).

Ἐπεξέτεινε τὶς ἀνωτέρω θέσεις καὶ στὴν Ἱ.

Μονή Πάτμου και τις «άλλες μοναστικές πολιτείες», τις υπαγόμενες στον Οικουμενικόν Θρόνον (§ 14).

Ἐπεσκέφθη νοερώς τοὺς Ὁρθοδόξους Προκαθημένους μνημονεύσας αὐτοὺς κατὰ τὴν κανονικὴν τάξιν. Ὁμολόγησεν «κατενώπιον αὐτῶν και κατενώπιον ἀπάσης τῆς ὑπ' οὐρανὸν Ἐκκλησίας ἐν παρηγοίᾳ και ἀγαλλιάσει πνεύματος» τὴν «Ἁγίαν και ἀμόμητον Ὁρθόδοξον ἡμῶν πίστιν...» (§ 15).

Ἐτείνε «χείρα κοινωνίας» πρὸς τοὺς προκαθημένους και ὑπεσχέθη ὅτι «ἐν τῇ συλλογικῇ μετ' αὐτῶν εὐθύνη, δώσωμεν τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐν μέσῳ ἐνὸς κόσμου διηρημένου...» (§ 16).

Ἐπεγράμμισεν τὴν ἀναγκαιότητα τῆς μαρτυρίας τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ ἀναγκαιότητα αὐτῆ ὀφείλεται στὶς ραγδαίες και κοσμογονικὲς ἐξελίξεις και μεταβολὲς τῆς ἐποχῆς, πού ὀφείλονται στὴν «Θεία Πρόνοια και λαμβάνουν θέσιν σὲ ἐκ παραδόσεως ὀρθοδόξους λαοὺς» (§ 17).

Ἐτόνισεν τὴν μοναδικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας και ἐδήλωσεν ὅτι αὐτῆ ἔχει νὰ προσφέρῃ πλεῖστα ὅσα στὸν κόσμο τῶν ἡμερῶν μας, ἐπειδὴ σ' αὐτῆ δὲν εὐρίσκεται μόνον ἡ ὀρθὴ πίστις στὸν ἀληθινὸ Θεόν, ἀλλὰ και ἡ ὀρθὴ ἀντίληψη περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ, ὡς και ἡ ἀντίληψη περὶ τοῦ κόσμου και τῆς δημιουργίας (§ 18).

Ἀπηύθυνεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης και τῆς εἰρήνης πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν Ἀρμενικῆς, Κοπτικῆς, Αἰθιοπικῆς και Συριακῆς (ἐν Δαμασκῷ και Μαλαμπάρ) Ἐκκλησιῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ ἐγγύτητα στὴν Ὁρθόδοξον πίστιν μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἐνεργὸν ἀναζήτησιν τῆς ὡς «οἶον τάχιον κοινῆς αὐτῆς ὁμολογίας και ἐκφράσεως ἐν τῷ κοινῷ ποτηρίῳ» (§ 19).

Ἀπηύθυνεν, ἐπίσης, χαιρετισμὸν πρὸς τὸν Πάπαν, «μεθ' οὗ ἐν κοινωνίᾳ ἀγάπης εὐρισκόμεθα». Διαβεβαίωσεν ὅτι «σοβαρώτατον μέλημα» τοῦ Πατριάρχου θὰ εἶναι «ἡ πραγματοποιήσις τοῦ ἱεροῦ ὁράματος τῶν μακαριστῶν προκατόχων του Ἀθηναγόρου και Δημητρίου πρὸς τελείωσιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ περὶ ἐπανενώσεως ἀπάντων διὰ «τοῦ διαλόγου τῆς ἀληθείας»». Διατύπωσεν τὴν πρόθεσιν συνεχίσεως τῶν προσπαθειῶν μετὰ «φόβου Θεοῦ», «εἰλικρίνειαν», «ἐντιμότητα», «σύνεσιν» και τὴν πεποίθησιν ὅτι «ὁ ἐν τῇ Δύσει ἀδελφὸς ἡμῶν» θὰ ἐξαντλήσῃ «πάσας τὰς πολλὰς αὐτοῦ δυνατότητας» πρὸς σύμπραξιν στὸν ἅγιον σκοπὸν (§ 20).

Ἀπηύθυνεν ἀσπασμὸν ἐν Κυρίῳ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας και διέτύπωσεν

τὴν πρόθεσιν συνεχίσεως τοῦ «θεολογικοῦ διαλόγου» μέχρι τῆς ἐπιτευξεως ἐνότητος στὴν πίστιν (§ 21).

Ἀπηύθυνεν χαιρετισμὸν πρὸς τὴν Παλαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν και τὸν προκαθημένον αὐτῆς, Ἀρχιεπίσκοπον Οὐτρέχτης Ἀντώνιον και τὴν εὐχὴν ὁ διάλογος νὰ ὁδηγήσῃ «εἰς τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ» (§ 22).

Ἀπηύθυνεν ἀσπασμὸν «φιλήματι Χριστοῦ» στὶς λοιπὲς Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες και ὁμολογίες, Λουθηρανικὴ, Μεταρρυθμισμένη μετὰ τῶν ὁποίων ὑπάρχει διάλογος και τοὺς Μεθοδιστῆς, με τοὺς ὁποίους προετοιμάζεται διάλογος. Και πρὸς τὶς λοιπὲς Ἐκκλησίες τοῦ κόσμου, πού πιστεύουν και κηρῦσσουν Χριστὸν ἐσταυρωμένον κατὰ τὰς Γραφάς (§ 23).

Ὅπως ἰδιαίτερον χαιρετισμὸν ἐν Χριστῷ πρὸς τὸ Π.Σ.Ε., τὸν παρευρισκόμενον Πρόεδρον τῆς Κ.Ε., τὸν Γ. Γραμματέα και τὸ ἄξιον ἐπιτελεῖον του και πρὸς ὅλες τὶς Ἐκκλησίες - μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. Χαρακτήρισεν ὡς εὐτυχίαν τὴν μακρὰν συνεργασίαν, πού εἶχε «ὑπὸ διαφόρους ἰδιότητας» και ἀνεγνώρισεν τὸ Π.Σ.Ε. «ὡς σπουδαίαν ἐκφρασὴν τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως και προγραμματικὴν λειτουργίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ πνεύματος».

Ἐστειλεν μήνυμα ὅτι τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖο, ὡς ἓνα τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. «δὲν πρόκειται ἵνα μειώσῃ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ και ὀρθοῦ προσανατολισμοῦ αὐτοῦ και ὑπὲρ τῆς μὴ ἀπομακρύνσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης και κυρίας ἀποστολῆς του», δηλαδὴ τῆς διακονίας «τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος». Συνεφώνησεν με τὴν τοποθέτησιν ὅλων τῶν «κατ' ἀνατολὰς Ἐκκλησιῶν, ὡς ἐξεφράσθησαν διὰ τῶν κοινῶν ἐνεργειῶν στὴν Καμπέρα και στὸ Σαμπεζῦ τῆς Γενεύης» (§ 24).

Ἀπηύθυνε χαιρετισμὸν πρὸς τὸν παριστάμενον Γ. Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, τοῦ ὁποίου τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἶναι μέλος και ἐπεξέτεινεν τὸν χαιρετισμὸν στὶς Ἐκκλησίες - μέλη τοῦ Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (§ 25).

Προανήγγειλεν ὅτι δὲν θὰ ἀποφύγῃ νὰ ἀναπτύξῃ «ἀγαθὰς σχέσεις» και μετὰ τῶν μειζόνων μὴ χριστιανικῶν θρησκειῶν, με σκοπὸ τὴν «συνεργασία» στὸ «πρακτικὸ πεδίο», πρὸς διαφύλαξιν και διάσωσιν «τῶν μεγάλων πνευματικῶν και ἠθικῶν ἀξιῶν τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ» και ἀπόκρουσιν κάθε ἀρνητικῆς και καταστροφικῆς «τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου» δυνάμεως (§ 26).

(Συνεχίζεται)

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ*

8. Άντιδράσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ Πορείας πρὸς τὸ σχίσμα.

Παραδόξως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας δὲν πανικοβλήθηκε ἀπὸ τὶς νέες ὀδυνηρὲς ἐξελίξεις, οἱ ὁποῖες μετέβαλαν τὸ πρόβλημα ἀπὸ πατριαρχικὸ σὲ συνοδικό. Ἡ θρασύτητα τῶν ἐπεμβάσεων τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐρησκυμάτων καὶ ἡ ἀντικανονικὴ συγκρότηση τῆς διορισμένης Συνόδου συσπείρωσαν τοὺς «πατριαρχικούς». Κάποια μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προσέβησαν σὲ δηλώσεις στὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως, ἐπεσήμαναν καὶ στιγμάτισαν τὶς ἀντικανονικὲς, παράνομες καὶ ἀντισυνταγματικὲς ἐνέργειες τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐρησκυμάτων. Σχολίασαν τὴ στάση τῶν πέντε μητροπολιτῶν τῆς Ἀντισυνόδου, τὴ χειροτονία τοῦ Χριστοφόρου σὲ ἐπίσκοπο καθὼς καὶ τὸ «ἀντιπατριαρχικὸ» πνεῦμα ποὺ κυριάρχησε στὴ Συνδιάσκεψη τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἱερέων στὴ Σόφια. Δυστυχῶς κάπως ἀργὰ ἀντελήφθησαν τὸ βαθύτερο νόημα τῶν ἐνεργειῶν τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐρησκυμάτων καὶ τῆς Ἀντισυνόδου τῆς 19ης Μαΐου 1992. Μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 84)19.5.1992 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως οὐσιαστικὰ παραμεριζόταν ἀπὸ τότε ἡ κανονικὴ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ δρομολογοῦνταν οἱ διαδικασίες γιὰ τὴν ἐπίσημη ἀναγνώριση τῆς Συνόδου τῶν πέντε μητροπολιτῶν. Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ἀπεστάλη στὴ Γραμματεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ περιεχόμενό του ὅμως δὲν ἐρμηνεύθηκε ὅπως ἔπρεπε καὶ γι' αὐτὸ δὲν ὑπῆρξε ἄμεση καὶ σφοδρὴ ἀντίδραση κατὰ τῶν αὐθαιρεσιῶν τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐρησκυμάτων. Μόλις στὶς 26 Μαΐου 1992 ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπήύθυνε πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸ τῆς χώρας τὸ ἐξῆς, μᾶλλον «πληροφοριακὸ», ἔγγραφο:

«Βουλγαρικὸ Πατριαρχεῖο
Ἱερὰ Σύνοδος
Ἄριθμ. 766
26 Μαΐου 1992

Πρὸς
τὸν Κύριον Filip Dimitrov
Πρόεδρο τοῦ Ἐργουρικῶ Συμβουλίου
τῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας
Ἐνταῦθα.

Ἄξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Στὴ Γραμματεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐλήφθη ἐπιστολὴ ὑπ' ἀριθμ. 84)19.5.1992 τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐρησκυμάτων ὑπογραμμένη ἀπὸ τὸ Διευθυντὴ κ.

Metodi Spasov, τὴν ὁποία μετὰ ἀπὸ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σὰς ἀποστέλλομε πρὸς γνώση (σας).

Τέτοιες ἀπαφάσεις, ποὺ μνημονεύονται στὴν ἐπιστολή, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δὲν ἔχει λάβει. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ κύριος Διευθυντὴς εἶχε ὑπ' ὄψη τοὺς ἀποσχισθέντες ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ἀρχιερεῖς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀποτελοῦν Ἱερὰ Σύνοδο.

Συνημμένο: Ἡ ἐπιστολή.
Μὲ σεβασμὸ
Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
† Μάξιμος
Πατριάρχης Βουλγαρίας».

Τὴν ἐπόμενη ἡμέρα, Τετάρτη 27 Μαΐου 1992, συνήλθε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ πατριάρχου Μαξίμου καὶ ἐξέτασε τὴν κατάσταση στὴ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων ἐξελίξεων. Ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνειδητοποίησε τὸ τραγικὸ σημεῖο στὸ ὁποῖο ὀδηγήθηκαν τὰ πράγματα. Ἐνώπιόν της ὑπῆρχαν μόνο δύο δυνατότητες: Ἡ νὰ ἀποδεχθοῦν τὴ λύση τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐρησκυμάτων, ὁπότε ὑποχρεωτικὰ θὰ ἀποχωροῦσαν ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ δράση ὁ πατριάρχης Μάξιμος καὶ οἱ μητροπολίτες Φιλιππουπόλεως Ἀρσένιος καὶ Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας Ἰωσήφ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι μητροπολίτες καὶ ἐπίσκοποι θὰ ἔθεταν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς στὴ διάθεση τοῦ Ἀναπληρωτῆ Προέδρου Νευροκοπίου Ποιμένα, ἢ θὰ ἄνοιγαν διμέτωπο ἀγῶνα κατὰ τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐρησκυμάτων καὶ κατὰ τῶν ἀνταρτῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων. Τελικὰ μετὰ ἀπὸ διεξοδικὴ συζήτηση προτιμήθηκε ἡ δευτέρη λύση. Πᾶση θυσία ἔπρεπε νὰ διαφυλαχθεῖ ἡ κανονικὴ τάξι στὴν Ἐκκλησία καὶ νὰ ἀποκρουσθεῖ ἡ θρασύτητα ἐπέμβαση στὰ ἐσωτερικὰ τῆς ζητήματα ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Πολιτείας. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ στράφηκαν καὶ οἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ποὺ εἶναι δυνατόν νὰ συνοψισθοῦν στὰ ἐξῆς:

α) Μὲ τηλεγραφήματα καὶ ἐπιστολὲς νὰ ἐνημερώσει τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ τὸν Πρωθυπουργὸ τῆς χώρας γιὰ τὶς αὐθαίρετες ἐνέργειες τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐρησκυμάτων καὶ νὰ τοὺς καλέσει νὰ παρέμβουν ἐνεργά, γιὰ νὰ ἀνακληθοῦν οἱ παράνομες ἐπεμβάσεις στὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας. Συγχρόνως νὰ τοὺς προειδοποιήσει ὅτι, ἂν συνεχισθεῖ ἡ πολιτικὴ αὐτὴ, ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν προστασία της θὰ ἀναγκασθεῖ νὰ προσφύγει στὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης καὶ στὸ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 725 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18/1992 τεύχους.

Συμβούλιο για τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου⁸⁵. Ἡ προειδοποίηση αὐτὴ εἶναι ἕνα μέτρο ἄμυνας πρὸς τὴν ὀρθὴ κατεύθυνση, διότι εἶναι ἀκατανόητα ὅλα ὅσα γίνονται σήμερα στὴ δημοκρατικὴ Βουλγαρία ἐν ὀνόματι τῆς «καθάρσεως».

β) Νὰ προσκαλέσει γιὰ ἀκόμη μία φορὰ τοὺς στασιαστὲς μητροπολίτες καὶ ἐπισκόπους νὰ ἐπιστρέφουν στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ ἀποκατασταθεῖ ἡ ποθητὴ ἐνότητα στὸ σῶμα τῆς⁸⁶. Φοβῶμαι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ πράξη ἀγάπης καὶ κατανοήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θὰ παρεξηγηθεῖ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, διότι θὰ θεωρηθεῖ ὡς ἐνδειξη ἀδυναμίας καὶ ἀτολμίας.

γ) Νὰ διεθνοποιήσει τὸ φαινομενικὰ μόνο ἐσωτερικὸ τῆς πρόβλημα καὶ νὰ ζητήσει ἐπίσημα τὴ συμπαράσταση τῶν ἄλλων τοπικῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν μὲ τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα - ἔγγραφο (στὰ ἀγγλικά):

«Μακαριώτατε,

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Βουλγαρικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας μὲ θλίψη σᾶς πληροφορεῖ ὅτι στὶς 19 Μαΐου 1992 τρεῖς μητροπολίτες, ὁ Νευροκοπίου Ποιμὴν, ὁ Στάρας Ζαγόρας Παγκράτιος καὶ ὁ Βράτζης Καλλίνικος, ἀποσχίστηκαν ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προσεῖλκυσαν μὲ τὸ μέρος τοὺς ὄρισμένους ἐπισκόπους χωρὶς ἐπισκοπὲς (=τιτουλάριους ἐπισκόπους) καὶ μὲ τὴ συνδρομὴ τῆς Διευθύνσεως τῶν Ὁρησκευμάτων δημιούργησαν τὴ 'δική τους Σύνοδο', ἡ ὁποία μάλιστα τόλμησε νὰ τελέσει χειροτονία⁸⁷.

Σὲ περίπτωσι πού θὰ ζητοῦσαν ἀναγνώριση ἀπὸ τὴν ὑπὸ τὴν ἡγεσία σας Ἱερὰ Σύνοδο, σᾶς παρακαλοῦμε ἀδελφικὰ νὰ μὴν τοὺς δεχθεῖτε.

Ἡ ἀντικανονικὴ αὐτὴ πράξη εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὸ χωρισμὸ τῆς Ἱερᾶς μας Συνόδου.

Αἰτούμεθα ἀδελφικὰ τὴ βοήθεια τῶν προσευχῶν σας.

Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

† Μάξιμος

Πατριάρχης Βουλγαρίας⁸⁸.

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας οὐσιαστικὰ ζητᾶ ἀπὸ τὶς ἄλλες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες νὰ μὴν ἀναγνωρίσουν τὴ νέα ἀντικανονικὴ Σύνοδο καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ συμβάλουν στὴν ἐξουδετέρωση τοῦ σχίσμα-

τος. Ἡ ἐνημέρωση τῶν παραληπτῶν τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ εἶναι περιληπτικὴ ἀλλὰ πολὺ κατατοπιστικὴ. Πρέπει κανεὶς νὰ τονίσει ὅτι ἡ διεθνοποίηση τοῦ πατριαρχικοῦ ζητήματος ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἤρθε μὲ πολὺ μεγάλη καθυστέρηση. Ὅταν δηλαδὴ ἡ Διεύθυνση τῶν Ὁρησκευμάτων «ἀπέλυσε» ὡς μὴ νόμιμη τὴν Ἱερὰ Σύνοδο καὶ στὴ θέση τῆς διόρισε μία νέα. Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία ἔπρεπε νὰ ὑψώσει διεθνῶς φωνὴ διαμαρτυρίας γιὰ τὶς αὐθαιρέσεις τῆς Διευθύνσεως τῶν Ὁρησκευμάτων ἀπὸ τὶς 9 Μαρτίου 1992, ὅταν ὁ Metodii Spason μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 30 ἔγγραφο τοῦ «ἀπέλυσε» τὸν πατριάρχη Μάξιμο. Ἄν γινόταν τότε ἡ διαμαρτυρία, ἀμφιβάλλω ἂν θὰ τολμοῦσε ὁ Χριστοφόρος Σάμπεβ καὶ ἡ συντροφία του νὰ ὑλοποιήσει τὰ σχέδιά του γιὰ ἄλωση τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ τότε ὑπῆρχε μιὰ εὐνοϊκὴ συγκυρία γιὰ τὸν πατριάρχη Μάξιμο, ἡ σύσκεψη τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους ἀγιωτάτων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων καὶ Αὐτονόμων Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν (15 Μαρτίου 1992). Ἄφησε ὅμως τὴν εὐκαιρία ἐκεῖνη ἀνεκμετάλλευτη, ἴσως ἀπὸ ἀξιοπρέπεια καὶ ὑπεραιοδοξία ὅτι θὰ μπορούσε μόνη τῆς ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας νὰ ρυθμίσει τὸ πρόβλημα. Δυστυχῶς δὲν ἔγινε ἀντιληπτὸ ὅτι στὴ Διεύθυνση τῶν Ὁρησκευμάτων, μετὰ τὴν πτώση τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος, ἄλλαξαν μόνον τὰ πρόσωπα ὄχι ὅμως καὶ ἡ νοοτροπία, πού τὴν χαρακτηρίζουν ἄκρατες πολιτικοκρατικὲς ἰδέες.

δ) Νὰ ἐνημερώσει τοὺς πιστοὺς τῆς γιὰ τὰ τεκταινόμενα σὲ βάρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ τοὺς προσκαλέσει σὲ συμπροσευχὴ ὑπὲρ τῆς ὁμόνοιας καὶ τῆς εἰρήνης στοὺς κόλπους τῆς. Ἡ ἐνημέρωση αὐτὴ τῶν πιστῶν κρίνεται ἀπολύτως ἀναγκαία, διότι τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως (ραδιόφωνο, τηλεόραση καὶ ὄρισμένες ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ) βρισκονται ὑπὸ τὸν ἔλεγχο τοῦ κυβερνῶντος κόμματος καὶ συνήθως προβάλλουν καὶ δικαιολογοῦν τὶς ἐνέργειες τῆς Διευθύνσεως τῶν Ὁρησκευμάτων καὶ τῆς νέας διορισμένης Συνόδου, ἐνῶ παρασιωποῦν ἢ μνημονεύουν περιληπτικὰ θέσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Πρὸς ἐνημέρωση, λοιπόν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξέδωκε τὴν ἐξῆς ἐγκύκλιο:

«Μ ἡ ν υ μ α τ ῆ ς Ἱ ε ρ ᾶ ς Σ υ ν ὀ δ ο υ
τ ῆ ς Β ο υ λ γ α ρ ι κ ῆ ς Ὀ ρ θ ὀ δ ο ξ ῆ ς
Ἐ κ κ λ η σ ῖ α ς.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μὲ βαθεῖα θλίψη ἀνακοινώνει ὅτι οἱ ἀποσχισθέντες ἀπὸ τὴν ἐνότητα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τρεῖς μητροπολίτες, Νευροκοπίου Ποιμὴν, Στάρας Ζαγόρας Παγκράτιος καὶ Βράτζης Καλλίνικος, καὶ οἱ

85. Βλ. Obrastenie na Sv. Sinod na Balgarskata Pravoslavna Carkva (= Μήνυμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας) ἀπὸ 27.5.1992.

86. Τὸ ἴδιο ἔγγραφο.

87. Γίνεται λόγος γιὰ τὴ χειροτονία τοῦ Χριστοφόρου σὲ ἐπίσκοπο Μακαριουπόλεως.

88. Βλ. ὑπ' ἀριθμ. 795/28.5.1992 ἔγγραφο τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ (Ἄριθμ. Πρωτ. 1984/28.5.1992).

προσελκυσθέντες από αυτούς μητροπολίτες Βελίκο Τυρνόβου Στέφανος και Δοροστόλου και Τζερβενού Σωφρόνιος, οι οποίοι απηλλάγησαν για λόγους υγείας και άνημποριάς από διοικητική, εκκλησιαστική και έπαρχιακή έξουσία με απόφαση τής Ίεράς Συνόδου σε πλήρη σύνθεση, πρακτικό ύπ' αριθμ. 2 από 23.1.1992, καθώς και ώρισμένοι έπίσκοποι, συγκρότησαν δική τους Σύνοδο. Για να κερδίσουν την προσωπική εϋμένεια του ίερομονάχου Χριστοφόρου, αυτοί έσπευσαν να τον προαγάγουν στο αξίωμα του αρχιμανδρίτη και κάποιοι έπίσκοποι να τον χειροτονήσουν στο έπισκοπικό αξίωμα⁸⁹ χωρίς ή Ίερά Σύνοδος να έχει αποφανθεί σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη τής Βουλγαρικής Όρθόδοξης Έκκλησίας⁹⁰.

Ό Διευθυντής των Θρησκευμάτων κατά παράβαση των Κανόνων, του έθιμικού εκκλησιαστικού δικαίου και του Καταστατικού Χάρτη τής Βουλγαρικής Όρθόδοξης Έκκλησίας στηριζόμενος έσφαλμένα στο άρθρο 16 του Νόμου περί των Θρησκευμάτων του 1949 με την έπιστολή ύπ' αριθμ. 92)25.5.1992 έγκρίνει αυτή την αυτοαποκαλούμενη Σύνοδο.

Η Ίερά Σύνοδος με τηλεγραφήματα και έπιστολές με σημερινή ημερομηνία ανέφερε αυτό στον κ. Πρόεδρο [τής Δημοκρατίας], τον κ. Πρόεδρο τής Έθνοσυνελεύσεως και τον κ. Πρόεδρο του Έπουργικού Συμβουλίου με αίτημα για ανάκληση αυτής τής παράνομης αναμείξεως στις ύποθέσεις και τη ζωή τής Βουλγαρικής Όρθόδοξης Έκκλησίας, για να μὴ καταστεί επιβεβλημένο να καταγγελθεί τὸ πρόβλημα στα σχετικά ευρωπαϊκά ιδρύματα. Η Ίερά Σύνοδος εκ νέου απευθύνει αδελφική έκκληση στους άποσχισθέντες τρεις αρχιερείς και στους συνενωθέντες με αυτούς να άποκαταστήσουν την κανονική τους ένότητα με την Ίερά Σύνοδο.

Αύριο, 28.5.1992, ημέρα Πέμπτη, ώρα 17.30', στον πατριαρχικό ναό "Άγιος Άλέξανδρος Νέφσκι" ή Ίερά Σύνοδος θα τελήσει δοξολογία ύπερ όμόνοιας και ειρήνης στην άγία μας Έκκλησία, καθώς με τον ήχο τής καμπάνας θα αναγγελθεί αυτό στους ναούς τής πρωτεύουσας, τὸ όποιο να προσκαλέσει τους όρθόδοξους χριστιανούς σε προσευχή. Άλλά όμοίως με τον ίδιο τρόπο προσκαλεί (ή Ίερά Σύνοδος) τους

Προέδρους των ένοριακών έπιτροπών⁹¹ σε όλόκληρη τή χώρα με τον ήχο τής καμπάνας και όλους τους εϋσεβείς και τους φιλοπάτριδες Βουλγάρους έδώ και στο έξωτερικό την ίδια ώρα νοερά να συνενωθούν σ' αυτή την έπιμελή παράκληση.

Έχάρεις μετά πάντων των αγαπόντων τον Κύριον ήμῶν Ίησοῦν Χριστόν εν άφθαρσία. Άμήν' (Έφ. 6,24).

Άπό την Ίερά Σύνοδο τής Βουλγαρικής Όρθόδοξης Έκκλησίας.

Σόφια

27.5.1992

Άρχιγραμματέας τής Ίεράς Συνόδου
Τ.Σ. Έπίσκοπος Λεύκης Νεόφυτος⁹².

Η Ίερά Σύνοδος τής Βουλγαρικής Έκκλησίας δέν έμεινε μόνη της στον άγώνα της κατά τής αναμείξεως τής Διευθύνσεως Θρησκευμάτων στα έσωτερικά τής Έκκλησίας. Φωνές διαμαρτυρίας ύψώθηκαν ήδη μετά από τις 20 Μαΐου. Άναφέρω ένδεικτικά χαρακτηριστικές περιπτώσεις:

1) Καθηγητές τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου τής Σόφιας και τής Έκκλησιαστικής Σχολής τής ίδιας πόλεως με γραπτή έκκλησή τους κατέδικασαν τις προσπάθειες εκκλησιαστικών και πολιτικών κύκλων για διαίρεση τής Έκκλησίας, τάχθηκαν ύπερ τής ανανεώσεώς της με κανονικό έσωτερικό τρόπο και κάλεσαν τους θιασώτες τής Όρθοδοξίας να αναλάβουν τις ευθύνες τους (22.5.1992).

2) 112 μαθητές τής Έκκλησιαστικής Σχολής τής Σόφιας καταδίκασαν τις άποσχιστικές ενέργειες, που στρέφονται κατά τής κανονικής τάξεως τής Έκκλησίας, και αναγνώρισαν ως μοναδική ήγεσία της την Ίερά Σύνοδο ύπό τον πατριάρχη Μάξιμο (26.5.1992).

3) Όρθόδοξοι χριστιανοί τής Σόφιας απηύθυναν μια έκκληση - διαμαρτυρία προς την «Νέα Σύνοδο» για τή δημιουργία σχίσματος, και ένα κείμενο «Διαμαρτυρίας» για τή διάσπαση τής ένότητας τής Έκκλησίας προς την Ίερά Σύνοδο τής Βουλγαρικής Έκκλησίας, που τὸ κοινοποίησαν μαζί με χιλιάδες ύπογραφές προς την Έθνοσυνέλευση, την Προεδρία τής Δημοκρατίας και τή Βουλγαρική Έθνική Τηλεόραση (27.5.1992).

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜ. Β. ΓΚΟΝΗΣ

Άναπλ. Καθηγ. Παν/μίου Άθηνών

89. Μπορεί εκ πρώτης όψεως να φαίνεται άπίθανη αυτή ή έρμηνεία, αλλά όπωσδήποτε ανταποκρίνεται στα πράγματα. Ίκανοποίησαν τις φιλοδοξίες του Χριστοφόρου με άντικαταστατικές ενέργειες. Άν ήθελαν να ενεργήσουν κανονικά, έπρεπε να αναμένουν. Ό Χριστοφόρος όμως βιαζότανε.

90. Μόνο ή Σύνοδος τής Ίεραρχίας «χειροτονεί έπισκόπους και διενεργεί κανονική έκλογή μητροπολιτών» (Καταστατικός Χάρτης, άρθρο 108, παράγρ. 4, σ. 350. Πρβλ. άρθρο 55, σ. 340).

91. «Πρόεδρος τής ένοριακής έπιτροπής αυτοδίκαια είναι ό ίερέας τής ένορίας, ενώ σε έκκλησία με περισσότερους από έναν έφημερίους αυτός διορίζεται από τὸ μητροπολίτη» (Καταστατικός Χάρτης, άρθρο 89, σσ. 346-347).

92. Βλ. Obrastenie na Sv. Sinod na Balgarskata Pravoslavna Carkva.

ΤΟ ΚΑΘΑΡΤΗΡΙΟΝ ΠΥΡ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΦΕΡΡΑΡΑΣ – ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ

Κατὰ τὶς συζητήσεις φάνηκαν δύο διαφορὲς μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Λατίνων. Ἡ πρώτη συνίσταται στὸ ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι ὁμιλοῦσαν γιὰ τόπο κολάσεως καὶ λύτης, ἀλλὰ ὄχι γιὰ πῦρ, ἐνῶ οἱ Λατίνοι ὁμιλοῦσαν διὰ «κόλασιν καὶ καθαρισμόν διὰ πυρός». Ἡ δευτέρα διαφορὰ ἐγκείται στὸ ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι ἔλεγαν ὅτι οἱ ψυχὲς τῶν ἀμετανοήτων ἀμαρτωλῶν δὲν ἀπέλαβαν τελείως τὶς κολάσεις ἀπὸ τώρα, ἀφοῦ περι-

λοῦ λέγεται, οὐχὶ δὲ ἐπὶ κακοῦ». Ἀνέφεραν δὲ πολλὰ ἀγιογραφικὰ χωρία στὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι διὰ τοῦ σωθήσεται δηλώνεται ἡ «σωτηρία, καὶ βοήθεια, καὶ λύτρωσις τῶν κακῶν, καὶ ἀναψυχή». Χαρακτηριστικὸς εἶναι ὁ λόγος τοῦ Δαβὶδ «σῶσον τὸν δούλόν σου ὁ Θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ», καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ κραυγὴ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ὅταν καταποντιζόταν «κύριε, σῶσόν με»¹⁴.

Τοῦ ἀρχιμ. κ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

μένουν καὶ τὰ σώματα, ὅπως ἐπίσης οἱ ψυχὲς τῶν ἁγίων ἀπέλαβαν ἀπὸ τώρα τὰ ἀγαθὰ «ἀλλ' οὐ τελείως». Θὰ ἀπολαύσουν τελείως τὰ ἀγαθὰ, ὅταν κατὰ τὴν ἀνάσταση τῶν σωμάτων οἱ ψυχὲς ἐνωθοῦν μὲ τὰ σώματα. Οἱ Λατίνοι ἰσχυρίζονταν ὅτι οἱ ψυχὲς τῶν ἀμαρτωλῶν δὲν κολάζονται τελείως, ἀφοῦ περιμένουν καὶ τὰ σώματα γιὰ νὰ κολασθοῦν μετὰ τῶν σωμάτων αἰωνίως, ὅμως οἱ ψυχὲς τῶν ἁγίων «τέλειον ἀπέλαβον τὸν στέφανον ἐν οὐρανοῖς», τότε ὅμως θὰ εὐφρανθοῦν αἰωνίως «ἐνδυσάμενοι τὰ σώματα ἐαυτῶν»¹³.

Οἱ Λατίνοι ἐζήτησαν γραπτῶς τὶς ἀπόψεις τῶν Ὁρθοδόξων γιὰ νὰ τὶς ἐπεξεργασθοῦν καὶ νὰ τὶς συζητήσουν ἀργότερα. Πραγματικά, ἔγιναν καὶ ἄλλες συναντήσεις γιὰ νὰ συζητήσουν αὐτὸ τὸ θέμα, ὅπως κατὰ τὴν εἰκοστὴ πέμπτη τοῦ μηνὸς Ἰουνίου καὶ τὴν εἰκοστὴ ἐβδόμη τοῦ ἰδίου μηνός.

Στὶς πρώτες αὐτὲς συναντήσεις κεντρικὸ θέμα ἦταν τὸ ἀποστολικὸ χωρίο ποὺ κάνει λόγο γιὰ τὴν σωτηρία «ὡς διὰ πυρός». Οἱ Ὁρθόδοξοι στηρίζονταν στὴν ἐρμηνεία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πάνω σ' αὐτὸ τὸ χωρίο, τὴν ὁποία θὰ δοῦμε σὲ ἐπόμενη ἐνότητα, ὅταν θὰ ἀναπτύξουμε διεξοδικὰ τὴν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Μάρκου γιὰ τὸ καθαρτήριο πῦρ. Πάντως, ὅταν οἱ Λατίνοι ἐπανῆλθαν στὴν συζήτηση εἶπαν ὅτι τὸ ρῆμα σωθήσεται καὶ τὸ σῶσον «ἐπὶ κα-

στὴν πρώτη αὐτὴ φάση τῶν συζητήσεων οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν ἤθελαν νὰ φανερώσουν ὅλη τὴν διδασκαλία τους πάνω στὸ θέμα ποὺ συζητοῦσαν, «ἀλλὰ μόνον ποιεῖσθαι τὰς ἐρωτοαποκρίσεις ἐκ πλαγίως». Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἤθελαν νὰ ἐπιτύχουν τὴν παράταση τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου «ἕως ὅτου ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις ἀπὸ τῶν ρηγάδων»¹⁵. Εἶχαν ἀποσταλῆ πρέσβεις ἀπὸ τὸν Πάπα στοὺς ρηγάδες τῆς Βενετίας, γιὰ νὰ ἀποσταλῆ βοήθεια στὴν Κωνσταντινούπολη, ποὺ βρισκόταν σὲ μεγάλη δοκιμασία. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο οἱ Ὁρθόδοξοι παρέτειναν τὶς συζητήσεις καὶ δὲν ἐξέθεταν τελείως καὶ πλήρως τὶς ἀπόψεις τους.

Ὡστόσο ὅμως οἱ Ὁρθόδοξοι συζητοῦσαν μεταξὺ τους γιὰ τὸ «εἴπερ οἱ ἅγιοι ἀπέλαβον τὰ ἀγαθὰ τελείως, ἢ οὐκ ἀπέλαβον». Αὐτὸ ἔγινε τὴν δεκάτῃ ἕκτη τοῦ μηνός Ἰουλίου 1438. Ὁ Βασιλεὺς ζήτησε ἐγγράφως τὶς ἀπόψεις τους καὶ μάλιστα «πολλὴ ἐγένετο περὶ τούτου φιλονεικία». Τελικὰ ἐπεκράτησε ἡ ἀποψη «ὅτι ἀπέλαβον καὶ οὐκ ἀπέλαβον ἀπέλαβον μὲν τελείως αἱ ψυχαὶ καθὸ ψυχαί, μέλλουσι δὲ ἀπολαβεῖν καὶ τελεώτερον ἐν τῇ ἀναστάσει μετὰ τῶν σωμάτων τῶν ἰδίων, καὶ τότε λάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἢ καὶ ὡς τὸ φῶς ὅπερ ἔλαμψεν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ ὄρει Θαβωρίῳ»¹⁶.

Ἡ συζήτηση γιὰ τὸ καθαρτήριο πῦρ συνεχίσθηκε καὶ στὴν Φλωρεντία, ὅπου μεταφέρθηκε ἡ ἔδρα τῆς Συνόδου. Δὲν θὰ ἐξετάσουμε, βέβαια, στὸ κεφάλαιο αὐτὸ ὅλα ὅσα συζητήθηκαν ἐκεῖ, ἀλλὰ μόνον ὅσα ἐλέχθησαν γιὰ τὸ καθα-

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδα 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τεύχους.
13. ἐνθ' ἀνωτ., στ. 487.

14. ἐνθ' ἀνωτ., στ. 490.
15. ἐνθ' ἀνωτ., στ. 491.
16. ἐνθ' ἀνωτ., στ. 491.

τήριο πῦρ, πὸν ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ θέματα τῶν συζητήσεων. Στὴν Φλωρεντία κατέληξαν σὲ μιὰ πρόταση πὸν φαίνεται ὅτι εἶναι συμβιβαστική. Κατὰ τὴν πρόταση αὐτή, «αἱ ψυχαὶ τῶν δικαίων τέλειον ἀπέλαβον τὸν στέφανον ἐν οὐρανοῖς, καθόσον εἰσὶ ψυχαί. καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν, τὴν τελείαν κόλασιν· αἱ δὲ μέσα υπάρχουν μὲν ἐν βασανιστηρίῳ, καὶ εἴτε πῦρ ἐστίν, εἴτε ζόφος καὶ θύελλα, εἴτε τι ἕτερον, οὐ διαφερόμεθα»¹⁷.

Ἡ πρόταση αὐτὴ εἶναι συμβιβαστική, γιατί φαίνεται ὅτι στίς συζητήσεις οἱ Λατίνοι ἐπανέρχονταν πάλι στὰ ἴδια πράγματα. Οἱ Λατίνοι ἔδωσαν γραπτὸ κείμενο μὲ τὴν προτροπὴ νὰ συμφωνήσουν οἱ Ὁρθόδοξοι καὶ νὰ τὸ υπογράψουν καὶ στὴν συνέχεια «γενέσθω ἡ ἔνωσις». Στὸ κείμενο αὐτό, σχετικὰ μὲ τὸ καθαρτήριο πῦρ, λέγεται ὅτι ὑπάρχει αὐτὸ τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖο δέχονται οἱ μετανοήσαντες καὶ ἐξομολογηθέντες. Εἶναι σημαντικὴ μιὰ ἐνδιαφέρουσα φράση, πὸν δείχνει τὴν διαφορὰ μεταξὺ τῶν Λατίνων καὶ τῶν Ὁρθόδοξων. Δηλαδή, οἱ Λατίνοι ἔλεγαν ὅτι ἡ τάξη τῶν ἁγίων πὸν δὲν χρειάζονται νὰ περάσουν ἀπὸ τὸ καθαρτήριο πῦρ «ἀμέσως ὁρᾷ τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ». Ἐπίσης ἰσχυρίζονταν ὅτι ὅσοι καθαρθοῦν ἀφού περάσουν μέσα ἀπὸ τὸ καθαρτήριο πῦρ, θὰ ἀξιωθοῦν, καὶ αὐτοὶ «θεωρεῖν ἀμέσως τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ»¹⁸.

Παρουσιάζεται ἐδῶ ἡ ἄποψη τῶν Φράγκων ὅτι οἱ ἅγιοι βλέπουν τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση γίνεται διάκριση μεταξὺ οὐσίας καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ καὶ λέγεται σαφῶς ὅτι οἱ ἄνθρωποι μετέχουν τῆς ἀκτίστου ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι τῆς οὐσίας Του. Τὸ ὅτι στὴν διδασκαλία πὸν ἐξετέθη στὴν Σύνοδο Φερράρας - Φλωρεντίας γίνεται λόγος γιὰ πρόσκαιρο καθαρτήριο πῦρ, πὸν καθαρίζει τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ὀδηγεῖ στὴν μέθεξη τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, δείχνει ὅτι τὸ καθαρτήριο πῦρ, κατὰ τοὺς Λατίνους, εἶναι μιὰ κτιστὴ πραγματικότητα καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος φθάνει στὴν μέθεξη τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ. Ὅμως, στὴν Ὁρθόδοξη διδασκαλία ξέρουμε καλὰ ὅτι ἡ κάθαρση εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καθαρτικῆς ἀκτίστου ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ θέωση εἶναι μέθεξη τῆς φωτιστικῆς καὶ θεοποιῦ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι τῆς οὐσίας Του. Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι ἡ διδασκαλία περὶ καθαρτη-

ρίου πυρὸς δὲν εἶναι ἄσχετη ἀπὸ τὴν αἰρετικὴ ταύτιση οὐσίας καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, πὸν εἶναι τὸ κεντρικώτερο ἀτόπημα τῶν Λατίνων καὶ ἡ κυριώτερα ἀπόκλιση τους ἀπὸ τὴν θεολογία τῶν Πατέρων. Πραγματικά, ἂν ἐξετάση κανεὶς προσεκτικὰ ὅλες τὶς διαφορὲς τῶν Λατίνων καὶ τῶν Ὁρθόδοξων, θὰ καταλάβῃ καλὰ ὅτι συγκεκριμενοποιούνται σὲ μιὰ, στὴν ἀλήθεια περὶ τῆς οὐσίας καὶ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ.

Στίς ἀνεπίσημες συναντήσεις πὸν εἶχαν οἱ Ὁρθόδοξοι μὲ τοὺς Λατίνους καὶ στίς ὁποῖες δόθηκε τὸ κείμενο νὰ υπογραφῇ, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ στὴν συνέχεια ἡ ἔνωση, οἱ Ὁρθόδοξοι ἦταν πρόθυμοι νὰ δεχθοῦν τὴν πρότασή τους περὶ τοῦ καθαρτηρίου πυρὸς, ὄχι ὅμως νὰ ἀπολογηθοῦν γιὰ τὸ θέμα «περὶ τῆς θείας οὐσίας καὶ ἐνεργείας». Γράφεται στὰ ἑλληνικὰ πρακτικά: «ἡνάγκαζον γὰρ ἡμᾶς δέξασθαι τὴν γραφήν· ἀλλ' ἡμεῖς ὀρισμὸν μὴ ἔχοντες βασιλικόν, οὐκ ἐδεξάμεθα αὐτήν»¹⁹.

Γινόταν πολλὲς συζητήσεις γιὰ τὸ καθαρτήριο πῦρ. Ἐνῶ σὲ ἄλλα ζητήματα ἐπῆλθε συμφωνία, ἐν τούτοις διαφωνοῦσαν ἀκόμη στὸ θέμα τοῦ καθαρτηρίου καὶ τῆς τελειώσεως τῶν θείων δώρων. Μάλιστα, γιὰ τὸ καθαρτήριο σὲ μιὰ στιγμή εἶπαν οἱ Ὁρθόδοξοι: «τὸ καθαρτήριο, οὔτε δι' αὐτὸ ἐσχίσθημεν, οὔτε ἀναγκαῖόν ἐστι»²⁰. Οἱ Λατίνοι ἤθελαν νὰ βάλουν τὸ θέμα τοῦ καθαρτηρίου στὸν ὄρο τῆς συμφωνίας καὶ ἐνώσεως. Ὑπῆρχαν μέλη τῆς ὀρθόδοξου ἀντιπροσωπείας πὸν ἤθελαν νὰ βάλουν καὶ τὸ περὶ καθαρτηρίου θέμα στὸν ὄρο γιὰ νὰ τελειώῃ αὐτὸ τὸ ἔργο, ἀλλὰ ὁ βασιλεὺς ἀντιδρούσε²¹. Τελικὰ στὸν ὄρο τῆς Συνόδου ἐτέθη ὅτι οἱ δίκαιοι εὐθὺς προσλαμβάνονται μὲ τὸν θάνατό τους στὸν οὐρανὸ· οἱ ὑποπεσόντες σὲ θανάσιμη ἁμαρτία πὸν δὲν μετενόησαν, «εὐθέως καταβαίνειν εἰς ἄδην», καὶ οἱ ἁμαρτήσαντες καὶ μετανοήσαντες, χωρὶς νὰ προλάβουν νὰ δώσουν ἀξιότους καρποὺς τῆς μετανοίας «τὰς τούτων ψυχὰς καθαίρεσθαι μετὰ τὸν θάνατον». Μὲ τὶς προσευχὲς τῶν ζώντων, μὲ τὶς ἱερὲς θυσίες καὶ τὶς ἐλεημοσύνες ἀνακουφίζονται καὶ ἐλευθερώνονται οἱ ψυχὲς τους ἀπὸ τὶς τιμωρίες²².

Φυσικά, τὸν ὄρο αὐτὸν δὲν ὑπέγραψαν ὁ ἄ-

17. ἐνθ' ἄνωτ., στ. 1004.

18. ἐνθ' ἄνωτ., στ. 1005-1008.

19. ἐνθ' ἄνωτ., στ. 1008.

20. ἐνθ' ἄνωτ., στ. 1010-1012.

21. ἐνθ' ἄνωτ., στ. 1016.

22. ἐνθ' ἄνωτ., στ. 1029-1032.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 – 115 21 ΑΘΗΝΑΙ

Έχοντες υπ' όψει την παράγρ. 2 του άρθρου 19 του Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικόν Πίνακα» κληρικών, προταθέντων δια την έγγραφην των εις τόν Κατάλογον τών προς Αρχιερατείαν Έκλογίμων και έχόντων τὰ υπό του Νόμου όριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως προς την παράγρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 590/1977, κατά της έγγραφης ύποψηφιού τινός εκ τών κατωτέρω προτεινομένων, δύναται να άσκηθη παρ' οίουδήποτε κληρικού ή λαϊκού, ένστασις, έντός δύο μηνών από της δημοσιεύσεως, επί τῷ λόγω, ότι ο προτεινόμενος δέν διαθέτει τὰ προς Αρχιερατείαν ούσιαστικά ή τυπικά προσόντα.

Η ένστασις αύτη δύναται να ύποβληθη είτε προς τόν οικείον Μητροπολίτην είτε προς την Αρχιερατείαν της Ίεράς Συνόδου δια τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ

1) Αρχιμανδρίτης Διόδωρος Δεγαίτης	Ί. Μητρόπολις Σύρου κ.λπ.
2) Αρχιμανδρίτης Ίάκωβος Δελλής	Ί. » Νικαίας
3) Αρχιμανδρίτης Φιλάρετος Έλευθέρογλου	Ί. » Φθιώτιδος
4) Αρχιμανδρίτης Μελέτιος Ζαχαρόπουλος	Ί. » Ηλείας
5) Αρχιμανδρίτης Ρωμανός Κανιτάκης	Ί. » Κερκύρας και Παξών
6) Αρχιμανδρίτης Διονύσιος Μανιάκας	Ί. » Βεργοίας και Ναούσης
7) Αρχιμανδρίτης Γεώργιος Μαντζουράνης	Ί. » Θηβών και Λεβαδειάς
8) Αρχιμανδρίτης Άθανάσιος Μπαχός	Ί. » Ηλείας
9) Αρχιμανδρίτης Χριστοφόρος Νάνος	Ί. » Αττικής

Έντολή της Ίεράς Συνόδου

Ο Αρχιερατματούς

Αρχιμ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ ΚΑΡΠΙΑΘΑΚΗΣ

γιος Μάρκος Έφέσου, ό Εύγενικός, μερικοί πού συμφωνούσαν μαζί του, καθώς επίσης και μερικοί πού είχαν αναχωρήσει από την Φλωρεντία προηγουμένως. Η «Ένωση τών Εκκλησιών» πού έγινε στην Φερράρα - Φλωρεντία δέν πραγματοποιήθηκε τελικά, και αυτό ήταν μιὰ μεγάλη εύλογία για την Όρθοδοξία. Ό Όρθόδοξος λαός, Κληρικοί και λαϊκοί πού ζούσαν την Όρθόδοξη Παράδοση, άντέδρασαν γι' αύτην την ένωση και επομένως τὰ όσα υπεγράφησαν σχετικά με τὸ καθαρτήριο πύρ δέν είναι άποδεκτά.

Είναι πολὺ χαρακτηριστικό ότι ή έν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος του έτους 1722 σέ έγκύκλιο προς τούς όρθοδόξους Άντιοχείς μεταξύ τών άλλων αναφέρεται και στο θέμα του καθαρτηρίου πυρός. Είναι ένα συνοδικό κείμενο πού έχει μεγάλη αξία και σπουδαιότητα.

Λέγεται ότι ένῶ οί Λατίνοι ισχυρίζονται ότι υπάρχουν τρεις τόποι όπου πηγαίνουν οί ψυχές τών άποθανόντων, «ήμεις οί εύσεβείς, ακολουθούντες την αλήθειαν και τὰς τοιαύτας καινοτομίας άποστρεφόμενοι, δύο μεν τόπους δια τὰς ψυχὰς τών άποθαμένων, παράδεισον και κόλασιν, δια τούς δικαίους και άμαρτωλούς, καθώς ή θεία Γραφή μάς διδάσκει, όμολογούμε και άποδεχόμεθα. Τρίτον δέ τόπον και πουργατόριον οὐδόλως στέργομεν, επειδή και οὔτε ή Γραφή οὔτε οί θείοι Πατέρες τοιοὔτον τι μάς έδίδαξαν. Πιστεύομεν όμως, ότι οί δύο αύτοι τόποι έχουν πολλὰς και διαφόρους μονάς... Και οὔδεις τών διδασκάλων της Εκκλησίας παρέδωκεν ή έδίδαξε τὸ τοιοὔτον πουργατόριον, αλλά όλοι ένα και μόνον τόπον τιμωρητικόν λέγουσι, τὸν ζάδην, καθώς και ένα φωτεινόν και λαμπρόν διδάσκουσι, τὸν παράδεισον. (Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Μήνυμα του Μακαριωτάτου πρός τους νέους

Επί τη έορτή των Τριών Ίεραρχών, Προστατών της Έλληνικής Παιδείας, ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ απέστειλε μήνυμα προς την ελληνική νεολαία, εν τῷ ὁποίῳ ἀξιολογοῦνται οἱ κακοὶ καὶ οἱ ὑγιεῖς τρόποι ψυχαγωγίας ὑπὸ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τῶν Τριῶν Ίεραρχῶν.

Τὸ μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου, ὅπερ διενειμήθη αὐτοτελῶς εἰς καλαίσθητον δίπτυχον καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ», καταλήγει ὡς ἑξῆς:

«Πολλοὶ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας παρατηροῦν ὅτι ἡ εἴσοδος στὴν Πατρίδα μας τοῦ δυτικοῦ τρόπου ζωῆς καὶ ψυχαγωγίας συνδέεται μὲ δύο μεγάλες συνέπειες. Ἡ πρώτη ὅτι ἀλλοιώνεται ἡ παράδοσή μας, ἀφοῦ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ψυχαγωγούμεστε ἐπιρεάζει τὸν τρόπο σκέψεως καὶ ζωῆς μας καὶ ἡ δεύτερη ὅτι, δυστυχῶς, μέσα ἀπὸ τοὺς νέους τρόπους ψυχαγωγίας μεταφέρονται ἐν πολλοῖς τὰ ναρκωτικά, ἀναπτύσσεται ἡ ἐπιθετικότητα καὶ αὐξάνεται τὸ πρόβλημα τοῦ Ἑπῆς. Πιστεύουμε ὅτι τὰ προβλήματα, ποὺ μαστίζουσι τὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες μας, δὲν εἶναι ἄσχετα ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς ψυχαγωγίας.

»Γι' αὐτὸ, σὰς προτρέπω πατρικὰ νὰ ἀγαπήσετε πολὺ ὅ,τι ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀληθινὴ ψυχαγωγία, ποὺ εἶναι ἀγωγή τῆς ψυχῆς, ὅπως τὸ θέλει ἡ ἑλληνορθόδοξη παράδοσή μας. Νὰ ἀγαπήσετε τὴν φύση, τὸ ὠραῖο αὐτὸ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, τὴν καλλιέργεια τῶν ψυχικῶν χαρισμάτων σας, τὸ δημοτικὸ τραγούδι καὶ τοὺς δημοτικοὺς χορούς, ποὺ ἐκφράζουν τὸν χαρακτήρα τῆς παραδόσεώς μας, τὴ γυμναστικὴ καὶ τὴν ἀθλησὴ, ἀκόμη καὶ μερικοὺς σύγχρονους τρόπους ψυχαγωγίας, ποὺ δὲν δουλώνουν τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ τὸν ἐλευθερώνουν, καὶ φυσικὰ τὶς λειτουργικὲς μας τέχνες, δηλαδὴ τὴν βυζαντινὴ μουσικὴ καὶ ἀγιογραφία. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἐπιτυγχάνεται ἡ καλὴ ἀγωγή τῆς ψυχῆς».

Σταυροφορία ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας ἐν Κύπρῳ

Ἡ Ἐκκλησία τῆς ὡραίας καὶ ἡρωϊκῆς Κύπρου καὶ τὰ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς δρώντα Χριστιανικὰ Σωματεῖα δίνουν τὸ παράδειγμα διοργανώσεως ἀληθοῦς σταυροφορίας πρὸς διάσωσιν καὶ ἀνόρθωσιν τῆς οἰκογενείας. Κηρύγματα, ραδιοτηλεοπτικαὶ ὁμιλίαι, συνέδρια καὶ ἐντυπα κατηύθυναν συγκεντρωτικὰ πύρᾳ ἐναντίον τῶν παντὸς εἶδους ὑπονομευτῶν τοῦ θεοσυστάτου ἱεροῦ αὐτοῦ θεσμοῦ.

Οὕτω λ.χ. ὁ πάντοτε διακρινόμενος διὰ τὸ ἀγωνιστικὸν φρόνημα καὶ τὴν γλαφυρότητα καὶ ρωμαλεότητα τοῦ λόγου τοῦ Μακαριωτάτου Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος, ὅταν ἐκήρυξε τὴν ἐναρξιν

τοῦ εἰς τὴν οἰκογένειαν ἀφιερωμένου 2ου Παγκυπρίου Συνεδρίου τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Κυπρίων Ἐπιστημόνων (Χ.Ε.Κ.Ε.), ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Σήμερα, μάλιστα, ποὺ κινδυνεύουμε ἀπὸ τὸν τουρκικὸ ἐπεκτατισμὸ καὶ ποὺ ἡ ὑπογεννητικότητα —ἀποτέλεσμα καὶ τούτῃ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν «μοντέρνων» ἀνθρώπων— ἀπειλεῖ νὰ ὀδηγήσῃ τὸ ἔθνος μας σὲ ἀφανισμό, ἔχουμε καθήκον νὰ σταθοῦμε ἀντιμέτωποι στὰ ρεύματα καὶ στὶς ἀντιλήψεις, ποὺ ἐπιδρῶν διαλυτικὰ πάνω στὸ θεσμὸ τῆς οἰκογενείας. Γι' αὐτὸ ἀπευθυνόμαστε σ' ὅλους ἐκείνους, ποὺ ἀνησυχοῦν μαζί μας γιὰ τὴν πνευματικὴ κατάστασιν τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν κίνδυνον ποὺ διατρέχουμε ὡς φυλὴ, καὶ τοὺς καλοῦμε νὰ συνεργαστοῦν μαζί μας, μαζί μὲ τὴν Ἐκκλησία, γιὰ νὰ στησομε ξανὰ κατακόρυφα τὶς ἠθικὲς ἀρχὲς τοῦ Εὐαγγελίου μέσα στὸν κόσμον ὡς ρυθμιστὲς τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ νὰ στεριώσομε πάνω σ' αὐτὲς τὸ οἰκοδόμημα τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας, ποὺ ὑπονομεύεται ἀπὸ τὶς λεγόμενες "συγχρονισμένες" ἀντιλήψεις».

«Θεανθρωποκεντρικὲς οἰκογένειες»

Ἐν συνεχείᾳ σημειοῦμεν, ὅτι καὶ ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Χρυσάνθος ἔγραψεν: «Εἶναι τραγικὸ τὸ γεγονὸς πὼς στὶς μέρες μας ὁ ἄνθρωπος ἀπέρριψε τὸν Θεάνθρωπον Χριστὸν καὶ ὑψώσεν ἐν τῇ θέσῃ του τὸν ἀνθρωπόθεον. Μὲ τὴν παρουσίαν τῶν ἀνθρωπόθεων, τῶν θεοποιημένων δηλαδὴ ἀνθρώπων, ὁ θεόδοτος θεσμὸς τῆς οἰκογενείας κλονίζεται σήμερον σθεμέλα, γιὰ τὸ ὅτι οἱ ἄγιες ἀρετὲς τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης, ποὺ βιώνονταν παλιὰ στὶς θεανθρωποκεντρικὲς οἰκογένειες, ἐκποτίσθησαν ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸ καὶ τὴν φιλαντία, τὰ φοβερὰ αὐτὰ ψυχικὰ πάθη τοῦ σημερινοῦ ἀνθρωποκεντρικοῦ ἀνθρώπου.

»Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἡ κρίσις τῆς σύγχρονης οἰκογενείας. Ἄν θέλομε νὰ ἔχουμε οἰκογένειες, καὶ νὰ εἶναι λιμάνια γαλήνης, ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, πρέπει νὰ καθαρίσομε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀπὸ τὰ πάθη μας καὶ νὰ ἐγκεντρίσομε τὸν ἑαυτὸν μας στὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία».

Ἦθεν, ὡς διεκήρυξε τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς «Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Κυπρίων Ἐπιστημόνων», «χρὸς ὄλων μας —συζύγων, γονιῶν, παιδιῶν— εἶναι νὰ στηρίζομε καὶ νὰ ἐνισχύσομε τὴν Χριστιανικὴ Οἰκογένεια, ὥστε νὰ λάμψῃ καὶ πάλιν ἡ ὁμορφία τῆς ζωῆς στὶς αἰώνιες διαστάσεις τῆς».

Ὁ Αρχιεπίσκοπος Θνατείρων Ἀθηναγόρας Καββάδας

Τὸ εἰς τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον - Ὀκτώβριον 1992 ἀναφερόμενον ὑπ' ἀρ. 48-49 τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Ὁρθόδοξος Κήρυξ», ἐπισήμου ὀργάνου τῆς Ἱ. Ἀρ-

χιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας, είναι άφιερωμένον εϊς την μνήμην του Άρχιεπισκόπου Θυατείρων μακαριστου Άθναγόρου Καββάδα. Το περιού ο λόγος άφιέρωμα έγένητο επί τη συμπληρώσει 30 έτων από της πρὸς Κύριον έκδημίας του τιμωμένου Ίεράρχου.

Ώς ύπενθυμίζει ο έχων την πρωτοβουλίαν της εϊδικής αυτης έκδόσειω Σεβασμιάτωτος Άρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος, ο άείμνητος Άθναγόρας Καββάδας προσέφερε τās ύπηρεσίας του εϊς την Όμογένειαν της Β. και Ν. Άμερικής, ύπήρξεν ο πρώτος Διευθυντής της έν Βοστώγη Ί. Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρου, διετέλεσε Ίπίσκοπος και Μητροπολίτης μετα του τίτλου της πάλαι ποτε διαλαμψάσης Μητροπόλεωσ Φιλαδελφείας, Τοποτηρητής της Ί. Άρχιεπισκοπής Β. και Ν. Άμερικής, Άποκρισάριος του Οίκουμηνικού Πατριαρχείου παρὰ τη Έκκλησία της Έλλάδος και βραδύτερον έν Βιέννη δια τούς Έλληνας της Κεντρίας Εύρώπης. «Μετὰ τὸν θάνατον του άοιδίμου Γερμανου, πρώτου Ποιμενάρχου της Έπαρχίας Θυατείρων, τὸ 1951 ο Μητροπολίτης τότε Φιλαδελφείας Άθναγόρας Καββάδας έξελέγη Άρχιεπίσκοπος Θυατείρων, ύπηρετήσας θεοφιλῶς μέχρι του θανάτου του, έπιουμβάντος τὸν Οκτώβριο του 1962».

Ο άείμνητος Άθναγόρας, ὡς προσθέτει ο Σεβασμιάτωτος κ. Γρηγόριος, «είχε τη φήμη ταπεινού και άγαθού Ίεράρχου, ο όποίος διεκρίνεται για την άφοσίωσή του πρὸς την Έκκλησία και τὸ Οίκουμηνικό μας Πατριαρχείο. Ήταν βαθύς γνώστης τῶν προβλημάτων του Άποδήμου Έλληνισμού... Γι' αυτό, όταν έξελέγη Άρχιεπίσκοπος Θυατείρων, προσεπάθησε νὰ έπανδρώσει την Άρχιεπισκοπή με Άρχιερείς και Ίερείς, οί όποίον νὰ έπωμοσθούν τὸ βάρος της ποιμαντορίας και προστασίας τῶν νεομεταναστῶν».

Η πεφωτισμένη ποιμαντορία του ύπήρξεν άξιόλογος για την περαιτέρω πρόοδο και ανάπτυξη της Άρχιεπισκοπής. Σήμερα, τριάντα χρόνια ύστερα από την εϊς Κύριον έκδημίαν του, η Ίερά Άρχιεπισκοπή — και μαζί της η Όμογένεια του Ήνωμένου Βασιλείου — έχει άνδρωθει και οργανωθει επί τὸ καλύτερον, χάρη στα ίσχυρά θεμέλια που έβαλεν αυτός και ο άοιδίμος προκατόχος του Γερμανός Στρινόπουλος και χάρη στους κόπους και στη φωτισμένη διακονία τῶν Διαδόχων του, του Ίερού Κλήρου και του εύσεβους Ποιμνίου της Θεοσωστου Έπαρχίας τῶν Θυατείρων».

«Υπάρχουν όρια εϊς την ανθρωπίνην έρευναν;»

Επί παρουσία του Μακ. Άρχιεπισκόπου Άθναῶν κ. Σεραφείμ έν τη Αϊθούση Τελετῶν του Έθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Άθναῶν έγένητο την 30ην Ίανουαρίου 1993 ο καθιερωμένος έπίσημος έορτασμός της μνήμης τῶν Τριῶν Ίεραρχῶν, οτινες δέν ύπήρξαν μόνον ούρανοφάντορες, μελωδήσαντες τὸ έναρμόνιον μέλος της Θεολογίας, αλλά και ρηξικέλευθοι σκαπανείς του ύγιου παιδαγωγικού ιδεώδους.

Μίαν πτυχὴν του ιδεώδους αυτού παρουσίασεν άκριβῶς κατὰ τὸν έορτασμόν τούτον ο έκφωνήσας τὸν πανηγυρικὸν της ήμέρας Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής κ. Νικόλαος Μητσόπουλος, όμιλήσας επί του θέματος: «Υπάρχουν όρια εϊς την έπιστημονικήν έρευναν; Δογματικοθητική θεώρησις του έρωτήματος έν τῷ φωτι της διδασκαλίας τῶν Τριῶν Ίεραρχῶν».

Ο Καθηγητής κ. Ν. Μητσόπουλος έν τῷ λόγῳ του, όστις διεκρίνεται δια την άρχιτεκτονικήν δομήν, τὸν καθαρεύοντα συνθετικὸν έλληνικὸν λόγον και την δαψιλὴ και εύστοχον παράθεσιν περικοπῶν της διδασκαλίας τῶν Τριῶν Ίεραρχῶν, σχετιζομένων πρὸς τὸ υπό ανάπτυξιν θέμα, παρουσίασεν ένδιαφερούσας πτυχὰς της Όρθοδόξου Πατερικής Γνωσιολογίας. Αύτη, κατὰ τὸ γενικὸν πρώτον συμπέρασμα του λόγου, τονίζει, ότι «ή ίκανότης πρὸς την έπιστημονικήν έρευναν, έχουσα ὡς βάσιν τὸ νοερὸν και τὸ αὐτεξούσιον του ανθρώπου, κύρια στοιχεία του "κατ' εϊκόνα του Θεου" ανθρώπου, είναι μεν μεγάλη, οδηγούσα εϊς αξιοθαύμαστα έπιτεύγματα, δέν είναι όμως άπειρίοριστος και τούτο διότι ο άνθρωπος έχει τὰ χαρίσματα - ιδιώματα του Θεου εϊς σχετικὸν βαθμὸν, του Θεου μόνον κεκτημένου ταῦτα εϊς τὸν άπόλυτον βαθμὸν».

«Όρια έλευθερίας»

Έν συνεχεία σημειούμεν, ότι τὰ εϊπὸ μέρους συμπεράσματα του πανηγυρικού λόγου του Καθηγητου κ. Ν. Μητσόπουλου είναι, ότι «ή έρευνητική έξουσία του ανθρώπου αναφέρεται εϊς τὸν άβιον και έμβιον, συμπεριλαμβανομένου και του ανθρώπου, κτιστὸν κόσμον τούτον και μόνον. Έπομένως ο κόσμος ούτος προδιαγράφει και τὰ όρια, έντὸς τῶν όποιῶν δύναται νὰ εκτελεσθῇ ή έπιστημονική έρευνα». Έξ άλλου «ή έπιστημονική έρευνα έν τη Όρθοδόξῳ Θεολογία άσκειται έλευθερώς, άλλ' έντὸς τῶν όριῶν, τὰ όποία χαράσσονται «έκ του ότι ή Όρθόδοξος Θεολογία και δη ή δογματικοθητική έξετάζει άποκεκαλυμμένες θείας αληθείας και δέν επιδιώκει νὰ άνεύρη αληθείας».

Όσον άφορᾷ εϊς την ήθικήν δεοντολογίαν της έπιστημονικής έρευνής, πρέπει νὰ λαμβάνεται ύπ' όψιν, ότι αυτή «έχει αναφορὰν και εϊς τούς άλλους, πλην του έρευνητου, ανθρώπους και την κτίσιν γενικώτερον» και έπομένως «δέον νὰ άσκήται επ' άγαθῶ αυτῶν και του κόσμου καθ' όλου». Η ύγιής έπιστημονική έρευνα δέν πρέπει νὰ άσκήται υπό άμεισον ή έμεισον πίεσιν, άσκουμένην υπό άτόμων, ομάδων, κρατῶν, οργανισμῶν ή κέντρων επιδιωκόντων νὰ κατευθύνουν τὰ της ζωής τῶν ανθρώπων», ούτε νὰ «άποσκοπή εϊς τὸ κακὸν του ανθρώπου». Δι' αυτό «μετ' ιδιαιτέρας προσοχής» πρέπει νὰ άντιμετωπίζονται αι έρευνα, αίτινες «περικλείουν κινδύνους δια την ανθρωπίνην ζωήν ή την κτίσιν καθ' όλου».

Επίσης πρέπει νὰ έπισημανθῇ, ότι τὰ ὡς άνωτέρω «διαγραφέντα όρια», τὰ όποία «θεόθεν προσδιορίζονται» και «έν τοίς όποίοις άσκειται ύγιῶς ή έπι-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

— Τὴν 1ην Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεὶμ προέστη τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν ἐπίσημου δοξολογίας καὶ ἐν συνεχείᾳ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου μετέβη εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον καὶ πῆχθη εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνον Καραμανλῆν ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἐτει κατὰ τὸ εἰωθὸς.

— Τὴν 12ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς συνήλθεν ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος εἰς τὴν κατὰ μῆνα τακτικὴν συνεδρίαν Αὐτῆς.

— Τὴν 12ην καὶ 13ην Ἰανουαρίου συνήλθεν ὡσαύτως τὸ Πρωτοβάθμιον δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικὸν Δικαστήριον προκειμένου ἵνα δικάσῃ ὑπόθεσιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Θεολόγου Πασχαλίδη, ἔκρινεν δὲ αὐτὸν ἔνοχον ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι καὶ ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς δεκαετοῦς ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας.

— Τὴν 15ην Ἰανουαρίου τὴν Ἀρχιγραμματεῖαν τῆς

στημονικῆ ἔρευνα, εἶναι διὰ τὸν ὀρθόδοξον πιστόν, τὸν ἔκουσίως ἐν τοῖς πλαισίοις τῶν ὁρίων τούτων ἐρευνῶντα, ὅρια ἐλευθερίας».

Ἡ προσευχὴ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ὁρθοδοξίᾳ

Ἐν τῷ περιοδικῷ «Τηλέραμα» ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τῆς διακεκομμένης δημοσιογράφου καὶ τηλεπαρουσιαστῆρας κ. Λιάνας Κανέλλη, τὸ ὁποῖον μετὰ παραρησίας παρουσιάζει τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς. Ἡ συνεργάτις τοῦ περιοδικοῦ, χωρὶς νὰ φοβῆται, ὅτι — ὅπως λέγει — θὰ χαρακτηρισθῇ ὡς «συντηρητικῆ», «ὀπισθοδρομικῆ» ἢ «ἐνοχῆ», τονίζει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ἡ προσευχὴ ἀνακαλύπτει τὸν Θεὸ ἐκ τῶν ἔσω. Ἀποκαθιστᾷ τὴν ἐπικοινωνία μὲ ἐκεῖνο τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν σωτήριο κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ. Κανένα σύστημα ἀξιών, καμία στρατηγικὴ, κανένα φιλοσοφικὸ κάστρο δὲν ἐπέζησε καὶ πρὸ πάντων δὲν ἔσωσε, μὲ τὴν προσευχὴ ὡς ἀγνωστὴ διαδικασία...».

Ἐν τῷ ἄρθρῳ ἡ κ. Κανέλλη προσθέτει καὶ τὰ ἑξῆς: «Αὐτὸ τὸ θέμα δὲν θὰ τὸ ἀγγίξω ποτὲ καὶ διηγραπτῶς, ἀν δὲν ζοῦσα στὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν εἶχα ἀνατραφεῖ ὀρθόδοξα ἀκόμη κι ὅταν δὲν τὸ γνώριζα... Θὰ διακινδυνεύσω νὰ ἀναρωτηθῶ φωναχτά: Μήπως ἤρθε ἡ ὥρα νὰ ξαναφουγκραστοῦμε τὴν Ὁρθοδοξία; Τὴν Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία; Καὶ νὰ τὸ πράξουμε συνειδητά, πρὶν συλλάβουμε ἑαυτοὺς νὰ ψελλιζοῦμε τρέμοντας σύγκορμοι, τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ...».

Ἡ Συνόδου ἐπεσκέφθη ὁ Πανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Γεράσιων κ. Θεοφάνης, Ἐπίτροπος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἐν Κωνσταντινουπόλει.

— Τὴν 26ην τοῦ μηνὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον ἐπεσκέφθη εἰς τὸ ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Γραφεῖον αὐτοῦ ὁ Ἐξοχώτατος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν κ. Ἰωάννης Κεφαλογιάννης καὶ συνεζήτησεν μετ' αὐτοῦ θέματα τῆς ἀρμοδιότητός του.

— Τὴν 27ην τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν εἰς ἔνδειξιν συμπαράστασως πρὸς τὸν δεινὸς δοκιμαζόμενον Σερβικὸν λαόν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς προσφάτου κροατικῆς ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ σερβικοῦ θύλακος τῆς Κροαίας, ἀπέστειλε τηλεγράφημα συμπαράστασως πρὸς τὸν Ἀγιώτατον Πατριάρχην Σερβίας κ. Παῦλον καὶ ἀνάλογον διαμαρτυρίαν πρὸς τὸν Ο.Η.Ε.

Τὸ κείμενον τῆς διαμαρτυρίας ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Εἰς ἀνταπόκρισιν ἐπειγουσῆς ἐκκλήσεως, ἀπειθυνθείσης ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ, Ἀγιωτάτου Πατριάρχου τῶν Σέρβων κ. Παύλου, ποιούμεθα τήνδε τὴν ἐκκλησίαν πρὸς Ὑμᾶς, καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως ὁ Ὄργανισμὸς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἀμέσως ἐπέμβῃ ὥστε νὰ παύσῃ ὁ ἐξανδραποδισμὸς καὶ ὁ φόνος ἀθῶων πολιτῶν εἰς Κροαία, τὸν Σερβικὸν αὐτὸν θύλακα εἰς τὰ ὅρια τῆς σημερινῆς Κροατίας, ὡς ταῦτα ἀθαιρέτως καθωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Κροάτου Τίτου. Ἡ ἐπιχειρουμένη ἐξολόθρευσις δὲν γίνεται μόνον εἰς βάρος τοῦ Σερβικοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν προγονικῶν ἐστιῶν των, ὡς ἀποδεικνύουν οἱ ὀρθόδοξοι ναοὶ καὶ τὰ λοιπὰ πολιτιστικὰ τεκμήρια. Καταγγέλλομεν δὲ ὅτι δράστης ὅλης αὐτῆς τῆς θηριωδίας εἶναι ὁ τακτικὸς Κροατικὸς στρατός.

Μία τοιαύτη ἐπίθεσις, καθ' ἣν στιγμὴν διαφαίνεται ἐπίτευξις εἰρηνικῆς διευθετήσεως τοῦ προβλήματος τῆς περιοχῆς, ἀπειλεῖ νὰ καταστρέψῃ πᾶσαν προσπάθειαν ἐπιλύσεως τῆς Γιουγκοσλαβικῆς κρίσεως καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν κατάστασιν εἰς γενικὴν πολεμικὴν σύρραξιν εἰς τὴν ὁποίαν κινδυνεύουν νὰ ἐμπλακοῦν καὶ οἱ γείτονες λαοί.

Δυστυχῶς, ἕως τώρα, αἱ κυρώσεις καὶ ἡ μονόπλευρος προπαγάνδα Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δροῦν εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδόξου Σερβίας ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ὁποίας ἡ Παγκόσμιος Κοινότης ἔχει ἐναποθέσει ἅπασαν τὴν εὐθύνην διὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν αὐτόθι κατάσταση, ἐνῶ εἰς τοῦτο συνέβαλον καὶ εὐθύνονται καὶ ἄλλαι πολλαὶ δυνάμεις.

Πᾶσα προσπάθεια ἐπιτεύξεως εἰρήνης δέον πάσῃ θυσίᾳ νὰ συνεχισθῇ. Οἱ Κροάται καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐπι-

βουλεύονται και δυναμιτίζουν αυτές τας προσπαθειάς, δίκαιον θά ήτο να αντιμετωπισθοῦν με την αὐτήν αὐστηρότητα και τὰ αὐτὰ μέτρα και σταθμὰ με τὰ ἤδη ισχύοντα εἰς βάρος τῶν Σέρβων διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς δικαιοσύνης και ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης εἰς τὴν εὐρύτεραν περιοχὴν τῶν Βαλκανίων.

Εὐελπιστοῦντες ὅτι ἡ ἔκκλησις ἡμῶν θέλει εἰσακουσθῆ, διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν και ἐκτιμήσεως.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος
ΣΕΡΑΦΕΙΜ»

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας

Τὸ Σαββατοκύριακο 13 και 14 Φεβρουαρίου πραγματοποιεῖται τὸ κατ' ἔτος συγκαλούμενο Θεολογικὸ Συνέδριο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας στὸν Πύργο. Ἡ ἔναρξις θά γίνῃ τὸ Σάββατο στὸ Οἰκοτροφεῖο Ἀγία Φιλοθέη Πύργου.

Γενικὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου: ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΤΗΝ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ, κύριος δὲ εισηγητὴς εἶναι ὁ κ. Ἰωάννης Φουντούλης, Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στὸ Συνέδριο συμμετέχουν Κληρικοὶ και Λαϊκοὶ Θεολόγοι τῆς Ἡλείας, ἀλλὰ και ἀπὸ Πάτρα, Κόρινθο, Ἄργος, Τρίπολη, Καλαμάτα, Ζάκυνθο κ.λπ. Οἱ Συνεδροὶ εἶναι φιλοξενοῦμενοι τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αἰγιαλείας

Μετὰ τὴν εὐκαιρίαν ἀναλήψεως καθηκόντων τῶν νέων Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων διὰ τὴν περίοδον 1993-95 ἡ Τοπικὴ μας Ἐκκλησία ἐνεκαινίασε πρωτοποριακὴν τακτικὴν.

Τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου 1992 εἰς τὴν Αἴθουσαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συνεκάλεσε τὰ μέλη τῶν νέων και τῶν ἀπερχομένων Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων μετὰ τῶν Αἰδεσ. Προέδρων εἰς συνάντησιν γνωριμίας και ἐπικοινωνίας. Κατ' αὐτὴν ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας ἀφοῦ ἠνχαρίστησε τὰ ἀπερχόμενα μέλη διὰ τὴν προσφορὰν τῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν και τὰ νέα διὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ διορισμοῦ τῶν, ἀπήρθυνε πατρικὰς νοθεσίας διὰ τὴν ἀρμονικὴν συνεργασίαν, τὴν ἔντιμον διαχείρισιν, τὴν προαγωγὴν τῶν συμφερόντων τοῦ Ναοῦ και τῆς Ἱ. Μητροπόλεως γενικώτερον. Ἐπικολούθησε διάλογος και ἐδόθησαν ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήματα Ἐκκλ. Συμβούλων.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱ. Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

Στὶς πρώτες ἡμέρες τοῦ νέου ἔτους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος ἐκάλεσε τοὺς Προέδρους και τὰ νέα μέλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων και τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως στοὺς ὁποίους και ἐπέδωσε τὰ διοριστήρια γράμματα.

Μετὰ τὴν κοπὴ τῆς βασιλόπιττας εὐχήθηκε γιὰ τὸ

νέο ἔτος τὰ προσήκοντα και ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειά του πρὸς τὰ ἀπελθόντα μέλη γιὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐπιτελεσθεῖσα ἐργασία στοὺς τομεῖς ἀνεγέρσεως και συντηρήσεως τῶν Ἱ. Ναῶν τῆς ἐπαρχίας και στὸν τῆς Φιλανθρωπίας.

Νὰ σημειωθῆ ὅτι στὴν Μητροπολιτικὴ μας περιφέρειαν 16 νέοι Ἱ. Ναοὶ κτίζονται ἢ βρῖσκονται στὴν φάση τῆς ἀποπερατώσεως, ἐνὼ παρὰ ἄλλα ἡ φιλανθρωπικὴ διακονία διέθεσε ἐφέτος πάνω ἀπὸ 40.000.000 δρχ. γιὰ τὴν ἀνακούφιση ἀναγκῶν ἀπόρων ἀνθρώπων.

(π. Ν. Κ.)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ Μακ. Πατριάρχης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας κ. Παῦλος και ὁ Καρδινάλιος Ζάγκρεμπ Franjo Kuharich τὴν 23ην παρελθόντος Σεπτεμβρίου συνητήθησαν εἰς τὴν Γενεύην και εἶχον μακρὰν συζήτησιν διὰ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν λάβει τρομερὰς διαστάσεις εἰς τὰς περιοχὰς τῆς πρώην Γιουγκοσλαβίας. Εἰς τὴν Γενεύην δὲν ἐνεφανίσθη ὁ μουσουλμάνος reis-ul-ulema, μολοντοὶ εἶχεν ἀναγγελθῆ ἡ προσέλευσις του. Ἐκ μέρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας παρευρέθησαν οἱ σεβ. μητροπολίται: Μαυροβουνίου και Παραλίων κ. Ἀμφιλόχιος, Dabro-Βοσνίας κ. Νικόλαος και οἱ σεβ. ἐπίσκοποι: Μπάτσικας κ. Εἰρηναῖος και Ἐρζεγοβίνης κ. Ἀθανάσιος. Ἰδιαιτέρως ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη: α) Νὰ ἀνασταλοῦν ἀμέσως αἱ αἱματοχυσίαι και αἱ καταστροφαί· β) Νὰ ἀπελευθερωθοῦν οἱ αἰχμάλωτοι πολέμου και οἱ ὄμηροι· γ) Νὰ τερματισθοῦν αἱ ἐθνικιστικαὶ συγκρούσεις· δ) Νὰ διευκολυνθῆ ἡ ἐπιστροφή τῶν προσφύγων και ἐκδιωχθέντων εἰς τὰς ἐστίας τῶν· ε) Νὰ καταστή δυνατὴ ἡ ἐλευθερία διακινήσεως· στ) Νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ μεταφορὰ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας και ζ) Νὰ καταδικασθοῦν ὅλα τὰ ἐγκλήματα και οἱ ἐγκληματῖαι.

—Διὰ τὰ ἴδια προβλήματα εἶχεν ἰδιαιτέραν συζήτησιν ὁ εἰδικὸς ἀπεσταλμένος τοῦ Γενικοῦ γραμματέως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα κ. Tadeus Mazonjczki, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὴν 16ην Ὀκτωβρίου τὸ Σερβικὸν Πατριαρχεῖον τοῦ Βελιγραδίου, μετὰ τὸν σεβ. Μητροπολίτην Ζάγκρεμπ-Λιουμπλιάνας κ. Ἰωάννην και τὸν σεβ. ἐπίσκοπον Βουδαπέστης κ. Δανιήλ.

—Τὴν 23ην και 24ην Σεπτεμβρίου 1992 εἰς τὸ Κλίβελαντ τοῦ Ὁχάιο ἐπραγματοποιήθη ἡ τακτικὴ ἐτήσια συνάντησις τῶν ἱερέων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας (Η.Π.Α. και Καναδὰ). Αἱ ἐργασίαι τῆς συνόδου ἤρχισαν μετὰ τὴν ἐσπερινὴν ἀκολουθίαν εἰς τὸν ἱ. ναὸν τοῦ ἁγίου Σάββα και συμμετείχον 35 ἱερεῖς. Τὴν συνάντησιν ἐχαιρέτισαν οἱ Σεβ. ἐπίσκοποι: Ἀνατολικῆς Ἀμερικῆς κ. Μητροφάνης και Ἐρζεγοβίνης κ. Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος ὠμίλησε διὰ τοὺς φοβεροὺς διωγμοὺς τοὺς ὁποῖους ὑφίσταται ὁ σερβικὸς λαὸς εἰς τὴν Βοσνίαν και εἰς τὴν Ἐρζεγοβίνην, και ὠμίλησε διὰ τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην ἀποστολῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Άνθούσης Μοναχής, ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ (τεύχη Β', Γ', Δ'), Άθήναι 1992, σελ. 150+158+104.

Άφιερωμένα α) εις μνήμην του άοιδίμου Σπυρίδωνος Σγουροπούλου, β) του μακαριστού Έπιφανίου Θεοδωροπούλου και γ) των πρὸ έβδομηκονταετίας εν τῇ Μικρᾷ Άσία μαρτυρησάντων, άντιστοιχως, εκυκλοφόρησαν τὰ τρία νεώτερα τεύχη του Έορτοδρομίου τῆς Μοναχῆς Άνθούσης, όπου ἡ σεμνή και εκλεκτή φιλόλογος συνεχίζει τῇ μεταφραστικῇ και έρμηνευτικῇ εργασία της στους Κανόνες τῆς βυζαντινῆς μας Έγμνογραφίας. Έστερ' από κάποια στοιχειώδη προλεγόμενα, ἡ καλή Μοναχή παραθέτει τὸ κείμενο των Κανόνων, όλων των Έρδων, άντίκρου βάζει τῇ μετάφραση, και από κάτω έρμηνευτικά σχόλια, απλά και κατανοητά.

Στὸ Β' τεύχος έχουμε τὰ έρμηνευτικά στους δύο Κανόνες των Χριστουγέννων (α' Κοσμᾶ και β' Έωάννου Μοναχοῦ, ιαμβικό). Στὸ Γ' τεύχος έχουμε πάλι τους δύο κανόνες των Θεοφανείων (α' Κοσμᾶ και β' Έωάννου Μοναχοῦ, ιαμβικό). Στὸ Δ' τεύχος ἡ Μοναχή Άνθούσα μᾶς προσφέρει τὴν έρμηνεία του άσματος Κανόνος τῆς Έπαπαντῆς, ποίημα του άγιου Κοσμᾶ, επισκόπου Μαΐουμᾶ.

Ἡ εκδοση, που είναι ιδιαίτερα επιμελημένη, με κοσμήματα και πρωτογράμματα έρυθρά και άρκετῆς εικόνες πολύχρωμες, γίνεται από τὴν εν Πάτμῳ Έερά Κοινοβιακή Μονῇ «Έυαγγελισμός Μητρός Έγαπημένου», τῆς οποίας τὸ Άγιογραφεῖον βοήθησε με πολὺ ζῆλο στην τόσο καλαίσθητη εμφάνιση. Άναμένουμε τῇ συνέχεια, που ευχόμαστε νὰ είναι άπρόσκοπη.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Έπισκόπου Βανάτου **Άθανασίου** (Γιέβτις), **ΦΩΣ ΙΛΑΡΟΝ**, Έκδόσεις «Άκρίτας», Άθήνα 1991, σελ. 214.

Έχω τύψεις, που μόλις τώρα μπόρεσα νὰ διαβάσω τὸ πολύτιμο τοῦτο βιβλίο: και γιατί κάπως άργᾶ σημειώνω αὐτῆς τῆς γραμμῆς, αλλά και γιατί στερήθηκα τόσον καιρὸ τῇ χαρᾷ και τὴν ψυχικῇ άφέλεια, που πηγάζει από τὴν άνάγνωση των ωραίων κειμένων του κομποῦ αὐτοῦ τόμου. Ἡ εκδοση πολὺ επιμελημένη και ἡ μετάφραση επιτυχῆς, στα πιὸ πολλὰ σημεία, καμωμένη από τὰ σερβικά, τὰ γαλλικά ἢ τ' άγγλικά, από φίλους ἢ μαθητῆς του όρθοδόξου Έπισκόπου και Καθηγητοῦ τῆς Θεολογ. Σχολῆς του Βελιγραδίου Άθανασίου (Γιέβτις). Πρόκειται για διαλέξεις ἢ όμιλίες σε θεολογικά Συνέδρια, που έξεφώνησε ό σ. σε διάφορες ευκαιρίες και συγκεντρώθηκαν εδὼ σ' ένα τόμο, με τῇ φροντίδα του «Άκρίτα». Ό π. Άθανά-

σιος κινεῖται με φοβερῇ άνεση στο χώρο τῆς πατερικῆς γραμματείας και ἡ σκέψη του είναι καθαρῶτα θεολογικά. Έκκλησιολογικά, θεολογικά, πατερικά, ανθρωπολογικά κ.λπ. θέματα, φωτίζονται αλλιῶτα όταν τὰ πιάσει ό κάλαμος και ἡ χαριτωμένη γλώσσα του π. Άθανασίου. Διδασκόμαστε άβίαστα, διαβάζοντας κάθε τι που γράφει ἢ λέει: «Ἡ αἰώνια Ζωῆ δὲν είναι άλλο παρὰ ό Χριστός και ό άνθρωπος εν Χριστῷ, που σημαίνει Έκκλησία. Αυτό, όμως, περνάει στην ιστορία μέσω Σταυροῦ. Δὲν υπάρχει άλλος δρόμος, γι' αὐτὸ και ἡ ζωῆ ἢ άσκητικῆ είναι Σταυρός και ὅλη ἡ πορεία τῆς Έκκλησίας στον κόσμο είναι Σταυρός' μὴν τὸ ξεχνάμε ποτέ. Αυτό ἦταν τὸ ἦθος των Άποστόλων, τὸ ἦθος των Μαρτύρων και τὸ ἦθος των Έσυχαστῶν» (σελ. 43). Παρὰ τὰ λίγα μικροαβλεπτήματα, πρέπει νὰ συγχαροῦμε τους συνεργάτες του «Άκρίτα» γι' αὐτὸ τὸ κατόρθωμα, που αποτελεί αὐτὸς ό πνευματικὸς μόχθος, μεταφερόμενος στα έλληνικά.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Μοναχοῦ **Θεοκλήτου Διονυσιάτου**, **ΑΘΩΝΙΚΑ ΑΝΘΗ** (τ. Δ'), εκδ. «Άστέρως», Άθήναι 1992, σελ. 304.

Ό γνωστότατος λόγιος Άγιορείτης π. Θεόκλητος Διονυσιάτης, παλαιὸς συνεργάτης τῆς «Έκκλησίας», είναι παρὸν πάντα στους εκκλησιαστικούς άγώνες, σε ὅλα τὰ επίπεδα. Από τὴν προσευχῆ και τὴν άγρυπνία στο κελλί του και στα μοναστήρια του Άθω, ως τῆς μεγάλης Αἴθουσας τῆς πρωτεύουσας, όπου καλεσμένος όμιλεῖ και διδάσκει, πρὸς σωφρονισμόν ἢ εγρηγόρσιν του λαοῦ του Θεοῦ. Πενήντα τόσα χρόνια Μοναχός, ξερεῖ τῆς παγίδες και τῆς κακοτοπιῆς, όπου ό σατανᾶς οδηγεί τὰ θύματά του, γι' αὐτὸ και άγωνίζεται με τὸ στόμα και τὴν πέννα του, για νὰ διώξει «άπωθεν» τὴν ραθυμία των εν τῷ κόσμῳ αγωνιζομένων χριστιανῶν και νὰ τους συνδέσει με τὰ πατερικά και άσκητικά κείμενα τῆς μοναστικῆς παράδοσεως τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας. Πολλῆς φορῆς ανοίγει διάλογο με ὑψηλὰ ισταμένους θεολόγους ἢ άρχοντας τῆς Έκκλησίας, παραινῶν ἢ έλέγχων, αλλά με άγάπη πάντοτε πρὸς τους Πατέρας και Διδασκάλους τῆς Όρθοδοξίας και τὴν όρθόδοξη διδασκαλία τους. Τὰ κείμενα που άπαρτίζουν τὸν Δ' τόμο τῆς γνωστῆς σειράς άρθρων και μελετημάτων του «Άθωνικά άνθη» είναι τῆς περιόδου 1981 έως 1990 και είναι από τὰ πιὸ ενδιαφέροντα —εἴτε άφορῶν σε πρόσωπα εἴτε σε θέματα— που έχει γράψει ό σεβαστὸς Γέροντας. Ό εκδοτικὸς οἶκος «Άστήρ» προσφέρει μεγάλη ὑπηρεσία στην Έκκλησία, εκδίδοντας τὰ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 – 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις α) Ἐφημερίων τῶν ἰ. ναῶν: 1) Ἀναλήψεως Λαβδεϊκῶν Ἀμαλιάδος, 2) Παμμ. Ταξιαρχῶν Θανασουλεϊκῶν, Βάρδας. β) Διακόνων τῶν ἰ. ναῶν: 1) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀμαλιάδος, 2) Ἁγίου Τρύφωνος Ἀμαλιάδος, 3) Εὐαγγελισμοῦ Ἀμαλιάδος καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ

Ἁγίας Παρασκευῆς Μεσολογγίου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 20ῃ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

σπουδαῖα μελετήματα καὶ ἄρθρα τοῦ π. Θεοκλήτου, στὰ ὁποῖα ὁ ἔμπειρος μοναχὸς καὶ συγγραφεὺς προσθέτει σήμερα καὶ πολλὰς σημειώσεις, στὸ τέλος, ποὺ ἴσως γιὰ πρακτικοὺς λόγους θὰ ἔπρεπε ν' ἀκολουθοῦν τὸ κάθε ἄρθρο - κεφάλαιο. Ἐνας τόμος ποὺ στολιζει καὶ ὀπλιζει σωστὰ κάθε πνευματικὴ βιβλιοθήκη.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ν. Σμύρνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ

Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος (Ἁγίου Σώστης) καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ν. Σμύρνη τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Ν. Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 – 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Παύλου-Ἁγίου Δημητρίου Ἄνω Γλυφάδας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ν. Σμύρνη τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Ν. Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ

Ἁγίου Γεωργίου Ἀγιοργιτικῶν καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ

«Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Τριπόλει τῆ 26ῆ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 – 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν Ναῶν

1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Σουλίου καὶ 2) Ἁγίου Νικολάου Καταρράκτου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πάτραις τῆ 26ῆ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 – 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν Ναῶν

1) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Βόλου, 2) Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου Βόλου καὶ 3) Εὐαγγελιστρίας Ν. Ἰωνίας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Βόλῳ τῆ 27ῆ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναῷ

Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Βόλου
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν

Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Βόλῳ τῆ 27ῆ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 – 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν Ναῶν

1) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κοσμοδέων Σάμου καὶ 2) Ζωοδόχου Πηγῆς Σάμου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σάμῳ τῆ 28ῆ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λήμνου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 – 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν Ναῶν

1) Ἁγίας Τριάδος Μυρίνης, 2) Ἁγίου Παντελεήμονος Μυρίνης, 3) Ἁγίου Γεωργίου Ἀγγαριῶνων, 4) Ἁγίου Δημητρίου, Ἁγίου Δημητρίου, 5) Ἁγίου Γεωργίου Ἀττικῆς, 6) Ἁγίων Ἀναργύρων Δάφνης, 7) Ἁγίου Παχωμίου Καρπασίου, 8) Ἁγίας Μαρίας Λειβαδοχωρίου, 9) Ἁγίου Δημητρίου Λύχνων, 10) Γεν. Θεοτόκου Παναγίας, 11) Ἁγίου Γεωργίου Πλατέως, 12) Εἰσ. Θεοτόκου Πορτιανοῦ, 13) Ἀγ. Γεωργίου Ρεπανιδίου, 14) Γενεσ. Χριστοῦ, Ρωμανοῦ, 15) Ἁγίου Δημητρίου Σαρδῶν, 16) Ἀγ. Νικολάου Σκανδάλης, 17) Ἁγίου Ἰωάννου Φυσίνης

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μυρίνῃ τῆ 29ῆ Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/12-1-1993 Πράξεως ἡμῶν, προκηρύσσομεν τὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀρωνίου, 2) Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Κάμπων, 3) Ἁγίου Γεωργίου Μαλάξης, 4) Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Συριλίου Κυδωνίας, 5) Ἁγ. Ἀντωνίου Λάκκων Κυδωνίας, 6) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἐμπροσένερου Ἀποκορώνου, 7) Ἁγίου Ὡθμᾶ Νέου Χωρίου Ἀποκορώνου, 8) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Πλάκας - Κοκ. Χωρίου Ἀποκορώνου καὶ 9) Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Σούρης, Σελλίων Λικοτιναρᾶς Ἀποκορώνου καὶ παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβουν αὐτάς, ὅπως ἐνεργήσουν κατὰ Νόμον, διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά 12 Ἰανουαρίου 1993

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΙΕΡΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΤΗΝΟΥ**

Ἀνακοίνωση

Ἡ Διοικ. Ἐπιτροπὴ τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας Τήνου ἀνακοινώνει ὅτι ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν πλήρωση τῶν ἐξῆς θέσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Τήνου:

1. Μιᾶς (1) θέσης Πρωτοψάλτου
2. Μιᾶς (1) θέσης Ἱεροψάλτου

Πληροφοριακὰ στοιχεῖα:

Γιὰ τὴ θέση τοῦ Πρωτοψάλτη: Ὁ Πρωτοψάλτης διορίζεται μὲ σχέση ἐργασίας ἰδιωτικοῦ δικαίου ὀρισμένου χρόνου (1 χρόνο). Ἡ ἀμοιβὴ καθορίζεται κατόπιν συμφωνίας, ἀπὸ τὴ Διοικ. Ἐπιτροπὴ καὶ ὀριστικοποιεῖται μὲ ὑπουργικὴ ἀπόφαση. Προϋποθέσεις: ἡλικία 21ο μέχρι 55ο ἔτος, πτυχίον Ὠδείου, ἐκπλήρωση στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων ἢ νόμιμη ἀπαλλαγὴ, προὔπηρεσία σὲ ἀνάλογη θέση. Ψάλλει τὰ Σαββατοκύριακα καὶ τὶς ἑορτὲς καὶ ἔχει ὡς πρόσθετο καθήκον τὴν συγκρότησιν καὶ διεύθυνσιν χορωδίας.

Γιὰ τὴ θέση τοῦ Ἱεροψάλτη: Οἱ Ἱεροψάλτες τοῦ Ἱ. Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας εἶναι μόνιμοι ὑπάλληλοι, καὶ ἐξελίσσονται μισθολογικὰ καὶ βαθμολογικὰ ἀνάλογα μὲ τὰ προσόντα τοὺς ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ τακτικοὶ ὑπάλληλοι ΝΠΔΔ. Ὑπηρετοῦν ἐκ περιτροπῆς στὸν Ἱερό Ναό ὅλες τὶς ἡμέρες τοῦ χρόνου. Προϋποθέσεις: ἡλικία 21ο ἕως 35ο ἔτος, ἀπολυτήριον Λυκείου, πτυχίον Ὠδείου, ἐκπλήρωση στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων ἢ νόμιμη ἀπαλλαγὴ. Οἱ Ἱεροψάλτες, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς τακτικὰς ἀποδοχὰς τοὺς, λαμβάνουν ὑπερωριακὴ ἀποζημίωσιν καὶ πρόσθετες ἀμοιβὰς (τυχερά).

Οἱ ὑποψήφιοι μποροῦν νὰ ἀποστείλουν μέχρι 28.2.1993 στὴ Δ/νση: Πανελλήνιο Ἱερό Ἰδρυμα Εὐαγγελιστρίας, Τήνος 842 00 τὰ ἐξῆς: α) αἴτησιν καὶ β) σύντομο βιογραφικὸ σημείωμα μὲ τὶς μέχρι σήμερα σπουδὰς, ἀσχολίας κ.λπ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς

† Ὁ Σύρου ΔΩΡΟΘΕΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

**ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ**

Τηλ. 72.18.308, Fax 72.26.597

ΕΠΙΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
† Ὁ Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου
τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἀντιφάσεις τῆς Ρωμαϊκοκαθολικῆς Πολιτικῆς.

Μητροπολιτῶν Ζακύνθου Παντελεήμονος καὶ Νικοπόλεως Μελετίου, Ἐκθεσις περὶ τῆς ἐπισκέψεώς των εἰς ἑλληνικὰς παροικίας τῆς πρ. Σοβιετικῆς Ἐνώσεως.

Μητροπ. Γουμνίσσης Δημητρίου, Ὁ ὄσιος Γεράσιμος καὶ ἡ ἑλληνορθόδοξη πολιτιστικὴ μας κληρονομία.

Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου, Ἡ ἡλικία τοῦ ἀνθρώπινου Γένους.

Πρωτοπρ. Κων. Μ. Φούσκα, Ἡ θεολογία τῆς Θ. Εὐχαριστίας.

Ἡλία Β. Οἰκονόμου, Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐνώπιον τῆς τρίτης χιλιετίας.

Δημ. Β. Γόνη, Τὸ Πατριαρχικὸ στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας.

Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Βλάχου, Τὸ καθαρτήριο πῦρ κατὰ τὶς συζητήσεις στὴ Σύνοδο Φερράρας - Φλωρεντίας.

Προκαταρκτικὸς Πίναξ ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικὰ

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.